

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I N F O R M A C I J A
O BANKARSKOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
30. 06. 2012.

Sarajevo, august/kolovoz 2012.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH, kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) banaka, sačinila je Informaciju o bankarskom sistemu Federacije BiH (stanje 30. 06. 2012. godine) na osnovu izvještaja banaka, te ostalih informacija i podataka koje su banke dostavile. Obuhvaćeni su i rezultati i podaci do kojih se došlo kontrolama na licu mjesta (on site) i analizama u Agenciji (off site finansijske analize).

I UVOD **1**

II POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BIH **2**

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA	
1.1. Status, broj i poslovna mreža	2
1.2. Struktura vlasništva	3
1.3. Kadrovi	5
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	
2.1. Bilans stanja	7
2.1.1. Obaveze	12
2.1.2. Kapital – snaga i adekvatnost	16
2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive	21
2.2. Profitabilnost	30
2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope	34
2.4. Likvidnost	37
2.5. Devizni rizik	44

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE **46**

P R I L O Z I

I UVOD

Iako je u 2011. godini došlo do pozitivnih kretanja i poboljšanja određenih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora, posebno u segmentu kreditiranja i profitabilnosti, te je nastavljen rast štednje stanovništva, pad bilansne sume u prvom polugodištu 2012. godine, smanjenje novčanih sredstava i depozita kao i blagi rast kredita, pokazuju da je uticaj krize i dalje evidentan, što može imati negativne efekte na ključne pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u Federaciji BiH.

Sa 30. 06. 2012. godine u F BiH bankarsku dozvolu imalo je 19 banaka od čega su dvije banke bile pod privremenom upravom. U bankarskom sektoru F BiH sa 30. 06. 2012. godine bilo je zaposleno 7.330 radnik što je za 0,5% ili 39 radnika manje nego sa 31. 12. 2011. godine.

Bilansna suma bankarskog sektora sa 30. 06. 2012. godine iznosila je 14,9 milijarde KM, što je manje za 2% ili 458 miliona KM nego na kraju 2011. godine. Nakon pada od 3% ili 456 miliona KM u prvom kvartalu ove godine, što je bio najveći kvartalni pad u posljednje tri godine, u drugom kvartalu dolazi do blagog rasta bilansne sume od 1% ili 168 miliona KM, što je kumulativno rezultiralo nižom stopom pada za šest mjeseci 2012. godine

U prvom polugodištu 2012. godine struktura aktive imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje učešća kredita sa 68,6% na 70,7% i smanjenje novčanih sredstava sa 28,8% na 26,4%. Povećanje učešća kredita u aktivi, rezultat je, prije svega, pada novčanih sredstava u aktive i blagog kreditnog rasta, koji je iznosio 1,2 % ili 126 miliona KM. Krediti su na kraju polugodišta dostigli nivo od 10,54 milijarde KM.

Novčana sredstava su zabilježila značajan pad od 10% ili 450 miliona KM i na kraju prvog polugodišta iznosila su 3,93 milijarde KM. Ostvareni pad novčanih sredstava prevashodno je rezultat odliva depozita, te manjim dijelom blagog povećanja kredita i povećanja ulaganja u vrijednosne papire.

Iako su depoziti u prvom polugodištu 2012. godine smanjeni za 2,6 % ili 285 miliona KM, sa iznosom od 10,77 milijarde KM ili 72,3% učešćem u strukturi pasivi i dalje su dominantan izvor finansiranja banaka u F BiH. Kreditne obaveze, kao drugi najznačajni izvor finansiranja banaka u F BiH, takođe su zabilježile pad od 5% ili 66 miliona KM i na kraju prvog polugodišta iznose 1,25 milijarde KM i sa učešćem od 8,4% u strukturi pasive. U posljednje tri godine, zbog uticaja finansijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inostranstvu, a plaćanjem dospjelih obaveza ovi izvori su značajno smanjeni (na kraju 2008. godine iznosili su 2,17 milijardi KM).

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka u 2012. godini imali su rast od 3,3% ili 175 miliona KM i sa 30. 06. 2012. godine iznosili su 5,54 milijarde KM.

Kapital je sa 30. 06. 2012. godine iznosio 2,15 milijardi KM, što je za 3,4% ili 71 milion KM više nego na kraju 2011. godine, a rast je ostvaren najviše po osnovu tekućeg finansijskog rezultata-dobiti. Regulatorni kapital iznosio je 2,1 milijardu KM i ostao je na istom nivou u odnosu na kraj 2011 godine.

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema, kao jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala banaka, sa 30. 06. 2012. godine iznosila je 16,9%, što je za 0,2 procentna poena manje nego na kraju 2011. godine, ali je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Na nivou bankarskog sistema u F BiH u prvom polugodišu 2012. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 71 milion KM. Pozitivan finansijski rezultat od 77 miliona KM ostvarilo je 16 banaka, a gubitak u poslovanju u iznosu od šest miliona KM iskazan je kod tri banke.

II POSLOVNE PERFORMANSE BANAKA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30. 06. 2012. godine u Federaciji BiH bankarsku dozvolu imalo je 19 banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2011. godine. Posebnim zakonom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH, Sarajevo, koja je pravni sljednik Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo, od 01.07.2008. godine.

Privremenu upravu sa 30. 06. 2012. godine imale su dvije banke (Hercegovačka banka d.d. Mostar i Poštanska banka BH d.d. Sarajevo).

U prvoj polovini 2012. godine nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacionih dijelova banaka. Nastavljen je trend širenja, ali u znatno manjem obimu nego prethodnih godina, čemu je osnovni uzrok finansijska kriza. Banke su vršile reorganizaciju svoje mreže poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacionog oblika, organizacione pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacionih dijelova, ali i spajanje i ukidanje nekih organizacionih dijelova, a sve u cilju racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Ovakvih promjena bilo je 45, sve kod banaka iz Federacije BiH (44 promjene na teritoriji Federacije BiH i jedna u RS).

Sa navedenim promjenama, banke iz Federacije BiH su sa 30. 06. 2012. godine imale ukupno 602 organizaciona dijela, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1,6%.

Broj organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH (23) ostao je nepromijenjen u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

Sa 30. 06. 2012. godine sedam banaka iz Federacije BiH imale su 52 organizaciona dijela u Republici Srpskoj, a osam banaka je imalo 11 organizacionih dijelova u Brčko Distriktu. Šest banaka iz Republike Srpske imale su 23 organizaciona dijela u Federaciji.

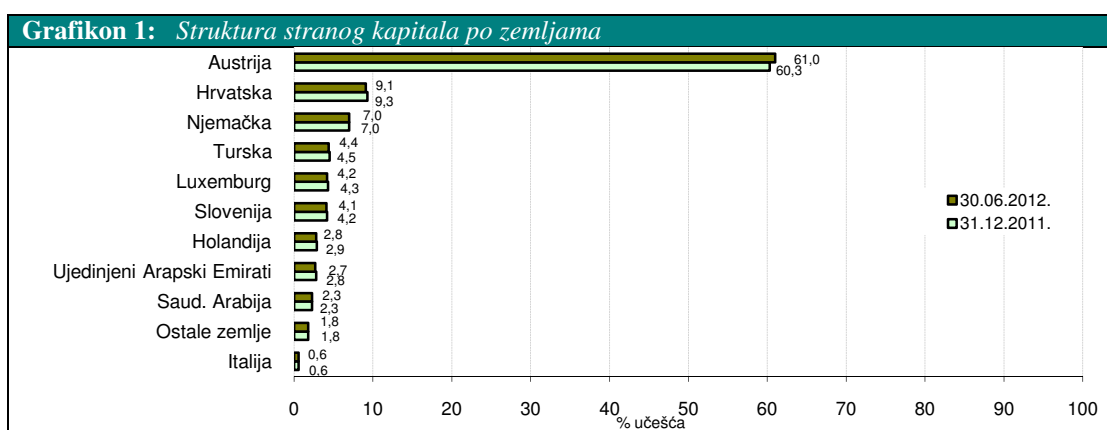
Dozvolu za obavljanje međubankarskih transakcija u unutrašnjem platnom prometu 30. 06. 2012. godine imale su sve banke, a osigurane depozite imalo je 16 banaka.

1.2. Struktura vlasništva

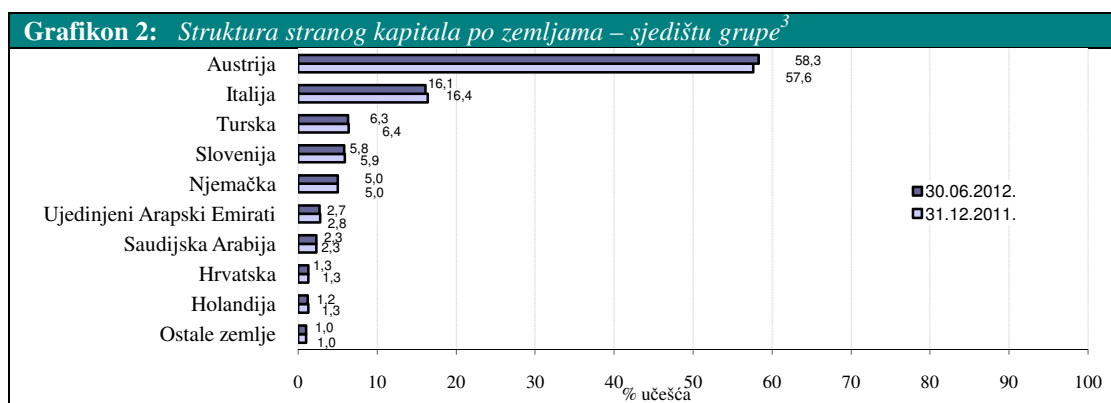
Struktura vlasništva nad bankama¹ sa 30. 06. 2012. godine, ocjenjena na osnovu raspoloživih informacija i uvida u samim bankama, je sljedeća:

- U privatnom i pretežno privatnom vlasništvu 18 banaka (94,7%)
- U državnom i pretežno državnom vlasništvu² 1 banka (5,3%)

Od 18 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, sedam banaka je u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je 11 banaka u većinskom stranom vlasništvu. Ako se analizira samo strani kapital, po kriteriju zemlje porijekla dioničara, sa 30. 06. 2012. godine stanje je neznatno promijenjeno u odnosu na kraj 2011. godine, kao rezultat dokapitalizacije jedne banke: učešće stranog kapitala u vlasništvu dioničara iz Austrije povećano je sa 60,3% na 61%, učešće dioničara iz Hrvatske je smanjeno sa 9,3% na 9,1%, dok su ostale zemlje imale pojedinačno učešće manje od 7%.

Međutim, ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati i po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz grupe) banke u Federaciji BiH. Prema ovom kriteriju stanje je takođe neznatno promijenjeno u odnosu na kraj 2011. godine: učešće bankarskih grupa i banka iz Austrije je povećano sa 57,6% na 58,3%, slijede italijanske banke čije je učešće smanjeno sa 16,4% na 16,1%, dok su ostale zemlje imale pojedinačno učešće manje od 6,3%.

¹ Kriterij podjele banaka je vlasništvo na dioničkom kapitalu banaka.

² Državno vlasništvo se odnosi na domaći državni kapital BiH.

³ Pored zemalja sjedišta matice-grupacije čije su članice banke iz F BiH, uključene su i zemlje iz kojih su svi ostali strani dioničari banaka iz F BiH.

Struktura vlasništva može se promatrati i s aspekta finansijskih pokazatelja, odnosno prema vrijednosti ukupnog kapitala⁴.

- u 000 KM-

Tabela 1: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

BANKE	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)	7	8
Državne banke	46.586	3%	50.499	2%	50.892	2%	108	101
Privatne banke	1.650.039	97%	2.032.521	98%	2.099.942	98%	123	103
U K U P N O	1.696.625	100%	2.083.020	100%	2.150.834	100%	123	103

U prvoj polovini 2012. godine ukupan kapital povećan je za 3% ili 71 milion KM, najviše iz osnova tekućeg finansijskog rezultata-dobiti, te dokapitalizacije i povećanja rezervi kod jedne banke.

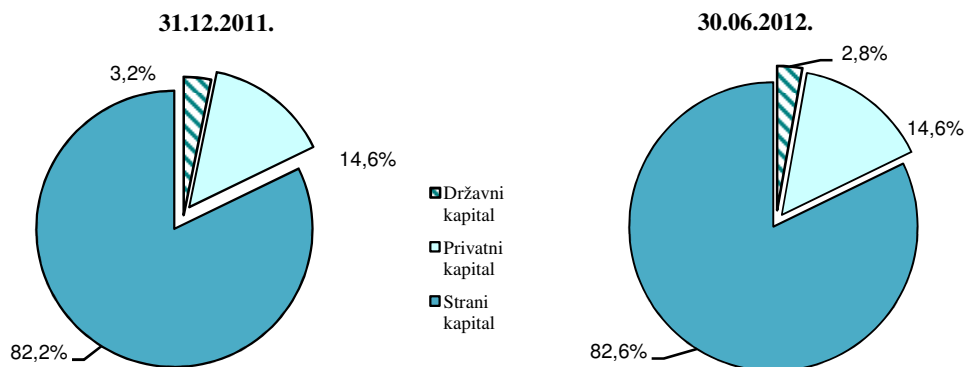
Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljnija slika o strukturi vlasništva kapitala banaka u Federaciji BiH.

- u 000 KM-

Tabela 2: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

DIONIČKI KAPITAL	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Državni kapital	41.860	3,6	38.072	3,2	33.096	2,8	91	87
Privatni kapital (rezidenti)	163.074	13,9	174.088	14,6	177.720	14,6	107	102
Strani kapital (nerezidenti)	968.363	82,5	981.412	82,2	1.002.756	82,6	101	102
U K U P N O	1.173.297	100,0	1.193.572	100,0	1.213.572	100,0	102	102

Grafikon 3: Struktura vlasništva (dionički kapital)

Dionički kapital banaka u Federaciji BiH u prvoj polovini 2012. godine je veći za 20 miliona KM ili 1,7% u odnosu na kraj 2011. godine. Struktura dioničkog kapitala je neznatno promijenjena: državni kapital je smanjen za 4,9 miliona KM, privatni kapital (rezidenti) povećan je za 3,6 miliona KM, a privatni kapital (nerezidenti) je povećan za 21,3 miliona KM u odnosu na kraj 2011. godine.

Analiza vlasničke strukture banaka s aspekta dioničkog kapitala detaljnije pokazuje promjene i trendove u bankarskom sistemu FBiH, i to u promjeni strukture vlasništva.

⁴ Iz bilansa stanja po shemi FBA: počev od 31.12.2011. godine, pored dioničkog kapitala, emisijom ažia, neraspoređene dobiti i rezervi, i ostalog kapitala (finansijski rezultat tekućeg perioda), u ukupan kapital se uključuju i rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti.

Udio državnog u ukupnom dioničkom kapitalu sa 30. 06. 2012. godine iznosi 2,8 % i manji je za 0,4 procentna poena u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

Učešće privatnog kapitala (rezidenata) u ukupnom dioničkom kapitalu od 14,6% je isto kao i 31. 12. 2011. godine. Nominalno povećanje od 3,6 miliona KM odnosi se na povećanje po osnovu prometa sa državnim kapitalom u bankama, te neznatno po osnovu prometa sa nerezidentima.

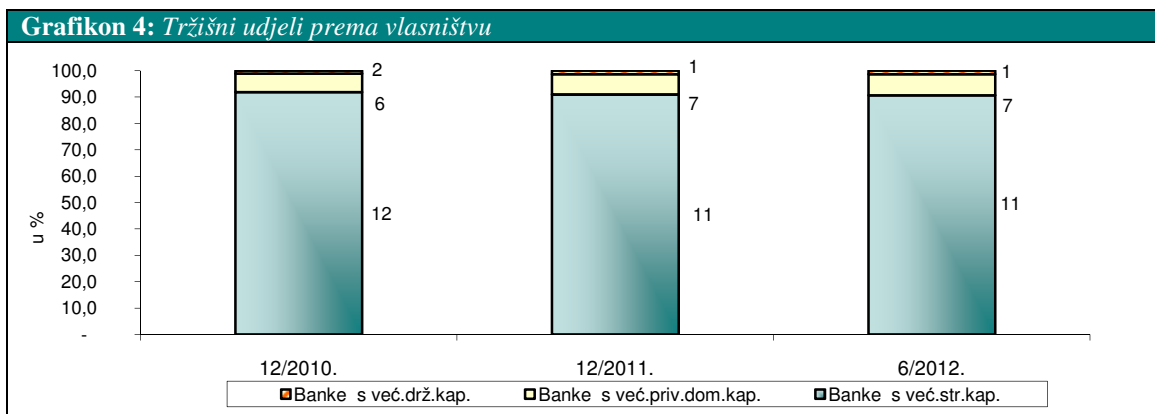
Učešće privatnog kapitala (nerezidenti) u ukupnom dioničkom kapitalu povećano je za 0,4%. Nominalno povećanje od 21,3 miliona KM odnosi se na povećanje dokapitalizacijom od 20 miliona KM kod jedne banke, te neznatno po osnovu prometa.

Tržišni udio banaka u većinskom stranom vlasništvu sa 30. 06. 2012. godine iznosio je visokih 90,7%, banaka s većinskim domaćim privatnim kapitalom 8,0%, a udio banaka s većinskim državnim kapitalom 1,3%.

- u %-

Tabela 3: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

BANKE	31.12.2010.			31.12.2011.			30.06.2012.		
	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit.	Učešće u ukup. aktivi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,7	1,1	1	2,4	1,3	1	2,4	1,3
Banke s većinskim privatnim domaćim kap.	7	12,2	7,0	7	10,3	7,7	7	10,0	8,0
Banke s većinskim stranim kapitalom	11	85,1	91,9	11	87,3	91,0	11	87,6	90,7
U K U P N O	19	100,0	100,0	19	100,0	100,0	19	100,0	100,0

1.3. Kadrovi

U bankama u F BiH na dan 30. 06. 2012. godine bilo je ukupno zaposleno 7.330 radnika, od toga u bankama s većinskim državnim kapitalom 2%, a u privatnim bankama 98%. U prvoj polovini 2012. godine broj zaposlenih je smanjen za 1% ili 39.

Tabela 4: Zaposleni u bankama FBiH

BANK E	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		3/2	4/3
1	2	3	4	5	6	7	8	
Državne banke	180	2%	177	2%	176	2%	98	99
Privatne banke	7.208	98%	7.192	98%	7.154	98%	100	99
U K U P N O	7.388	100%	7.369	100%	7.330	100%	100	99
Broj banaka	19		19		19		100	100

Tabela 5: Kvalifikaciona struktura zaposlenih								
STEPEN STRUČNE SPREME	BROJ ZAPOSLENIH						INDEKS	
	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Visoka stručna sprema	3.234	43,8%	3.401	46,1%	3.489	47,6%	105	103
Viša stručna sprema	696	9,4%	706	9,6%	691	9,4%	101	98
Srednja stručna sprema	3.406	46,1%	3.218	43,7%	3.110	42,4%	94	97
Ostali	52	0,7%	44	0,6%	40	0,6%	85	91
U K U P N O	7.388	100,0%	7.369	100,0%	7.330	100,0%	100	99

Trend poboljšanja kvalifikacione strukture zaposlenih kroz povećanje učešća zaposlenih s visokom stručnom spremom nastavljen je i u prvoj polovini 2012. godine, s jedne strane kao rezultat rasta ove kategorije za 3% ili 88 radnika, a s druge strane, zbog smanjenja broja zaposlenih sa srednjom stručnom spremom za 3% ili 108 radnika.

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi pojedinačne banke i bankarskog sistema je efikasnost zaposlenih, iskazan kao omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom. Veći omjer je pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja i banke i ukupnog sistema.

Tabela 6: Aktiva po zaposlenom									
BANKE	31.12.2010.			31.12.2011.			30.06.2012.		
	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.	Broj zaposl.	Aktiva (000 KM)	Aktiva po zaposl.
Državne	180	167.263	929	177	191.881	1.084	176	200.908	1.142
Privatne	7.208	14.908.434	2.068	7.192	14.997.277	2.085	7.154	14.700.089	2.055
UKUPNO	7.388	15.075.697	2.041	7.369	15.189.158	2.061	7.330	14.900.997	2.033

Na kraju posmatranog perioda na nivou bankarskog sistema na svakog zaposlenog je dolazilo dva miliona KM aktive. Blagi pad pokazatelja kod privatnih banaka je posljedica pada aktive.

Tabela 7: Aktiva po zaposlenom po grupama				
Aktiva (000 KM)	31.12.2010.		31.12.2011.	
	Broj banaka		Broj banaka	
Do 500	0		0	
500 do 1.000	7		4	
1.000 do 2.000	6		9	
2.000 do 3.000	5		5	
Preko 3.000	1		1	
UKUPNO	19		19	

Analitički pokazatelji za pojedinačne banke kreću se u rasponu od 580 hiljada KM do 4,1 milion KM aktive po zaposlenom. Šest banaka ima ovaj pokazatelj bolji od istog za bankarski sektor, a kod tri najveće banke u sistemu prelazi iznos od 2,2 miliona KM.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

Kontrola banaka putem izvještaja obavlja se korištenjem izvještaja propisanih od strane FBA i izvještaja drugih institucija, koji čine bazu podataka utemeljenu na tri izvora:

- 1) Informacije o bilansu stanja za sve banke koji se dostavlja mjesečno, sa dodatnim priložima tromjesečno, koji sadrže detaljnije informacije o novčanim sredstvima, kreditima, depozitima i vanbilansnim stavkama, te osnovne statističke podatke,
- 2) Informacije o solventnosti banaka, podaci o kapitalu i adekvatnosti kapitala, klasifikaciji aktive, koncentracijama određenih vrsta rizika, poziciji likvidnosti, izloženosti deviznom riziku, kamatnim stopama na kredite i depozite, a na osnovu izvještaja propisanih od strane FBA,
- 3) Informacije o rezultatima poslovanja banaka (bilans uspjeha po shemi FBA) i izvještaji o novčanim tokovima, koji se dostavljaju FBA tromjesečno.

Osim navedenih standardiziranih izvještaja, bazu podataka čine i informacije dobivene na osnovu dodatnih izvještajnih zahtjeva postavljenih od strane FBA, u cilju što kvalitetnijeg praćenja i analize poslovanja banaka, zatim izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja banaka urađeni od strane vanjskog neovisnog revizora, kao i svi ostali podaci relevantni za ocjenu performansi svake pojedinačne banke i bankarskog sistema u cjelini.

U skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja banaka, banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne su izvještavati FBA na bazi “punog” bilansa stanja raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans. U cilju dobivanja realnih pokazatelja poslovanja banaka u Federaciji BiH u nastavku će se analiza bankarskog sistema temeljiti na pokazateljima iz aktivnog podbilansa banaka s većinskim državnim kapitalom⁵.

2.1. Bilans stanja

Bilansna suma bankarskog sektora sa 30. 06. 2012. godine iznosila je 14,9 milijardi KM, što je manje za 2% ili 288 miliona KM nego na kraju 2011. godine. Nakon pada od 3% ili 456 miliona KM u prvom kvartalu, što je bio najveći kvartalni pad u posljednje tri godine, u drugom kvartalu dolazi do blagog rasta bilasne sume od 1% ili 168 miliona KM, što je kumulativno rezultiralo nižom stopom pada za šest mjeseci 2012. godine. Iako je u 2011. godini došlo do pozitivnih kretanja i poboljšanja određenih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora, posebno u segmentu kreditiranja i profitabilnosti, te je nastavljen rast štednje stanovništva, pad bilansne sume u prvoj polovini 2012. godine pokazuje da je uticaj krize i dalje evidentan, što može imati negativne efekte na ključne pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u Federaciji BiH.

- 000 KM-

Tabela 8: Bilans stanja

O P I S	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	IZNOS	Učešće %	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
A K T I V A (I M O V I N A) :								
Novčana sredstva	4.443.614	29,5	4.378.076	28,8	3.928.549	26,4	99	90
Vrijednosni papiri ⁶	375.252	2,4	458.465	3,0	532.526	3,6	122	116
Plasmani drugim bankama	145.007	1,0	79.940	0,5	104.742	0,7	55	131
Kredit	9.981.911	66,2	10.413.416	68,6	10.539.125	70,7	104	101
Ispravka vrijed. ⁷	635.792	4,2	931.151	6,1	983.690	6,6	146	106
Kredit - neto (kredit minus isp.vrijed.)	9.346.119	62,0	9.482.265	62,5	9.555.435	64,1	101	101
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	552.764	3,7	540.749	3,6	525.669	3,5	98	97
Ostala aktiva	212.941	1,4	249.663	1,6	254.076	1,7	117	102
UKUPNA AKTIVA	15.075.697	100,0	15.189.158	100,0	14.900.997	100,0	101	98
P A S I V A :								
O B A V E Z E								
Depoziti	11.232.830	74,5	11.050.514	72,8	10.765.586	72,3	98	97
Uzete pozajmice od drugih banaka	7.000	0,0	2.000	0,0	3.500	0,0	29	175
Obaveze po uzetim kreditima	1.403.451	9,3	1.319.299	8,7	1.253.227	8,4	94	95
Ostale obaveze	735.791	4,9	737.280	4,8	727.850	4,9	100	99
K A P I T A L								
Kapital	1.696.625	11,3	2.080.065	13,7	2.150.834	14,4	123	103
UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	15.075.697	100,0	15.189.158	100,0	14.900.997	100,0	101	98

⁵ Državne banke u “punom bilansu” iskazuju pasivne i neutralne stavke, koje će po izvršenju programa privatizacije preuzeti država. Sa 30.06.2012. godine kod jedne državne banke ove stavke su iznosile 680 miliona KM.

⁶ Vrijednosni papiri za trgovanje, raspoloživi za prodaju i v.p. koji se drže do dospijeca.

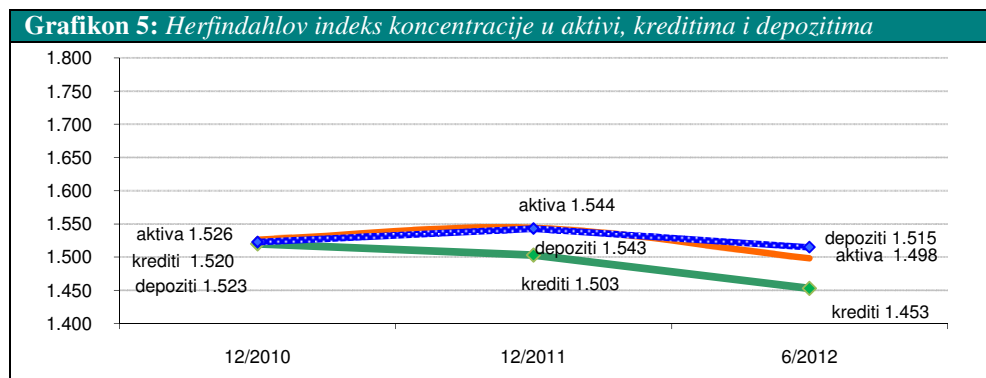
⁷ U kol.2 podaci se odnose na rezerve za kreditne gubitke (RKG).

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

BANKE	31.12.2010.			31.12.2011.			30.06.2012.			INDEKS	
	Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		Broj banaka	Aktiva (000 KM)		8 (5/3)	9(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Državne	1	167.263	1%	1	191.881	1%	1	200.908	1%	115	105
Privatne	18	14.908.434	99%	18	14.997.277	99%	18	14.700.089	99%	101	98
UKUPNO	19	15.075.697	100%	19	15.189.158	100%	19	14.900.997	100%	101	98

Kod 10 banaka aktiva je neznatno veća nego na kraju 2011. godine, dok je kod preostalih devet banaka aktiva smanjena, stopa pada se kretala u rasponu od 0,4% do 10%, s napomenom da je najveća banka u sistemu imala relativno značajan pad aktive od 6,3% ili 257 miliona KM.

Pokazatelj koncentracija u tri najznačajnija segmenta bankarskog poslovanja: u aktivi, kreditima i depozitima je vrijednost Herfindahlova indeksa⁸.

Grafikon 5: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivi, kreditima i depozitima

Na kraju prve polovine 2012. godine Herfindahlov indeks koncentracije u sve tri relevantne kategorije (aktivi, kreditima i depozitima) imao je neznatne promjene vrijednosti: za aktivu je iznosio 1.498, depozite 1.515 i kredite 1.453 jedinice, što pokazuje umjerenu koncentraciju⁹. U odnosu na kraj 2011. godine, svi pokazatelji su smanjeni: aktiva za 46, depoziti za 28 i krediti za 50 jedinica.

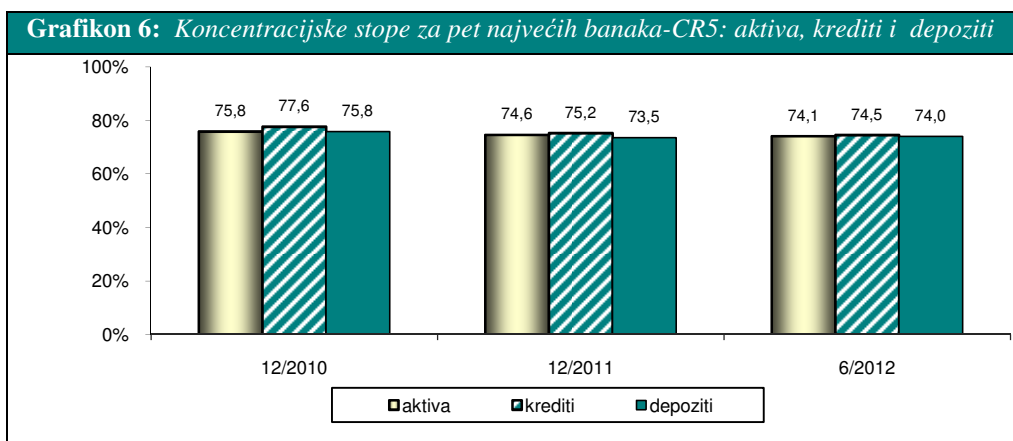
Drugi pokazatelj koncentracije u bankarskom sistemu je omjer tržišne koncentracije, odnosno koncentracijska stopa¹⁰ (dalje CR), koja pokazuje ukupno učešće najvećih institucija u sistemu u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivi, kreditima i depozitima. CR5 je smanjen za tržišno učešće sa 74,6% na 74,1%, kod kredita sa 75,2% na 74,5%, dok je kod depozita povećan sa 73,5% na 74%. U posljednje dvije godine vrijednost CR5 je blago smanjena u sve tri kategorije, ali je i dalje evidentna dominacija pet najvećih banaka u sistemu koje „drže“ cca 74% tržišta, kredita i depozita.

⁸ Naziva se još i Hirschmann-Herfindahlov indeks ili HHI, a izračunava se po formuli $HI = \sum_{j=1}^n (S_j)^2$,

a predstavlja zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Treba napomenuti da indeks ne raste linearno, te da vrijednost od npr. 3000 ne znači da je koncentracija u sistemu 30%. U hipotetičnom slučaju postojanja samo jedne banke u sistemu, HHI bi bio maksimalnih 10000.

⁹ Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

¹⁰ Engl.: concentration ratio (CR), označava se prema broju institucija koje se uključuju u izračun.

Bankarski sektor može se analizirati i s aspekta nekoliko grupa, formiranih prema veličini aktive¹¹. Najveće promjene u odnosu na kraj 2011. godine odnose se na učešće četiri najveće banke (I i II grupe), te IV najbrojnije grupe od devet banaka.

Učešće dvije najveće banke u sistemu (I grupa, obje banke s aktivom preko tri milijarde KM) u prvoj polovini 2012. godine smanjeno je sa 50% na 48,9%, dok je učešće II grupe (dvije banke s aktivom između jedne i dvije milijarde KM) povećano sa 18,6% na 19,2%. Kod III grupe (tri banke s aktivom između 500 miliona KM i jedne milijarde KM) zabilježen je neznatan pad učešća za 0,3 procentna poena, odnosno na 16,5%. Učešće IV grupe od devet banaka (s aktivom između 100 i 500 miliona KM banaka), povećano je sa 13,3% na 14,0%. Posljednja V grupa (tri banke koje imaju aktivu manju od 100 miliona KM), i dalje ima neznatno učešće od 1,3%.

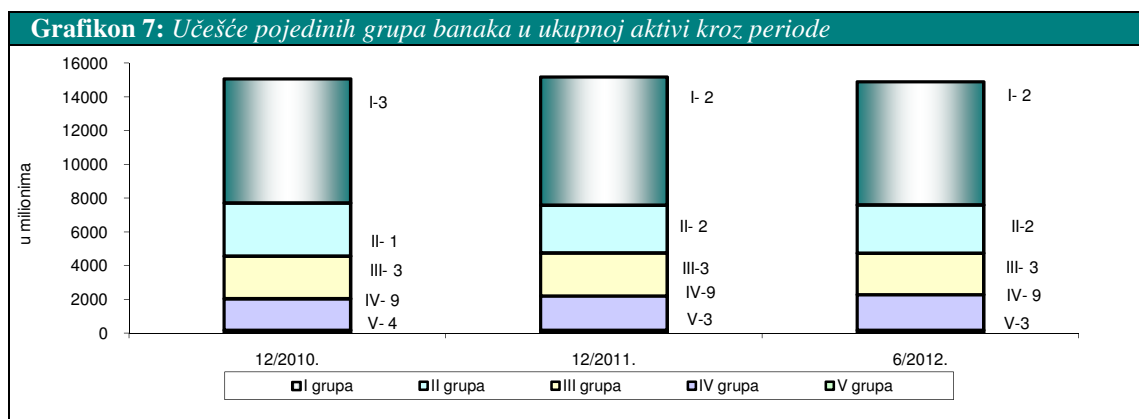
Iako je došlo do manjih promjena u učešću pojedinih grupa, evidentno je da četiri najveće banke i dalje imaju visoko tržišno učešće od 68%.

U sljedećoj tabeli daje se pregled iznosa i učešća pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode (iznosi su u milionima KM).

Tabela 10: Učešće pojedinih grupa banaka u ukupnoj aktivi kroz periode

IZNOS AKTIVE	31.12.2010.			31.12.2011.			30.06.2012.		
	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
I- Preko 2.000	7.348	48,8	2	7.596	50,0	2	7.289	48,9	2
II- 1000 do 2000	3.146	20,9	2	2.820	18,6	2	2.858	19,3	2
III- 500 do 1000	2.521	16,7	3	2.545	16,8	3	2.453	16,5	3
IV- 100 do 500	1.862	12,3	9	2.030	13,3	9	2.105	14,0	9
V- Ispod 100	199	1,3	3	198	1,3	3	196	1,3	3
UKUPNO	15.076	100,0	19	15.189	100,0	19	14.901	100,0	19

¹¹ Banke su podijeljene u pet grupa zavisno od veličine aktive.

Pad bilansne sume od 2% ili 288 miliona KM, odnosno na nivo od 14,9 milijardi KM na kraju prve polovine 2012. godine, rezultat je smanjenja depozita za 2,6% ili 285 miliona KM, te kreditnih obaveza za 5% ili 66 miliona KM. Jedino je ukupan kapital imao rast od 3,4% ili 71 milion KM.

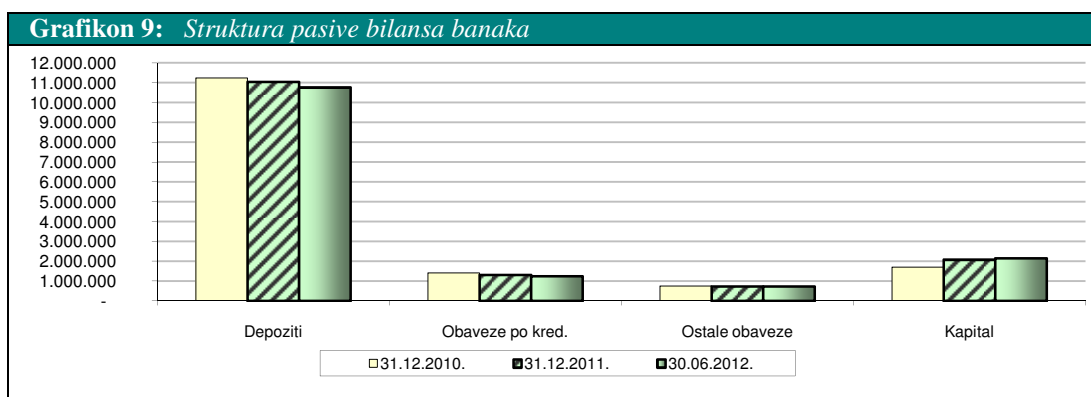
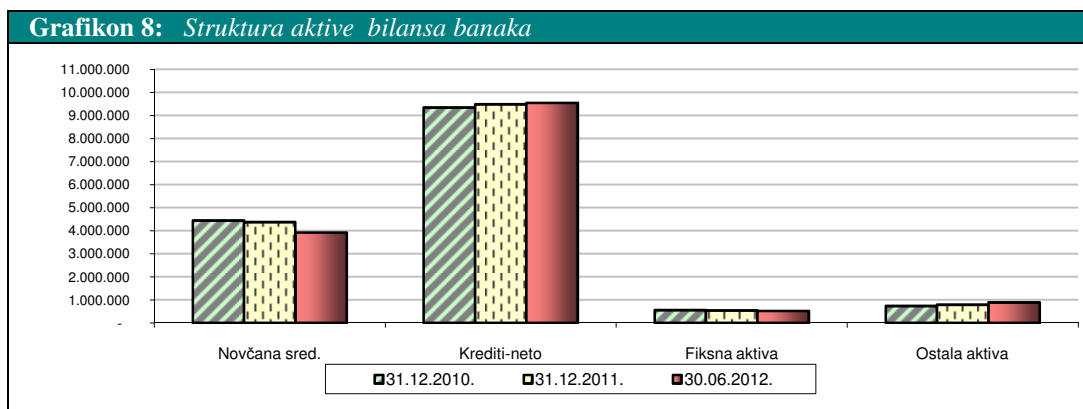
Novčana sredstava, nakon pada od 10,3% ili 450 miliona KM, na kraju posmatranog perioda iznosila su 3,93 milijarde KM. Ostvareni pad rezultat je odliva depozita, te blagog kreditnog rasta od 1,2% ili 126 miliona KM, tako da su krediti sa 30. 06. 2012. godine iznosili 10,54 milijarde KM. Na pad novčanih sredstava, manjim dijelom, uticalo je i povećanje ulaganja u vrijednosne papire od 16,2% ili 74 miliona KM, koji sa 30. 06. 2012. godine iznosi 533 miliona KM, što je svega učešće od 3,6% u aktivni.

Portfelj vrijednosnih papira raspoloživ za prodaju povećan je sa 300 miliona KM na 352 miliona KM, a vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća sa 158 miliona KM na 180 miliona KM. U oba portfelja nalaze se i vrijednosni papiri koje je emitovala Vlada F BiH¹² ukupne vrijednosti sa 30. 06. 2012. godine od 182,4 miliona KM. Nakon dospeljeća u martu i maju 2012. godine trezorskih zapisa koje je Vlada emitovala u 2011. godini (dvije tranše: u septembru i novembru, ukupno 90 miliona KM) i koje su kupile banke u iznosu od cca 80 miliona KM, banke su kupile i sve trezorske zapise koje je emitovala Vlada F BiH u 2012. godini (tri tranše: u februaru, martu i aprilu), nominalne vrijednosti 60 miliona KM (kupovna cijena iznosila je 59,3 miliona KM). Takođe, Vlada Federacije BiH emitovala je dvije tranše obveznica (u maju i junu 2012. godine) nominalne vrijednosti 110 miliona KM, od toga je prodato 97,2 miliona KM. Banke su kupile obveznice u vrijednosti 96,2 miliona KM (kupovna cijena 96,1 milion KM). Veći dio trezorskih zapisa i obveznica klasificiran je u portfelj raspoloživ za prodaju (124,1 milion KM), a ostatak u portfelj koji se drži do dospeljeća. Ostali dio portfelja vrijednosnih papira kod banaka odnosi se najvećim dijelom na obveznice država iz EU.

Takođe, zabilježen je i rast plasmana drugim bankama od 31% ili 25 miliona KM i sa 30. 06. 2012. godine iznosili su 105 miliona KM. Banke i dalje nastoje da, u uvjetima smanjenog obima kreditiranja, ostvare dodatne prihode plasiranjem viška likvidnosnih sredstava, ulaganjem u vrijednosne papire i oročavanjem kod inobanaka.

¹² Sve vrste vrijednosnih papira emitenta Vlada F BiH.

U sljedećim grafikonima data je struktura najznačajnijih pozicija bilansa banaka.

U strukturi pasive bilansa banaka depoziti su s iznosom od 10,77 milijardi KM i učešćem od 72,3% i dalje dominantan izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Nakon pada od 5%, učešće kreditnih obaveza u iznosu od 1,25 milijardi KM, smanjeno je sa 8,7% na 8,4%, dok je učešće kapitala, koji je sa 30. 06. 2012. godine iznosio 2,15 milijardi KM, povećano sa 13,7% na 14,4%.

Struktura aktive, kao i izvora, imala je manje promjene vezane za dvije ključne imovinske stavke: povećanje učešća kredita sa 68,6% na 70,7% i smanjenje novčanih sredstava sa 28,8% na 26,4%.

- u 000 KM-

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

NOVČANA SREDSTVA	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gotov novac	370.414	8,3	371.309	8,5	342.720	8,7	100	92
RR kod CB BiH	2.592.920	58,4	2.351.811	53,7	2.038.629	51,9	91	87
Računi kod depoz.inst.u BiH	670	0,0	20.618	0,5	4.704	0,1	3077	23
Računi kod depoz.inst.u inostr.	1.479.322	33,3	1.633.479	37,3	1.542.067	39,3	110	94
Novč. sred. u procesu naplate	288	0,0	859	0,0	429	0,0	298	50
UKUPNO	4.443.614	100,0	4.378.076	100,0	3.928.549	100,0	99	90

Novčana sredstva banaka na računu rezervi kod CB BH u posmatranom periodu smanjena su za 13% ili 313 miliona KM i sa 30. 06. 2012. godine iznosila su 2,04 milijarde KM ili 51,9% ukupnih novčanih sredstava, što je smanjenje učešća od 1,8 procentnih poena u odnosu na kraj

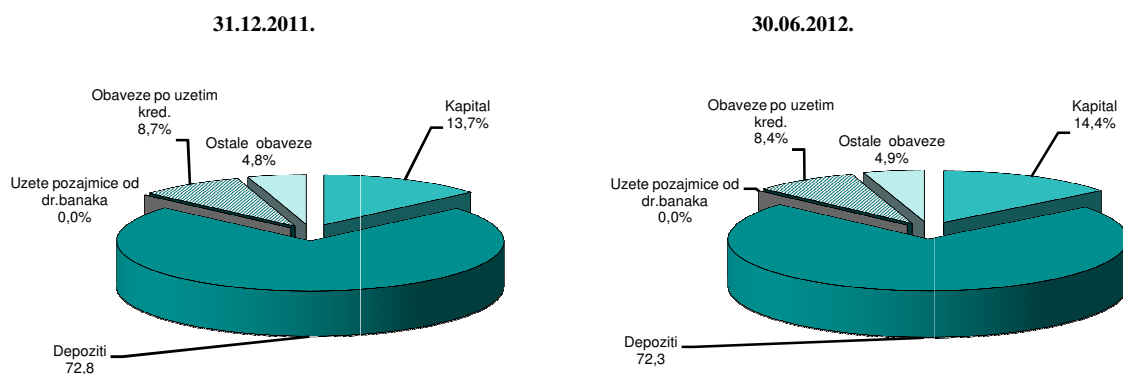
2011. godine. Sredstva banaka na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu su imala pad od 6% ili 91 milion KM i iznosila su 1,54 milijarde KM ili 39,3% ukupnih novčanih sredstava (na kraju 2011. godine 37,3%). Banke su sa 30. 06. 2012. godine u trezoru i blagajnama imale gotovog novca u iznosu od 343 miliona KM, što je 8,7% ukupnih novčanih sredstava.

Navedena kretanja imala su uticaj na promjenu valutne strukture novčanih sredstava: učešće domaće valute u posmatranom periodu smanjeno je sa 59,3% na 57,8%, a za istu promjenu je povećano učešće sredstava u stranoj valuti.

2. 1. 1. Obaveze

Struktura pasive (obaveze i kapital) u bilansu stanja banaka sa 30. 06. 2012. godine daje se u sljedećem grafikonu:

Grafikon 10: Struktura pasive banaka

U posmatranom periodu došlo je do manjih promjena u učešću dva najznačajnija izvora finansiranja banaka: depozita i kreditnih obaveza, odnosno smanjenja učešća depozita sa 72,8% na 72,3% i kreditnih obaveza sa 8,7% na 8,4%.

Osnovni razlog smanjenja učešća depozita je njihov pad od 2,6% ili 285 miliona KM, tako da su na kraju posmatranog perioda iznosili 10,77 milijardi KM, te su i dalje najznačajniji izvor finansiranja banaka u Federaciji BiH. Drugi po visini izvor su kreditna sredstva u iznosu od 1,25 milijardi KM, koje su banke dobile najvećim dijelom zaduživanjem kod stranih finansijskih institucija. U posljednje tri godine, zbog uticaja finansijske i ekonomske krize, banke su se znatno manje zaduživale u inostranstvu, a plaćanjem dospjelih obaveza ovi izvori su značajno smanjeni (na kraju 2008. godine iznosili su 2,17 milijardi KM), a u prvoj polovini 2012. godine pad je iznosio 5% ili 66 miliona KM. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 133 miliona KM, koje su banke povukle u cilju jačanja kapitalne osnove i adekvatnosti kapitala, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 9,3%.

Kapital je sa 30. 06. 2012. godine iznosio 2,15 milijardi KM, što je za 3,4% ili 71 milion KM više nego na kraju 2011. godine, a rast je ostvaren najviše po osnovu tekućeg finansijskog rezultata-dobiti.

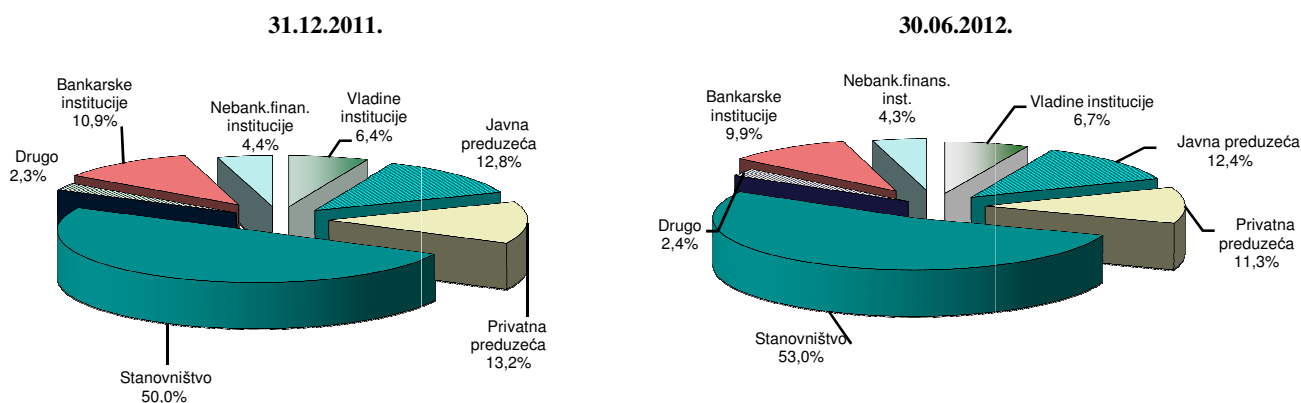
Banke su sa 30. 06. 2012. godine imale najveće obaveze prema sljedećim kreditorima (sedam od ukupno 40), na koje se odnosi 68% ukupnih kreditnih obaveza: European Investment Bank (EIB), European fund for Southeast Europe (EFSE), EBRD, UniCredit Bank Austria AG, Central Eastern European Finance Agency (CEEFA), ComercBank AG Frankfurt i Council of Europe Development Bank.

Prema dostavljenim podacima banaka, od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda 2012. godine samo se 7% odnosi na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu.

- u 000 KM-

SEKTORI	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	4/2	6/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vladine institucije	891.638	7,9	705.805	6,4	717.164	6,7	79	102
Javna preduzeća	1.332.748	11,9	1.413.686	12,8	1.335.809	12,4	106	94
Privatna preduzeća i druš.	1.487.509	13,2	1.462.767	13,2	1.221.923	11,3	98	84
Bankarske institucije	1.674.576	14,9	1.206.302	10,9	1.060.630	9,9	72	88
Nebankarske finans.instit.	432.045	3,9	483.504	4,4	468.466	4,3	112	97
Građani	5.144.607	45,8	5.530.461	50,0	5.702.699	53,0	107	103
Ostalo	269.707	2,4	247.989	2,3	258.895	2,4	92	104
UKUPNO	11.232.830	100,0	11.050.514	100,0	10.765.586	100,0	98	97

Grafikon 11: Sektorska struktura depozita

U prvoj polovini 2012. godine došlo je do manjih promjena u sektorskoj strukturi depozita, koje su, s jedne strane, rezultat smanjenja sredstava privatnih i javnih preduzeća, te bankarskih i institucija, a s druge strane, rasta depozita stanovništva.

Kontinuitet rasta depozita stanovništva zadržan je i u prvih šest mjeseci 2012. godine, sa stopom rasta od 3% ili 172 miliona KM. Depoziti ovog sektora s iznosom od 5,7 milijardi KM, zbog pada depozita drugih sektora, povećali su učešće u ukupnim depozitima sa 50% na 53%, tako da su i dalje najveći izvor finansiranja banaka u F BiH.

Drugi po visini i učešću sektorski izvor su depoziti javnih preduzeća, iako su u posmatranom periodu smanjeni za 6% ili 78 miliona KM. Depoziti ovog sektora iznose 1,34 milijarde KM ili 12,4% ukupnih depozita.

Najveća promjena i visok pad od 16% ili 241 milion KM, odnosno sa 1,46 milijardi KM na 1,22 milijarde KM zabilježen je kod depozita privatnih preduzeća, što je zabrinjavajući pokazatelj. Od toga se cca 190 miliona KM odnosi na odliv depozita po viđenju, najvećim dijelom u domaćoj valuti (KM). Zbog navedenog, učešće ovog sektora smanjeno je sa 13,2% na 11,3%.

Depoziti bankarskih institucija su od kraja 2007. godine pa sve do III kvartala 2011. godine bili po visini drugi sektorski izvor u depozitnom potencijalu banaka. Trend rasta bio je prisutan do sredine 2009. godine, kada su dostigli najveći iznos od 2,29 milijardi KM i učešće od 21,4% u

¹³ Podaci iz popratnog obrasca BS-D koji banke dostavljaju kvartalno uz bilans stanja po shemi FBA.

ukupnim depozitima. Nakon toga, pod uticajem krize, smanjenog obima kreditiranja i viška likvidnosti, dolazi do povlačenja depozitnih sredstava matičnih grupacija, što rezultira i padom učešća. Međutim, nakon pada u IV kvartalu 2011. godine od 23% ili 368 miliona KM, došlo je i do pada učešća na 10,9%, što je bilo četvrto po visini sektorsko učešće na kraju 2011. godine. U prvoj polovini 2012. godine nastavljen je trend pada sa stopom od 12% ili 146 miliona KM. Negativna kretanja u nivou sredstava ovog sektora najvećim dijelom se odnose na smanjenje zaduženosti, odnosno povrat sredstava grupacijama u čijem su vlasništvu banke u F BiH.

Na kraju prve polovine 2012. godine depoziti bankarskih institucija iznosili su 1,06 milijardi KM, što je 9,9% ukupnih depozita. Ova sredstva su za 193 miliona KM manja od kreditnih obaveza, koje su, nakon depozita, drugi po značaju izvor finansiranja banaka u F BiH. Iz navedenih podataka može se zaključiti da je zaduživanje banaka iz F BiH u inostranstvu značajno smanjeno, posebno depozitna sredstva matičnih grupacija. S obzirom da je isti trend smanjenja prisutan i kod kreditnih obaveza, banke se ponovo suočavaju s problemom održavanja ročne usklađenosti, što je uzrokovano nepovoljnom ročnošću domaćih depozitnih sredstava, zbog čega moraju u narednom periodu osigurati kvalitetnije izvore po ročnosti, kako bi se nastavio trend rasta kreditnih plasmana.

Treba istaći da se 93% ili 985 miliona KM depozita bankarskih institucija odnosi na depozite banaka iz grupacije (uglavnom dioničara). Finansijska podrška grupacije prisutna je u osam banaka u F BiH, s napomenom da je ipak koncentrisana u četiri velike banke. Na ovaj način u ranijem periodu banke u većinskom stranom vlasništvu imale su finansijsku podršku i osiguran priliv novih sredstava za finansiranje od strane grupe čije su članice. Ako se ovim sredstvima dodaju i kreditne obaveze i subordinisani dugovi (stavke u dopunskom kapitalu), finansijska podrška banaka iz grupacije je veća (kod deset banaka), sa 30. 06. 2012. godine iznosi 1,47 milijardi KM ili 10% ukupne pasive bankarskog sektora (u ukupnim depozitima sredstva iz grupacije imaju učešće od 9,1%, a u ukupnim kreditnim obavezama 26,7% su kreditne obaveze prema grupaciji). U odnosu na kraj 2011. godine ova sredstva su manja za 13,7% ili 235 miliona KM, najvećim dijelom po osnovu redovnih dospjeća (depoziti su smanjeni za 13,2% ili 150 miliona KM, kreditne obaveze za 18,7% ili 77 miliona KM i subordinirani krediti za 4,8% ili osam miliona KM).

Pod pokroviteljstvom MMF i drugih finansijskih institucija, FBA je bila uključena u aktivnosti na potpisivanju Memoranduma o razumijevanju s bankama-majkama iz zemalja Evropske Unije čije banke-kćerke posluju na teritoriji BiH, tzv. „Bečkoj inicijativi“, kojom su banke-majke prihvatile obavezu da zadrže izloženost u Bosni i Hercegovini na nivou 31. 12. 2008. godine u toku trajanja programa MMF-a (2009.-2012.), uzimajući u obzir raspoloživost adekvatnih kreditnih mogućnosti u BiH i u okviru definiranih valjanih praksi za upravljanje kreditnim rizikom, kapitalom i likvidnošću. S obzirom da su zbog ekonomske krize kreditne aktivnosti banaka znatno smanjene, što je rezultiralo visokom likvidnošću, te dobrom kapitaliziranošću gotovo svih banaka u F BiH čije su banke-majke potpisnice „Bečke inicijative“, trend smanjenja izloženosti iz prethodne godine nastavljen je i u 2012. godini, i to u segmentu depozitnih izvora, dok se kreditni izvori smanjuju po osnovu redovnih plaćanja dospjelih obaveza. Zbog nepovoljnih dešavanja u ekonomijama zemalja iz kojih su vlasnici banaka iz F BiH i problema s kojima se suočavaju te zemlje, a posljedično i finansijski sistemi i bankarske grupacije, kao i najavljene mjere koje država Austrija planira poduzeti u cilju jačanja održivosti poslovnih modela velikih međunarodnih aktivnih austrijskih banaka, a time i očuvanja kreditnog rejtinga zemlje¹⁴, može se očekivati da buduća finansijska podrška matičnih grupacija biti restriktivnija, tako da će se kreditni rast u narednom periodu u F BiH morati više finansirati iz rasta domaćih izvora.

¹⁴ Suština mjera je da kreditna aktivnost supsidijara austrijskih banaka u centralnoj, istočnoj i jugoistočnoj Evropi (CESEE) ubuduće bude uvjetovana pojačanim održivim finansiranjem iz domaćih izvora.

U uvjetima krize i otežanog pristupa tržištu novca i novim sredstvima, rasta likvidnosnog rizika kao rezultata pogoršanja naplativosti kredita i rasta nenaplativih potraživanja, nezadovoljavajuće ročne strukture domaćih depozitnih izvora, očekivanog daljeg smanjenja stranih izvora finansiranja, problem nepovoljne ročne strukture izvora finansiranja, primarno depozita, kao i njihovog rasta, u narednom periodu biće u fokusu kod većine banaka.

Depoziti ostalih sektora su takođe smanjeni, a treba istaći depozite vladinih institucija, koji su nakon pada u prvom kvartalu 2012. godine od 9% ili 60 miliona KM, u drugom kvartalu imali rast od 11% ili 72 miliona KM. Kumulativno, za šest mjeseci, ostvaren je neznatan rast od 2% ili 11 miliona KM i sa 30. 06. 2012.godine iznose 717 miliona KM ili 6,7% ukupnih depozita.

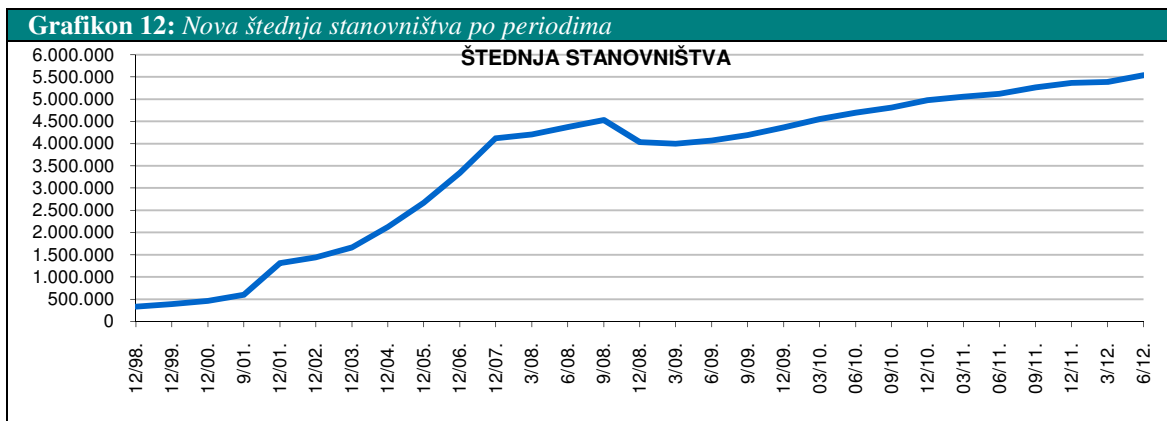
Valutna struktura depozita na kraju posmatranog perioda neznatno je promijenjena: depoziti u stranoj valuti (sa dominantnim učešćem EURO) u iznosu od 5,86 milijardi KM smanjili su učešće sa 55% na 54%, a depoziti u domaćoj valuti iznosili su 4,91 milijardu KM, što je učešće od 46%.

Štedni depoziti, kao najznačajniji segment depozitnog i finansijskog potencijala banaka u 2012. godini imali su rast od 3,3% ili 175 miliona KM i sa 30. 06. 2012. godine iznosili su 5,54 milijarde KM.

Tabela 13: Nova štednja stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			I N D E K S	
	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Državne	47.148	50.259	53.332	107	106
Privatne	4.926.361	5.311.178	5.483.337	108	103
UKUPNO	4.973.509	5.361.437	5.536.669	108	103

Grafikon 12: Nova štednja stanovništva po periodima

U tri najveće banke nalazi se 70% štednje, dok sedam banaka ima pojedinačno učešće manje od 1%, što iznosi svega 3,6% ukupne štednje u sistemu.

Od ukupnog iznosa štednje 34% se odnosi na štedne depozite u domaćoj valuti, a 66% u stranoj valuti.

Tabela 14: Ročna struktura štednih depozita stanovništva po periodima

BANKE	I Z N O S (u 000 K M)			I N D E K S				
	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	3/2	4/3			
1	2	3	4	5	6			
Kratkoročni štedni depoziti	2.581.767	51,9%	2.606.732	48,6%	2.639.293	47,7%	101	101
Dugoročni štedni depoziti	2.391.742	48,1%	2.754.705	51,4%	2.897.376	52,3%	115	105
UKUPNO	4.973.509	100,0 %	5.361.437	100,0 %	5.536.669	100,0 %	108	103

Ročna struktura štednih depozita je u odnosu na kraj 2011. godine blago poboljšanja, što je rezultat rasta dugoročnih štednih depozita za 5% ili 143 miliona KM, zbog čega je došlo i do prmjene učešća ovih depozita, odnosno povećanja sa 51,4% na 52,3%.

Dugogodišnji kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u F BiH, rezultat su, s jedne strane, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankarskog sistema za što je od ključnog značaja postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi FBA, a s druge strane, postojanje sistema osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj povećanje stabilnosti bankarskog, odnosno finansijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sistema u BiH, u decembru 2008. godine iznos osiguranog depozita povećan je na 20.000 KM. Nakon toga pokrenuta je inicijativa za povećanje osiguranog depozita, tako da je od 01. 04. 2010. godine isti povećan na 35.000 KM, a sve poduzete aktivnosti su usmjerene na smanjenje utjecaja globalne ekonomske krize na bankarski i ukupni ekonomski sistem F BiH i BiH.

Sa 30. 06. 2012. godine ukupno 16 banaka iz Federacije BiH je uključeno u program osiguranja depozita (imaju licencu Agencije za osiguranje depozita u BiH), a prema dostavljenim podacima u ovim bankama je deponovano 97% ukupnih depozita i 98% ukupne štednje.

Preostale tri banke ne mogu aplicirati za prijem zbog neispunjavanja kriterijuma koje je propisala Agencija za osiguranje depozita BH: jedna zbog postojećeg kompozitnog ranga, a dvije jer se nalaze pod privremenom upravom.

2.1.2. Kapital - snaga i adekvatnost

Kapital¹⁵ banaka u F BiH na dan 30. 06. 2012. godine iznosio je 2,1 milijardu KM.

-u 000 KM-

Tabela 15: Regulatorni kapital								
OPIS	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.a.Osnovni kapital prije umanjnja	1.885.159	2.008.081	1.953.717	107	97			
1.1. Dionički kapital-obične i trajne nekum.dion.	1.170.468	1.190.482	1.210.482	102	102			
1.2. Iznos emisionih ažia	136.485	136.485	136.485	100	100			
1.3.Rezerve i zadržana dobit	578.206	681.114	606.750	118	89			
1.b.Odbitne stavke	313.321	353.960	246.659	112	70			
1.1. Nepokriveni gubici iz ranijih godina	92.058	251.187	188.533	272	75			
1.2. Gubitak iz tekuće godine	157.933	45.512	5.800	27	13			
1.3. Trezorske dionice	81	81	81	100	100			
1.4.. Iznos nematerijalne imovine	63.249	57.180	52.245	90	91			
1. Osnovni kapital (1a-1b)	1.571.838	76%	1.654.121	78%	1.707.058	81%	105	103
2. Dopunski kapital	489.986	24%	466.576	22%	413.097	19%	96	89
2.1. Dion.kapital-trajne prior.kumul.dion.	2.829	3.090	3.090	109	100			
2.2. Opće rezerve za kreditne gubitke	209.612	211.856	211.652	101	100			
2.3. Iznos revidirane tekuće dobiti	52.090	62.564 ¹⁶	0	120	N/a			
2.4. Iznos subordinisanih dugova najviše do 50% iznosa osn.kap.	159.056	139.754	131.950	88	94			
2.5. Stavke trajnog karaktera	66.399	49.312	66.405	76	135			
3. Kapital (1 + 2)	2.061.824	100%	2.120.697	100%	2.120.155	100%	103	100
4. Odbitne stavke od kapitala	15.938		37.794		76.332		238	202
4.1. Ulozi banke u kap.dr.pravnih lica koji prelazi 5% osn.kap.	15.938	18.408	18.408	116	100			
4.2. Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gub.po regulat.zahtjevu	-	19.386	57.924	N/a	299			
5. Neto kapital (3- 4)	2.045.886		2.082.903		2.043.823		102	98

¹⁵ Regulatorni kapital definiran čl. 8. i 9. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka („Službene novine Federacije BiH”, broj 3/03, 18/03, 53/06, 55/07, 81/07, 6/08, 86/10, 70/11).

¹⁶ Po konačnim podacima osam banaka je uključilo iznos revidirane dobiti u dopunski, a dvije u osnovni kapital.

U prvoj polovini 2012. godine kapital¹⁷ je ostao na istom nivou u odnosu na 2011. godinu, a promjene u osnovnom i dopunskom kapitalu su uticale na izmjenu strukture regulatornog kapitala. Osnovni kapital je povećan za 3% ili 53 miliona KM, a učešće je povećano sa 78% na 81%, dok je dopunski smanjen za isti iznos ili 11%, a učešće smanjeno sa 22% na 19%.

Rast osnovnog kapitala je najvećim dijelom po osnovu uključivanja ostvarene dobiti za 2011. godinu. Nakon provođenja zakonske procedure donošenja i usvajanja odluka od strane skupštine banaka, ostvarena dobit za 2011. godinu u iznosu od 127 miliona KM (16 banaka) raspoređena je na sljedeći način: 71% ili 89 miliona KM u osnovni kapital (zadržanu dobit i rezerve), tri banke su dio dobiti u iznosu od dva miliona KM usmjerile za djelimično pokriće ranijih gubitaka, za pokriće nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu 17 miliona KM, dok su dvije banke 19 miliona KM izdvojile za isplatu dividende. Takođe, jedna banka je iz zadržane dobiti isplatila dividendu u iznosu od 19 miliona KM. Na promjene osnovnog kapitala uticalo je i sljedeće: kod jedne banke direktna uplata u rezerve 20 miliona KM i u drugom kvartalu dodatna dokapitalizacija u iznosu od 20 miliona KM, uz istovremeno smanjenje rezervi djelimičnim pokrićem akumuliranih gubitaka u iznosu od 105 miliona KM. U 2011. godini tri banke ostvarile su gubitak u iznosu od 45,5 miliona KM.

Odbitne stavke (koje umanjuju osnovni kapital) su smanjene za 107 miliona KM i to najviše iz osnova smanjenja kumuliranih gubitaka kod četiri banke u iznosu od 108 miliona KM (od ovog iznosa 105 miliona KM odnosi se na jednu banku, a pokriće je izvršeno iz rezervi), nematerijalne imovine za pet miliona KM, te povećanja tekućeg gubitka za šest miliona KM.

Dopunski kapital je smanjen za 53 miliona KM, s većim promjenama u strukturi: dobit iz 2011. godine u iznosu od 62 miliona KM, prenesena je u osnovni kapital, subordinisani dugovi (redovne otplate dospjelih obaveza) smanjeni su za sedam miliona KM, dok su stavke trajnog karaktera povećane za 17 miliona KM (kod jedne banke). Tokom godine u obračun kapitala ne ulazi tekuća nerevidirana dobit, što je takođe uticalo na smanjenje dopunskog kapitala.

Izmjenom regulative u odbitne stavke od kapitala uključena je nova obračunska stavka: nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu, koja je sa 30. 06. 2012. godine iznosila 58 KM, što je razlika između potrebnih regulatornih rezervi za kreditne gubitke po bilansnim i vanbilansnim stavkama¹⁸ i rezervi za kreditne gubitke formiranih iz dobiti. Od ukupnih nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu u iznosu od 112,6 miliona KM banke su na teret kapitala iskazale 58 miliona KM, što predstavlja 51%¹⁹ od ukupnog iznosa nedostajućih rezervi za kreditne gubitke. Takođe, banke su u skladu s propisima FBA, a na osnovu odluke skupštine, iz tekuće dobiti za 2011. godinu ili rezervi izdvojile nedostajući iznos rezervi za kreditne gubitke od 19 miliona KM, iskazan sa 31. 12. 2011. godine.

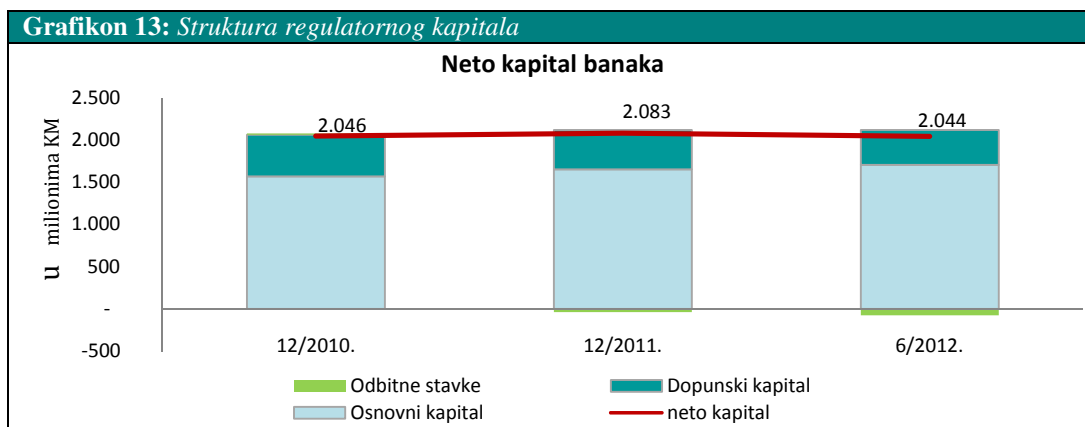
U narednom grafikonu je data struktura regulatornog kapitala.

---

¹⁷ Izvor podataka je kvartalni Izvještaj o stanju kapitala banaka (Obrazac 1-Tabela A), propisan Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.

¹⁸ Banka iskazuje potrebne regulatorne rezerve kada je ispravka vrijednosti (po MRS-u) manja od obračunatih regulatornih rezervi, što se utvrđuje na nivou pojedinačnog dužnika. Ovu metodologiju banke su primijenile sa 30.06.2012.godine.

¹⁹ Banke su bile obavezne da sa 30.06.2012.godine na teret kapitala, a prema dozvoljenoj dinamici, iskažu minimum ¼ nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu, utvrđenih na izvještajni datum.

Neto kapital je, kao rezultat gore navedenih promjena, smanjen za 2% ili 39 miliona KM i sa 30. 06. 2012. godine iznosi 2,04 milijarde KM.

Stopa kapitaliziranosti banaka izražena kao odnos kapitala i aktive sa 30. 06. 2012. godine iznosila je 13,3%, što je za 0,2 procentna poena više nego na kraju 2011. godine.

Jedan od najvažnijih pokazatelja snage i adekvatnosti kapitala²⁰ banaka jeste koeficijent adekvatnosti kapitala, izračunat kao odnos neto kapitala i rizikom ponderisane aktive. Ovaj koeficijent je na nivou bankarskog sektora sa 30. 06. 2012. godine iznosio 16,9% što je za 0,2 procentna poena manje nego na kraju 2011. godine. Iako su ukupni ponderisani rizici smanjeni za 1% ili 69 miliona KM, adekvatnost kapitala je niža zbog navedenog smanjenja neto kapitala.

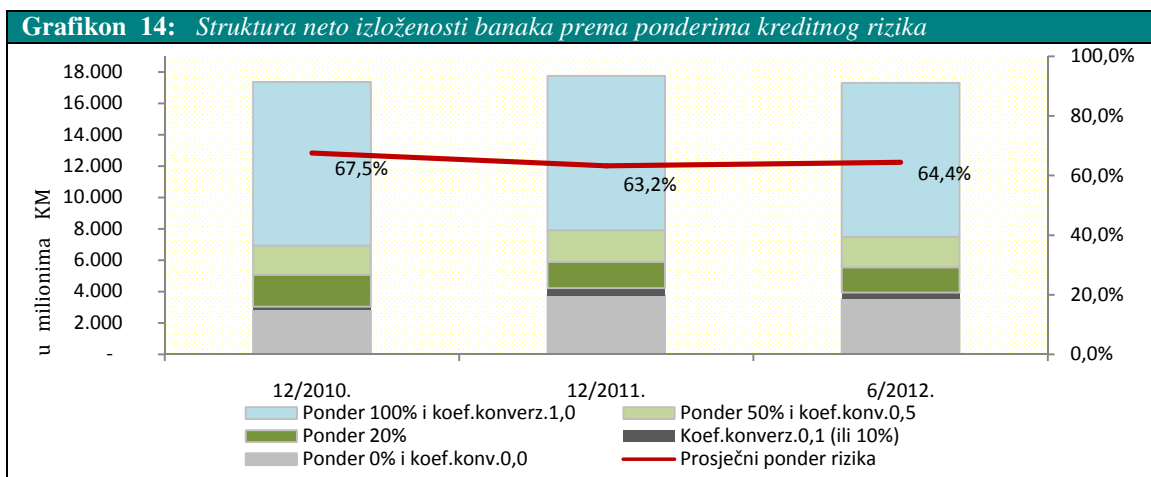
U narednoj tabeli daje se struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika, odnosno koeficijenta konverzije za vanbilansne stavke.

-u 000 KM-

Tabela 16: Struktura neto izloženosti banaka prema ponderima kreditnog rizika

O P I S	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	INDEKS	
1	2	3	4	5 (3/2)	6 (4/3)
UKUPNA IZLOŽENOST (1+2):	17.354.697	17.743.519	17.289.584	102	97
1 Aktiva bilansa stanja	14.887.124	14.917.357	14.521.048	100	97
2. Vanbilansne pozicije	2.467.573	2.826.162	2.768.536	115	98
RASPORED PO PONDERIMA RIZIKA I KOEFICIJENTIMA KONVERZIJE					
Ponder 0%	3.147.567	3.721.678	3.438.664	118	92
Ponder 20%	1.640.802	1.674.585	1.615.039	102	96
Ponder 50%	42.576	83.165	67.460	195	81
Ponder 100%	10.056.179	9.437.929	9.399.885	94	100
Koef.konverzije 0,0	0	54.529	59.303	N/a	109
Koef.konverzije 0,1	220.264	445.006	428.791	202	96
Koef.konverzije 0,5	1.923.685	1.938.361	1.886.590	101	97
Koef.konverzije 1,0	323.624	388.266	393.852	120	101
RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KREDITNIH EKVIVALENATA	11.713.116	11.216.376	11.136.647	96	99
Prosječni ponder rizika	67,5%	63,2%	64,4%	94	102

²⁰ Zakonom propisana minimalna stopa adekvatnosti kapitala iznosi 12%.

Ukupna neto izloženost banaka koja se ponderira, u prvoj polovini 2012. godine je smanjena za 3% ili 454 miliona KM, na što je najviše uticao pad bilansnih stavki (uglavnom stavke koje se ponderišu sa 0% i 20%), i djelimično vanbilansnih stavki (najviše s koeficijentom konverzije 0,5), što je uticalo da rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata ima isti smjer, odnosno pad od 80 milion KM (sa 11,22 milijarde KM na 11,14 milijardi KM). Na ovo je najviše uticalo smanjenje stavki sredstava koje banke drže kod CBBiH (ponder 0%). S druge strane, ponderisani operativni rizik (POR) je povećan za 11 miliona KM, iznosi 977 miliona KM. Sve to je rezultiralo smanjenjem ukupnih ponderisanih rizika za 1% ili 69 miliona KM.

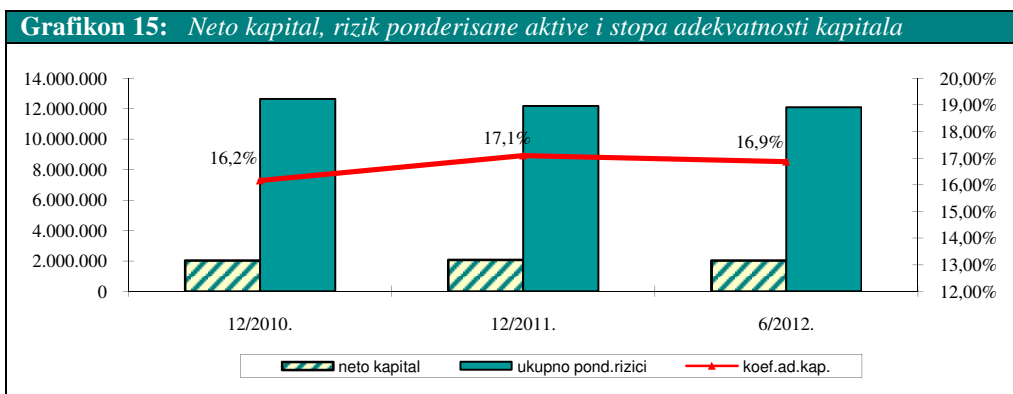
Sa 30. 06. 2012. godine učešće ponderisane aktive izložene kreditnom riziku iznosilo je 92%, a operativnom riziku 8%.

FBA je, vršeći nadzor poslovanja i finansijskog stanja banaka u FBiH, u skladu sa zakonskim ovlastima, a u cilju jačanja sigurnosti i banaka pojedinačno i sistema u cjelini, nalagala bankama poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na jačanju kapitalne osnove i osiguranju kapitala adekvatnog visini i profilu postojeće i potencijalne izloženosti svim rizicima koji su imanentni bankarskom poslovanju. U uslovima djelovanja ekonomske krize i rasta kreditnog rizika uzrokovanog padom kvaliteta kreditnog portfolija, što je dovelo do pada profitabilnosti kod većine banaka i poslovanja s gubitkom ili znatno manjom dobiti nego u periodu prije krize, ovaj zahtjev ima prioritetan značaj i zato je segment kapitala pod kontinuiranim pojačanim supervizorskim nadzorom. Jedna od mjera koje je FBA poduzela u cilju očuvanja kapitalne osnove i sigurnosti i stabilnosti banaka je i preporuka bankama da ostvarenu dobit za 2011. godinu ne usmjeravaju u isplatu dividendi nego u jačanje kapitalne osnove.

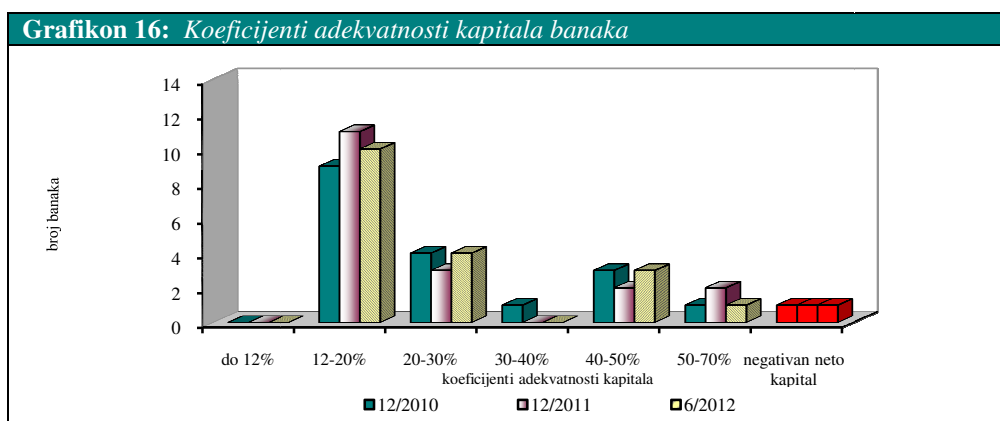
- 000 KM-

Tabela 17: Neto kapital, ukupni ponderisani rizici i stopa adekvatnosti kapitala

OPIS	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	INDEKS	
1	2	3	4	5(3/2)	6(4/3)
1. NETO KAPITAL	2.045.886	2.082.903	2.043.823	102	98
2. RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KRED. EKVIVALENATA	11.713.116	11.216.376	11.136.647	96	99
3. POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	942.707	965.932	977.024	102	101
4. UKUPNI PONDERISANI RIZICI (2+3)	12.655.823	12.182.308	12.113.671	96	99
5. STOPA NETO KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (1/4)	16,2%	17,1%	16,9%	106	99

Stopa adekvatnosti kapitala bankarskog sistema sa 30. 06. 2012. godine iznosi 16,9%, što je i dalje znatno više od zakonskog minimuma (12%) i predstavlja zadovoljavajuću kapitaliziranost ukupnog sistema i jaku osnovu i temelj za očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Od ukupno 19 banaka u F BiH sa 30. 06. 2012. godine, 18 banaka imalo je koeficijent adekvatnosti kapitala veći od zakonom propisanog minimuma od 12%, jedna banka pod privremenom upravom ima koeficijent manji od 12%, odnosno negativan koeficijent adekvatnosti kapitala. Prema analitičkim podacima na kraju prve polovine 2012. godine 13 banaka je imalo stopu adekvatnosti kapitala nižu nego na kraju 2011. godine, u rasponu od 0,1 do osam procentnih poena, kod jedne banke je ostala nepromijenjena, dok je kod pet banaka bolja.

U nastavku se daje pregled stopa adekvatnosti kapitala kod 18 banaka u odnosu na zakonski minimum od 12%:

- 13 banaka ima stopu između 12,9% i 21,7%,
- šest banaka ima stopu između 22,9% i 45,6%,
- jedna banka ima stopu 58,9%.

Kao i do sada, prioritetan zadatak većine banaka u sistemu je dalje jačanje kapitalne osnove, a u fokusu su velike banke u sistemu, što je nužno za jačanje stabilnosti i sigurnosti i banaka i ukupnog bankarskog sistema, posebno zbog promjena u poslovnom i operativnom okruženju u kojem banke u Federaciji BiH posluju, djelovanja i uticaja svjetske finansijske i ekonomske krize i na našu zemlju i negativnih efekata koje ova kriza ima na bankarski sektor i ukupnu ekonomiju BiH. Nakon izbijanja krize, zbog pogoršanja kreditnog portfolija i rasta nenaplativih potraživanja, kapital banaka je pod pojačanim supervizorskim nadzorom, kako ne bi došlo do ugrožavanja stabilnosti banaka i erozije kapitalne osnove na nivo koji bi ugrozio ne samo poslovanje banaka, nego uticao na stabilnost ukupnog bankarskog sistema.

2.1.3. Aktiva i kvalitet aktive

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka utvrđeni su kriteriji za procjenu izloženosti banaka kreditnom riziku ocjenom kvaliteta njihove aktive i adekvatnosti rezervi za kreditne i druge gubitke prema rizičnosti plasmana i sredstava-stavki bilansa i vanbilansnih stavki.

Stupanjem na snagu Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, banke su počev od 31. 12. 2011. godine dužne sačinjavati i prezentirati finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), pri čemu se za priznavanje i mjerenje finansijske imovine i obaveza primjenjuje MRS 39 - Finansijski instrumenti, priznavanje i mjerenje i MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Dakle, prilikom procjene izloženosti banaka kreditnom riziku, banke su dužne i dalje obračunavati RKG u skladu sa kriterijama iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama koje se evidentiraju u knjigama banaka, kao i RKG formirane iz dobiti (na računima kapitala).

-u 000 KM-

Tabela 18: Aktiva (bilans i vanbilans), RKG po regulatoru i ispravke vrijednosti po MRS-u			
O P I S	31.12.2011.	30.06.2012.	INDEKS
1. RIZIČNA AKTIVA ²¹	13.301.153	13.311.352	100
2. OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE	1.290.421	1.343.381	104
3. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA VANB.STAVKE	1.038.733	1.089.705	105
4. POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUB.	251.688	391.683	156
5. FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUB.	292.225	311.390	106
6. NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULAT. REZ. IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUB.	19.386	112.563	580
7. NERIZIČNE STAVKE	5.787.457	5.489.144	95
8. UKUPNA AKTIVA (1+7)	19.088.610	18.800.496	98

Ukupna aktiva sa vanbilansnim stavkama (aktiva)²² banaka u F BiH sa 30. 06. 2012. godine iznosila je 18,8 milijardi KM i u odnosu na kraj 2011. godine manja je za 2% ili 288 miliona KM. Rizična aktiva iznosi 13,3 milijarde KM, što je isti nivo kao na kraju 2011. godine.

Nerizične stavke iznose 5,5 milijardi KM ili 29% ukupne aktive s vanbilansom i manje su za 5% ili 298 miliona KM u odnosu na kraj 2011. godine.

Ukupne obračunate RKG po regulatornom zahtjevu iznose 1,3 milijarde KM, a formirane ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezerviranja za gubitke po vanbilansnim stavkama 1,1 milijarda KM. Potrebne regulatorne rezerve²³ iznose 392 miliona KM i veće su za 56% ili 140 miliona KM. Formirane regulatorne rezerve iz dobiti iznose 311 miliona KM i veće su za 6% ili 19 miliona KM, što je rezultat pokrića nedostajućeg iznosa RKG iskazanog sa 31. 12. 2011. godine. Nedostajuće regulatorne rezerve²⁴ sa 30. 06. 2012. godine iznose 113 miliona KM.

²¹ Isključen iznos plasmana i potencijalnih obaveza od 173.301 h/KM obezbjeđenih novčanim depozitom.

²² Aktiva definirana članom 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka („Službene novine F BiH“, broj 3/03, 54/04, 68/05, 86/10, 6/11, 70/11, 85/11; 85/11-prečišćeni tekst).

²³ Potrebne regulatorne rezerve predstavljaju pozitivnu razliku između obračunatih RKG i ispravki vrijednosti (obračunate RKG su veće od ispravke vrijednosti).

²⁴ Nedostajući iznos regulatornih rezervi predstavlja pozitivnu razliku između potrebnih i formiranih RKG.

Tabela 19: Ukupna aktiva, bruto bilansna aktiva, rizične i nerizične stavke aktive

O P I S	IZNOS (u 000 KM)						INDEKS	
	31.12.2010.	Strukt. %	31.12.2011.	Strukt. %	30.06.2012.	Strukt. %	8 (4/2)	9 (6/4)
1.	2	3	4	5	6	7		
Kreditni	9.244.429	86,4	9.292.751	85,2	9.291.996 ²⁵	84,8	101	100
Kamate	51.348	0,5	108.993	1,0	103.801	0,9	212	95
Dospjela potraživanja	566.629	5,3	935.014	8,6	969.947	8,8	165	104
Potraživanja po plać. garancijama	553	0,0	24.808	0,2	30.251	0,3	4486	122
Ostali plasmani	410.797	3,8	171.052	1,6	214.109	2,0	42	125
Ostala aktiva	427.890	4,0	371.128	3,4	346.933	3,2	87	93
1.RIZIČNA BILANSNA AKTIVA	10.701.646	100,0	10.903.746	100,0	10.957.037	100,0	102	100
2. NERIZIČNA BILANSNA AKTIVA	5.035.264		5.290.275		5.001.347		105	94
3.BRUTO BILANSNA AKTIVA (1+2)	15.736.910		16.194.021		15.958.384		103	98
4.RIZIČNI VANBILANS	2.352.092		2.397.407		2.354.315		102	98
5.NERIZIČNI VANBILANS	0		497.182		487.797		n/a	98
6.UKUPNE VANBILANSNE STAVKE (4+5)	2.352.092		2.894.589		2.842.112		123	98
7.RIZIČNA AKTIVA S VANBILANSOM (1+4)	13.053.738		13.301.153		13.311.352		102	100
8. NERIZIČNE STAVKE (2+5)	5.035.264		5.787.457		5.489.144		115	95
9. AKTIVA S VANBILANSOM (3+6)	18.089.002		19.088.610		18.800.496		106	98

Bruto bilansna aktiva²⁶ iznosi 15,96 milijardi KM, manja je za 2% ili 236 miliona KM, a rizična bilansna aktiva iznosi 11 milijardi KM što je 69% bruto bilansne aktive i na istom je nivou u odnosu na kraj 2011. godine. Nerizična bilansna aktiva iznosi pet milijardi KM i manja je za 6% ili 289 miliona KM. Vanbilansne rizične stavke iznose 2,3 milijarde KM, a nerizične stavke 488 miliona KM i manje su za 2% u odnosu na 2011. god.

Utjecaj ekonomske krize na ukupnu ekonomiju i privredu u BiH je i dalje izražen, tako da se do kraja 2012. godine, u segmentu kreditiranja kao ključnoj djelatnosti banaka, ne očekuje značajniji kreditni rast, što potvrđuju i podaci za prvo polugodište 2012. godine. Krediti su sa 30. 06. 2012. godine iznosili 10,5 milijardi KM sa rastom od 1% ili 126 miliona KM u odnosu na kraj 2011. godine, dok je učešće u aktivi povećano za 2,1 procentni poen i iznosi 70,7%.

U prvoj polovini 2012. godine plasirano je ukupno 2,8 milijardi KM novih kredita, što je za 3% ili 82 miliona KM više u odnosu na isti period 2011. godine. Od ukupno plasiranih kredita na privredu se odnosi 68%, a na stanovništvo 27%. Ročna struktura novoodobrenih kredita je promjenjena u korist kratkoročnih kredita u odnosu na kraj 2011. godine, učešće dugoročnih iznosilo je 45%, a kratkoročnih 55% (31.12.2011: dugoročni 49%, kratkoročni 51%).

Tri najveće banke u F BiH s iznosom kredita od 6,1 milijarda KM imaju učešće od 58% u ukupnim kreditima na nivou sistema.

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u sljedećoj tabeli.

²⁵ Isključen iznos kredita od 153.137 hiljada KM pokriven novčanim depozitom (uključen u nerizičnu bilansnu aktivu).

²⁶ Izvor podataka: Izvještaj o klasifikaciji aktive bilansa i vanbilansnih stavki banaka.

Tabela 20: *Sektorska struktura kredita*

SEKTORI	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Vladine institucije	126.328	1,3	125.827	1,2	108.530	1,0	100	86
Javna preduzeća	238.105	2,4	257.547	2,5	255.301	2,4	108	99
Privatna preduzeća i društ.	4.815.426	48,2	4.917.787	47,2	5.022.220	47,7	102	102
Bankarske institucije	10.975	0,1	16.411	0,2	13.971	0,1	149	85
Nebankarske finansijske instit.	37.235	0,4	40.978	0,4	40.167	0,4	110	98
Gradani	4.733.198	47,4	5.041.388	48,4	5.084.693	48,2	106	101
Ostalo	20.644	0,2	13.478	0,1	14.243	0,2	65	106
UKUPNO	9.981.911	100,0	10.413.416	100,0	10.539.125	100,0	104	101

U prvoj polovini 2012. godine sektorska struktura kredita je neznatno promijenjena u odnosu na kraj 2011. godine. Krediti dati stanovništvu su povećani za 1% ili 43 miliona KM, iznose 5,1 milijardu KM, što je učešće od 48,2% (na kraju 2011. godine 48,4%). Krediti dati privatnim preduzećima su veći za 2% ili 104 miliona KM, iznose pet milijardi KM ili 47,7% ukupnih kredita (na kraju 2011. godine 47,2%).

Prema dostavljenim podacima od banaka sa stanjem 30. 06. 2012. godine, s aspekta strukture kredita stanovništvu po namjeni, učešće kredita je ostalo isto, za finansiranje potrošnih dobara²⁷ iznosi 73%, stambenih kredita 24%, a sa preostalih 3% kreditirani su mali zanati, mali biznis i poljoprivreda.

Tri najveće banke u sistemu plasirale su stanovništvu 61%, a privatnim preduzećima 55% ukupnih kredita datih ovim sektorima (31.12.2011: stanovništvo 61%, privatna preduzeća 56%).

Valutna struktura kredita: najveće učešće od 65% ili 6,8 milijardi KM imaju krediti odobreni s valutnom klauzulom (EUR: 6,5 milijardi KM ili 96%, CHF: 279 miliona KM ili 4%), krediti u domaćoj valuti 34% ili 3,6 milijardi KM, a najmanje učešće od samo 1% ili 128 miliona KM imaju krediti u stranoj valuti (EUR: 100 miliona KM ili 78%, CHF: 13 miliona KM ili 10%). Ukupan iznos kredita u CHF valuti od 292 miliona KM iznosi 2,8% ukupnog kreditnog portfolia i skoro cijeli iznos se odnosi na jednu banku u sistemu.

Budući da su plasmani, odnosno krediti najrizičniji dio aktive banaka, njihov kvalitet predstavlja jednu od najznačajnijih determinanti stabilnosti i uspješnosti poslovanja banaka. Ocjena kvaliteta aktive je ustvari ocjena izloženosti kreditnom riziku plasmana banke, odnosno identificiranje potencijalnih kreditnih gubitaka.

Kvalitet aktive i vanbilansnih rizičnih stavki, opći kreditni rizik, potencijalni kreditni gubici po kategorijama klasifikacije²⁸ dati su u sljedećoj tabeli.

²⁷ Uključeno kartično poslovanje.

²⁸ U skladu sa članom 22. stav (7) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banke su dužne da formiraju i kontinuirano održavaju rezerve za OKR i PKG u sljedećim procentima po kategorijama : A 2%, B 5% do 15%, C 16% do 40%, D 41% do 60% i E 100%.

Tabela 21: Klasifikacija aktive, opći kreditni rizik (OKR) i potencijalni kreditni gubici (PKG)

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u %)									INDEKS	
	31.12.2010.			31.12.2011.			30.06.2012.				
	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	Klasif. aktiva	Učešće %	OKR PKG	11(5/2)	12(8/5)
A	10.477.329	80,3	209.555	10.592.899	79,6	211.856	10.582.490	79,5	211.652	101	100
B	1.645.750	12,6	132.048	1.364.861	10,3	115.600	1.276.889	9,6	110.174	83	93
C	471.505	3,6	113.962	282.478	2,1	67.899	355.129	2,7	84.658	60	126
D	455.303	3,5	258.297	375.540	2,8	209.689	375.132	2,8	215.226	82	100
E	3.851	0,0	3.851	685.375	5,2	685.377	721.712	5,4	721.671	n/a	105
Rizična ak. (A-E)	13.053.738	100,0	717.713	13.301.153	100,0	1.290.421	13.311.352	100,0	1.343.381	102	100
Klasifikovana (B-E)	2.576.409	19,7	508.158	2.708.254	20,4	1.078.565	2.728.862	20,5	1.131.729	105	101
Nekvalitetna (C-E)	930.659	7,1	376.110	1.343.393	10,1	962.965	1.451.973	10,9	1.021.555	144	108
Nerizična akt.²⁹	5.035.264			5.787.457			5.489.144			115	95
UKUPNO (rizična i nerizična)	18.089.002			19.088.610			18.800.496			106	98

Ako se analizira kvalitet rizične aktive kroz kretanje i promjene ključnih pokazatelja, može se konstatovati da je u prvoj polovini 2012. godine došlo do blagog pogoršanja pokazatelja kvaliteta aktive. Kod nekih banaka pokazatelji su imali blage oscilacije (poboljšanje ili pogoršanje), odnosno šest banaka ima pokazatelje učešća klasifikovane u odnosu na rizičnu aktivu lošije od bankarskog sektora, a sedam banaka ima učešće nekvalitetne u odnosu na rizičnu lošije od bankarskog sektora.

Klasifikovana aktiva je sa 30. 06. 2012. godine iznosila 2,7 milijardi KM, a nekvalitetna 1,4 milijarde KM (31. 12. 2011. godine: 2,7 milijardi KM i 1,3 milijarde KM).

Klasifikovana aktiva (B-E) je veća za 1% ili 21 milion KM u odnosu na prethodnu godinu, B kategorija je smanjena za 7% ili 88 miliona KM, a nekvalitetna aktiva (C-E) je povećana za 8% ili 109 miliona KM.

Koeficijent klasifikovane i rizične aktive iznosi 20,5%, što je za 0,1 procentni poen više nego na kraju 2011. godine.

Ako se analizira odnos i trend nekvalitetne i rizične aktive, sa 30. 06. 2012. godine ovaj koeficijent je povećan za 0,8 procentnih poena i iznosi 10,9%, što je još uvijek relativno nizak omjer. Međutim, isti treba uzeti s dozom rezerve, imajući u vidu da učešće B kategorije u rizičnoj aktivnosti iznosi 9,6%, te sumnju da dio plasmana koji su iskazani u ovoj kategoriji imaju lošiji kvalitet i da trebaju biti kategorizirani kao nekvalitetna aktiva.

Sektorska analiza podataka temelji se na pokazateljima kvaliteta kredita datih za dva najznačajnija sektora: pravnim licima i stanovništvu. Dva navedena pokazatelja za ove sektore se značajno razlikuju i ukazuju na postojanje veće izloženosti kreditnom riziku, a time i potencijalnim kreditnim gubicima, kod kredita plasiranim pravnim licima.

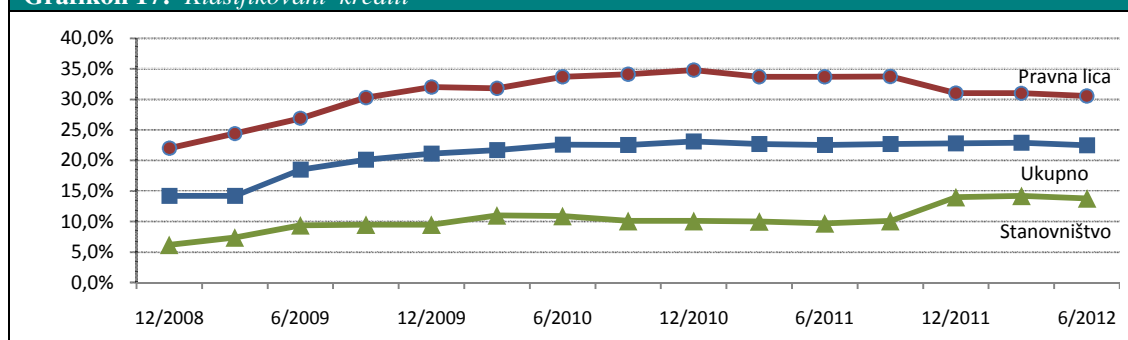
²⁹ Stavke aktive koje se, u skladu s članom 2. stav (2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, ne klasifikuju i stavke na koje se, u skladu sa čl.22. stav (8) Odluke, ne obračunavaju rezerve za OKG od 2%.

Tabela 22: Klasifikacija kredita datih stanovništvu i pravnim licima

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u %)												INDEKS
	31.12.2011.						30.06.2012.						
	Stanovni Učešće		Pravna Učešće		UKUPNO		Stanovni Učešće		Pravna Učešće		UKUPNO		
štko	%	lica	%	Iznos	Učešće	štko	%	lica	%	Iznos	Učešće		
1	2	3	4	5	6 (2+4)	7	8	9	10	11	12 (8+10)	13	14(12/6)
A	4.333.709	85,96	3.703.925	68,95	8.037.634	77,19	4.383.353	86,21	3.787.806	69,44	8.171.159	77,53	102
B	164.303	3,26	960.946	17,89	1.125.249	10,81	160.844	3,16	852.025	15,62	1.012.869	9,61	90
C	128.507	2,55	143.447	2,66	271.954	2,61	108.253	2,13	231.367	4,24	339.620	3,22	125
D	156.535	3,10	207.674	3,87	364.209	3,49	159.645	3,14	203.743	3,74	363.388	3,45	100
E	258.335	5,13	356.035	6,63	614.370	5,90	272.598	5,36	379.491	6,96	652.089	6,19	106
UKUPNO	5.041.389	100,0	5.372.027	100,0	10.413.416	100,00	5.084.693	100,0	5.454.432	100,0	10.539.125	100,00	101
Klas. kred. B-E	707.680	14,04	1.668.102	31,04	2.375.782	22,81	701.340	13,79	1.666.626	30,55	2.367.966	22,47	100
Nekv. kred C-E	543.377	10,78	707.156	13,16	1.250.533	12,00	540.496	10,63	814.601	14,93	1.355.097	12,86	108
		48,39		51,61		100,00		48,25		51,75		100,00	
Učešće po sektorima u klasifikovanim kreditima, nekvalitetnim kreditima i B kategoriji:													
Klasifikacija B-E		29,79		70,21		100,00		29,62		70,38		100,00	
Nekvalitetna C-E		43,46		56,54		100,00		39,89		60,11		100,00	
Kategorija B		14,60		85,40		100,00		15,88		84,12		100,00	

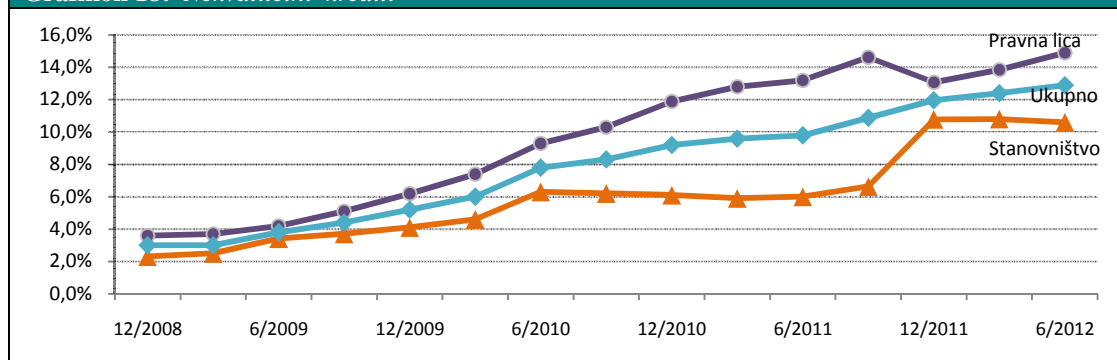
Indikatori kvaliteta aktive su blago pogoršani u odnosu na kraj prethodne godine, posebno učešće nekvalitetnih kredita koje je povećano za jedan procentni poen, kao rezultat rasta ukupnih nekvalitetnih kredita za 8% ili 105 miliona KM i to pravnih lica za 15% ili 107 miliona KM, dok su nekvalitetni krediti stanovništva imali pad od 1% ili tri miliona KM.

Grafikon 17: Klasifikovani krediti

Od ukupnih kredita odobrenih pravnim licima u iznosu od 5,4 milijarde KM, sa 30. 06. 2012. godine 31% ili 1,7 milijardi KM je klasificirano u kategorije B do E (na kraju 2011. godine isto), dok je od ukupno odobrenih kredita stanovništvu u iznosu od 5,1 milijarda KM, u navedene kategorije klasificirano 13,8% ili 701 miliona KM (na kraju 2011. godine 14,04% ili 708 miliona KM).

Grafikon 18: Nekvalitetni krediti

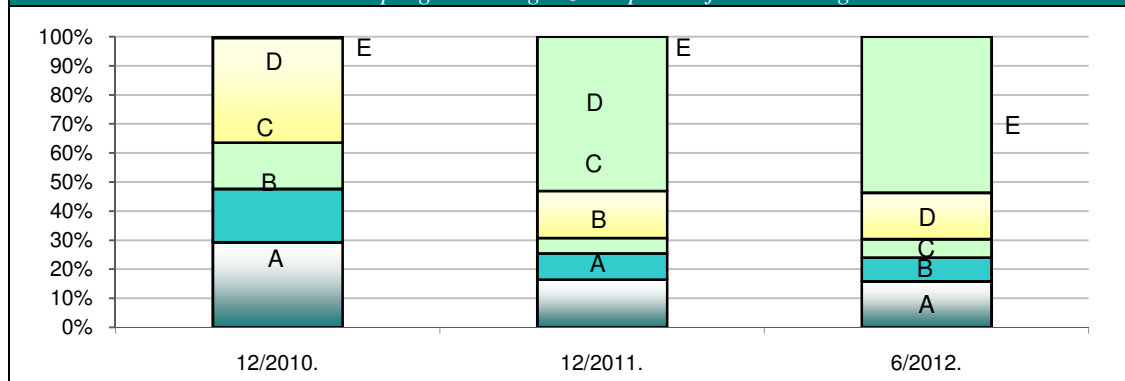
Od kredita plasiranih pravnim licima kao nekvalitetni krediti klasificirano je 14,93% ili 815 miliona KM od ukupnih kredita odobrenih ovom sektoru (sa 31. 12. 2011. godine iznosili su 707 miliona KM, što je 13,16% ukupnih kredita). Za sektor stanovništva isti iznose 10,63% ili 540 miliona KM (31. 12. 2011. godine 10,78% ili 543 miliona KM).

Nivo općeg kreditnog rizika i procijenjenih potencijalnih kreditnih gubitaka po kategorijama klasifikacije, utvrđenih u skladu sa kriterijima i metodologiji propisanoj u odlukama FBA, njihov trend i struktura na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli i grafikonu.

Tabela 23: *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kreditnih gubitaka*

Kategorija klasifikacije	IZNOS (u 000 KM) I STRUKTURA (u%)						INDEKS	
	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		8 (4/2)	9 (6/4)
	2	3	4	5	6	7		
A	209.555	29,2	211.856	16,4	211.652	15,8	101	100
B	132.048	18,4	115.600	9,0	110.174	8,2	88	95
C	113.962	15,9	67.899	5,3	84.658	6,3	59	125
D	258.297	36,0	209.689	16,2	215.226	16,0	81	103
E	3.851	0,5	685.377	53,1	721.671	53,7	n/a	105
UKUPNO	717.713	100,0	1.290.421	100,0	1.343.381	100,0	180	104

Grafikon 19: *Struktura i trend općeg kreditnog rizika i potencijalnih kred. gubitaka*

Analizirajući nivo obračunatih RKG ukupno i po kategorijama klasifikacije, u odnosu na kraj 2011. godine, rezerve za opći kreditni rizik (za kategoriju A) i potencijalne kreditne gubitke su veće za 4% ili 53 miliona KM i iznose 1,3 milijarde KM. Rezerve za opći kreditni rizik (A kategorija) su na istom nivou u odnosu na kraj 2011. godine, a rezerve za B kategoriju su smanjene za 5% ili 5,4 miliona KM zbog smanjenja iste za 6% ili 88 mil. KM. Zbog rasta nekvalitetne aktive (C, D i E kategorija) za 8% ili 109 miliona KM, povećane su i rezerve za ove najlošije kredite za 6% ili 59 miliona KM. Nominalno, najveći rast od 36 miliona KM imala je E kategorija.

Jedan od najvažnijih pokazatelja kvaliteta aktive je odnos potencijalnih kreditnih gubitaka (PKG) i rizične aktive sa vanbilansom. Ovaj pokazatelj iznosi 8,5% i veći je za 0,4 procentna poena u odnosu na 2011. godinu.

Sa 30. 06. 2012. godine banke su prosječno za B kategoriju imale obračunate rezerve po stopi od 8,6%, za C kategoriju 23,8%, D kategoriju 57,4% i E 100% (na kraju 2011. godine: B 8,5%, C 24,0%, D 55,8% i E 100%).

U skladu sa MRS/MSFI banke su obavezne umanjena vrijednosti imovine knjižiti kroz troškove formirajući ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezerviranja za rizične vanbilansne stavke (ranije troškovi RKG).

Pregled ukupnih stavki aktive (bilans i vanbilans) i stavki u statusu neizmirenja obaveza (default), kao i pripadajuće ispravke vrijednosti i rezerviranja (utvrđenih u skladu sa internim metodologijama banaka čiji je minimum elemenata propisan regulativom FBA) na nivou bankarskog sektora dati su u sljedećoj tabeli.

Opis	IZNOS (u 000 KM) I UČEŠĆE (u%)				INDEX
	31.12.2011.		30.06.2012.		
	UKUPNO		UKUPNO		
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	
1	2	3	4	5	6 (4/2)
1. RIZIČNA AKTIVA (a+b)	13.301.153	100,0%	13.311.352	100,0%	100
a) Stavke u statusu neizmirenja obaveza (default)	1.555.476	11,7%	1.715.486	12,9%	110
a.1. bilansne stavke u defaultu	1.521.171		1.671.697		110
a.2. vanbilansne stavke u defaultu	34.305		43.789		128
b) Stavke u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	11.745.677	88,3%	11.595.866	87,1%	99
1.1 UKUPNE ISPRAVKE VRIJEDNOSTI RIZIČNE AKTIVE (a+b)	1.038.733	100,0%	1.089.705	100,0%	105
a) Ispravke vrijednosti za default	883.151	85,0%	924.057	84,8%	105
a.1. Ispravke vrijednosti bilansnih stavki u defaultu	877.395		918.510		105
a.2. Rezerve za vanbilans u defaultu	5.756		5.547		96
b) Ispravke vrijednosti za performing assets (IBNR ³⁰)	155.582	15,0%	165.648	15,2%	106
2. UKUPNI KREDITI (a+b)	10.413.416	100,0%	10.539.125	100,0%	101
a) Krediti u defaultu (non-performing loans)	1.443.853	13,9%	1.605.847	15,2%	111
b) Krediti u statusu izmirenja obaveza (performing loans)	8.969.563	86,1%	8.933.278	84,8%	100
2.1. ISPRAVKA VRIJEDNOSTI KREDITA (a+b)	931.151	100,0%	983.690	100,0%	106
a) Ispravka vrijednosti kredita u defaultu	812.394	87,3%	862.999	87,7%	106
b) Ispravka vrijednosti performing kredita (IBNR kredita)	118.757	12,7%	120.691	12,3%	102
Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obaveza (default)	56,8%		53,9%		
Pokrivenost stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets)	1,3%		1,4%		
Učešće kredita u defaultu u ukupnim kreditima	13,9%		15,2%		

Učešće kredita u defaultu u ukupnim kreditima povećano je sa 13,9% na 15,2%, a učešće svih stavki u defaultu u ukupnoj rizičnoj aktivi sa 11,7% na 12,9%.

Pokrivenost stavki u statusu neizmirenja obaveza (defaultu) isprawkama vrijednosti iznosi 53,9%, a stavki u statusu izmirenja obaveza (performing assets) 1,4%, a ukupne ispravke vrijednosti iznose 8,2% rizične aktive (12/11: 7,8%).

Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obaveza došlo je do aktiviranja jemstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja, tako da je teret otplate tih kredita pao na jemce, odnosno žirante. FBA je od 31.12.2009. godine propisala izvještaj o otplati kredita na teret jemaca, s ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jemci. Prema izvještajima banaka u F BiH sa 30. 06. 2012. godine 3.027 jemaca je ukupno otplatilo 12,1 milion KM od ukupno odobrenog iznosa kredita od 71 milion KM (2.636 kreditnih partija), što je za 14% manje u odnosu na iznos otplate na teret jemaca sa 31. 12. 2011. godine (14 miliona KM otplatila su 3.576 jemaca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita bio 80 miliona KM-3.122 kreditne partije). Stanje preostalog duga iznosi 42 miliona KM (31. 12. 2011.: 47 miliona KM).

³⁰ IBNR (identified but not reported)-latentni gubici.

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je u prvoj polovini 2012. godine smanjen iznos kredita koje otplaćuju jemci, stanje preostalog duga, kao i iznos otplate na teret jemaca. Učešće iznosa kredita i broja kreditnih partija koje otplaćuju jemci u odnosu na podatke za ukupan sistem je nizak i iznosi svega 0,40% i 0,22%.

U cilju ublažavanja negativnih efekata globalne finansijske i ekonomske krize, a vodeći računa o očuvanju stabilnosti bankarskog sektora, FBA je krajem 2009. godine donijela Odluku o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obaveza fizičkih i pravnih lica³¹.

Osnovni cilj donošenja ovakvih privremenih mjera bio je stimulisanje banaka na "oživljavanje" kreditne aktivnosti, a restrukturiranjem postojećih potraživanja, bez povećanja cijene kredita i troškova za postojeće dužnike, pomoći i fizičkim i pravnim licima da prevaziđu situaciju u kojoj su se našli zbog uticaja ekonomske krize (smanjena platežna sposobnost, kod fizičkih lica zbog gubitka posla, kašnjenja plate, smanjenja plata i sl., a kod pravnih zbog povećane nelikvidnosti, značajnog smanjenja poslovnih aktivnosti, vrlo teškog stanja u realnom sektoru uopće i sl.). Postupajući po navedenoj Odluci, banke u Federaciji BiH su u prvoj polovini 2012. godine, od ukupno primljenih 128 zahtjeva za reprogram kreditnih obaveza odobrile 106 zahtjeva u ukupnom iznosu od 37 miliona KM ili 83%, što je za 15% više u poređenju sa prvom polovinom 2011. godine. Od ukupnog iznosa odobrenih reprogramiranih obaveza na pravna lica se odnosi 36 miliona KM, a na fizička lica jedan milion KM.

Neto efekat na rezerve za kreditne gubitke po osnovu izvršenih reprograma je povećanje od 100 hiljada KM. Treba istaći da je bilo suprotnih kretanja, odnosno i povećanja i smanjenja RKG po ovom osnovu, što je na kraju rezultiralo navedenim neto efektom.

Reprogramirani krediti u prvoj polovini 2012. godine u odnosu na ukupne kredite 30. 06. 2012. godine imaju učešće od svega 0,35% (za sektor pravnih lica u odnosu na portfolio pravnih lica ovaj procenat iznosi 0,65%, dok je za sektor stanovništva 0,03%).

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je i po broju i po iznosu reprogramiranih kreditnih obaveza rezultat relativno skroman, ako se to upoređuje i s ukupnim kreditnim protfolijem i po sektorima (za pravna i fizička lica).

Iako rezultati i efekti primjene Odluke nisu značajni, ocjenjuje se da je donošenje ovakvog propisa bilo izuzetno važno, odnosno ovakvih mjera privremenog karaktera u uvjetima izraženog djelovanja finansijske i ekonomske krize i na finansijski i na realni sektor u F BiH bilo je nužno, te je imalo pozitivan efekat na dužnike (i fizička i pravna lica), olakšavajući im servisiranje dugova u skladu s njihovim platežnim mogućnostima. Stoga je prolongiranje promjene Odluke do kraja 2012. godine opravdano, posebno zbog činjenice da je uticaj krize još uvijek evidentan.

Analiza kvaliteta aktive, odnosno kreditnog portfolija pojedinačnih banaka, kao i on site kontrole u samim bankama, ukazuju da je kreditni rizik dominantni rizik kod najvećeg broja banaka, a zabrinjava činjenica da jedan broj banaka ima neadekvatne prakse upravljanja, odnosno ocjene, mjerenja, praćenja i kontrole kreditnog rizika i klasifikaciju aktive, što se u on site kontrolama utvrdilo kroz značajne iznose nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, koje su banke formirale po nalogu FBA.

FBA je bankama, kod kojih je kontrolom ocijenjen slab kvalitet aktive i slabe prakse upravljanja kreditnim rizikom, naložila korektivne mjere u smislu izrade operativnog programa koji mora sadržavati plan aktivnosti na poboljšanju postojećih praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kvaliteta aktive, smanjenje postojećih koncentracija, te rješavanje problema nekvalitetne aktive i sprječavanje njenog daljeg pogoršanja. Izvršavanje naloga FBA se

³¹ "Službene novine F BiH", br.2/10 i 1/12.

kontinuirano nadzire kroz pojačan postkontrolni postupak na osnovu izvještaja i ostale dokumentacije dostavljene od strane banaka, kao i provjere istog ciljanim on site kontrolama. Nadzor ovog segmenta poslovanja je pojačan zbog evidentnih negativnih trendova, što značajno utiče i na pogoršanje profitabilnosti banaka i slabljenje kapitalne osnove kod nekih banaka, zbog čega banke moraju pravovremeno poduzeti aktivnosti na pribavljanju kapitala iz eksternih izvora.

Transakcije s povezanim licima

U svom poslovanju banke su izložene raznim vrstama rizika, od kojih poseban značaj ima rizik vezan za transakcije s licima povezanim sa bankom.

FBA je, u skladu sa Bazelskim standardima, uspostavila određene opreznosne principe i zahtjeve vezane za transakcije s licima povezanim s bankom, što je regulirano Odlukom o minimalnim standardima za poslovanje banaka s licima povezanim s bankom, u kojoj su propisani uslovi i način poslovanja banaka s povezanim licima. Na osnovu te Odluke i Zakona o bankama Nadzorni odbor banke, a na prijedlog direktora, dužan je da donese posebne politike banke za poslovanje s povezanim licima i da prati njihovu primjenu.

Odlukama FBA propisan je i poseban set izvještaja koji obuhvaćaju transakcije s jednim dijelom povezanih lica, i to kredite i potencijalne i preuzete vanbilansne obaveze (garancije, akreditivi, preuzete kreditne obaveze) kao najčešći i najrizičniji vid transakcija između banaka i povezanih lica.

Set propisanih izvještaja uključuje podatke o kreditima datim sljedećim kategorijama povezanih lica:

- dioničarima banke s više od 5% glasačkih prava,
- članovima Nadzornog odbora i uprave banke i
- supsidijarnim licima i drugim preduzećima povezanim s bankom.

-000 KM-

Tabela 25: Transakcije s povezanim licima

Opis	DATI KREDITI ³²			INDEKS	
	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	3/2	4/3
1	2	3	4	5	6
Dioničarima sa više od 5% glasačkih prava, subs. i drugim povezanim pred.	84.600	131.962	108.642	156	82
Članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	375	400	498	107	124
Upravi banke	2.239	2.170	2.403	97	111
UKUPNO	87.214	134.532	111.497	154	83
Potencijalne i preuzete vanbil. obaveze	22.653	29.818	22.897	132	77

U posmatranom periodu kreditne izloženosti prema osobama povezanim s bankom su smanjene za 17%, a potencijalne obaveze za 23%, zbog smanjenja izloženosti kod dvije velike banke. Iz prezentiranih podataka može se zaključiti da se i dalje radi o malom iznosu kreditno-garancijskih poslova s povezanim licima i da je nivo rizika nizak. FBA posebnu pažnju (pri on site kontrolama) usmjerava na poslovanje banaka s povezanim licima, naročito ocjeni sistema identifikacije i monitoringa izloženosti riziku poslovanja s povezanim licima. Kontrolori FBA na licu mjesta daju naloge za otklanjanje uočenih propusta u određenim rokovima i pokreću prekršajne postupke, a sastavni dio tih aktivnosti je i praćenje i nadzor provođenja datih naloga u postkontrolnom postupku. To se pozitivno odrazilo na ovaj segment poslovanja, jer je u bankama značajno poboljšan kvalitet upravljanja ovim rizikom.

³² Pored kredita, uključena i ostala potraživanja, deponovana sredstva i plasmani dioničarima (finansijskim institucijama) sa više od 5% glasačkih prava.

2.2. Profitabilnost

Prema podacima iz bilansa uspjeha, na nivou bankarskog sistema u Federaciji BiH u prvoj polovini 2012. godine ostvaren je pozitivan finansijski rezultat - dobit u iznosu od 71 milion KM, što je na nivou sistema povećanje od 49% ili 23 miliona KM u odnosu na isti period 2011. godine. Pozitivan efekat na finansijski rezultat sistema posebno je imalo ostvarenje znatno veće dobiti kod banaka koje su pozitivno poslovale i u istom periodu prošle godine (efekat 12 miliona KM), što je posebno uočljivo kod većih banaka (efekat sedam miliona KM), zatim ostvarenje znatno manjeg gubitaka kod banaka koje su u istom period prošle godine negativno poslovale (efekat 7,5 miliona KM), te ostvarenje dobiti kod banaka koje su negativno poslovale (efekat 4,5 miliona KM).

Najveći uticaj na poboljšanje profitabilnosti većine banaka imalo je smanjenje troškova ispravke vrijednosti u odnosu na troškove rezervi za kreditne gubitke u odnosu na isti period 2011. godine, a što je najvećim dijelom posljedica implementacije MRS-a 39 i MRS-a 37. Veći pad nekamatnih rashoda amortizirao je smanjenje ukupnog prihoda, što je uticalo na ostvarenje veće dobiti u odnosu na isti period prošle godine.

Pozitivan finansijski rezultat od 77 miliona KM ostvarilo je 16 banaka i isti je veći za 19% ili 12 miliona KM nego u istom periodu 2011. godine. Istovremeno, gubitak u poslovanju u iznosu od šest miliona KM iskazan je kod tri banke i isti je manji za 66% ili 11 miliona KM u odnosu na isti period 2011. godine.

Detaljniji podaci dati su u sljedećoj tabeli.

-000 KM-

Tabela 26: Ostvareni finansijski rezultat: dobit/gubitak						
Opis	30.06.2010.		30.06.2011.		30.06.2012.	
	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2		3	4	5	6
Gubitak	-90.052	7	-17.161	6	-5.800	3
Dobit	22.336	13	64.828	13	76.965	16
Ukupno	-67.716	20	47.667	19	71.165	19

Kao i u ostalim segmentima, i u ovom su prisutne koncentracije: od ukupno ostvarene dobiti (77 miliona KM) 70% ili 54 miliona KM se odnosi na dvije najveće banke u sistemu, čiji je udio aktive u bankarskom sektoru 49%, dok se u ukupnom gubitku od 5,8 miliona KM samo na jednu veliku banku u stranom vlasništvu, koja se, sa učešćem aktive 9,8%, u sistemu nalazi na trećem mjestu, odnosi 89,6% ili 5,2 miliona KM (u istom periodu prošle godine gubitak te banke iznosio je 12,3 miliona KM). Analitički podaci pokazuju da ukupno 16 banaka ima bolji finansijski rezultat (za 24 miliona KM), dok tri banke imaju lošiji rezultat (za jedan milion KM).

Na osnovu analitičkih podataka, kao i pokazatelja za ocjenu kvaliteta profitabilnosti (visina ostvarenog finansijskog rezultata-dobit/gubitak i koeficijenta koji se koriste za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja, te drugih parametara vezanih za ocjenu uspješnosti poslovanja) evidentno je da je ukupna profitabilnost sistema poboljšana u odnosu na prethodnu godinu, a posebno kod većih banaka, koje su ostvarile znatno veću dobit nego u istom periodu prošle godine.

Na nivou sistema ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 417 miliona KM, sa stopom pada od 7% ili 32 miliona KM u odnosu na isti period 2011. godine. Ukupni nekamatni rashodi iznose 346 miliona KM, sa stopom pada od 14% ili 55 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na ukupan finansijski rezultat sektora.

I pored rasta prosječnih kamatonosnih kredita kod skoro svih banaka za 3%, smanjenje prosječne kamatne stope na kredite imalo je za posljedicu dalji trend pada kamatnih prihoda. Iako je većina banaka zabilježila povećanje kamatnih prihoda u odnosu na isti period prošle godine, kao rezultat intenziviranja kreditnih aktivnosti, niži kamatni prihodi kod tri velike banke, koje su nosioci profitabilnosti, uticali su na smanjenje na nivou sistema. Kamatni prihodi iznose 403 miliona KM, što je za 5% ili 20 miliona KM niže nego u istom periodu 2011. godine, a učešće u strukturi ukupnog prihoda je poraslo sa 94,4% na 96,7%. Najveće učešće imaju prihodi od kamata po kreditima koji su smanjeni za 4% ili 13 miliona KM, kao rezultat smanjenja prosječnih aktivnih kamatnih stopa na kredite za posmatrani period sa 3,73% na 3,48%, dok je učešće u ukupnim приходima poraslo sa 84,0% na 87,2%. Prihodi po kamatonosnim računima kod depozitnih institucija, s niskim učešćem od 0,7%, imali su značajno smanjenje od 77% ili 10 miliona KM, što je prvenstveno rezultat nižih naknada na obaveznu i iznad obavezne rezerve kod Centralne banke BiH.

Pozitivna kretanja zabilježena su u kamatnim rashodima, koji su u odnosu na prethodnu godinu imali neznatno veću stopu pada (-6%) u odnosu na stopu smanjenja kamatnih prihoda (-5%). Kamatni rashodi iznose 135 miliona KM, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda neznatno je poraslo sa 32,2% na 32,4%. Kamatni rashodi po depozitima, koji iznose 107 miliona KM, kao najveća stavka i relativno i nominalno u ukupnim kamatnim rashodima, smanjeni su za 6% ili šest miliona KM, što je prvenstveno rezultat smanjenja prosječnih kamatonosnih depozita za 6%. Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama iznose 21 milion KM i u odnosu na isti period 2011. godine bilježe smanjenje od 8%, sa neznatnim smanjenjem učešća sa 5,1% na 5,0%.

Kao rezultat pada i kamatnih rashoda (-6%) i kamatnih prihoda (-5%), neto kamatni prihod smanjen je za 4% ili 11 miliona KM i iznosi 268 miliona KM, s povećanim učešćem u strukturi ukupnog prihoda sa 62,2% na 64,2%.

Operativni prihodi iznose 149 miliona KM i u odnosu na isti period 2011. godine manji su za 12% ili 21 milion KM, a njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda je smanjeno je sa 37,8% na 35,8%. Većim dijelom to je rezultat uticaja nove metodologije, jer su se prihodi iz osnova naplate ranije otpisanih potraživanja, prema prethodnoj metodologiji, bilansno iskazivali na poziciji ostalih operativnih prihoda, dok se po novoj metodologiji netiraju na poziciji troškova ispravke vrijednosti (prihodi od smanjenja rezervisanja). U okviru operativnih prihoda najveće učešće imaju naknade za izvršene usluge koje bilježe rast od 3% ili tri miliona KM.

Ukupni nekamatni rashodi iznose 346 miliona KM i u odnosu na isti period 2011. godinu manji su za 14% ili 55 miliona KM, prvenstveno kao rezultat značajnog smanjenja troškova ispravke vrijednosti (prema ranijoj metodologiji to su bili troškovi rezervi za kreditne gubitke). Istovremeno, njihovo učešće u strukturi ukupnog prihoda smanjeno je sa 89,4% na 82,9%. Troškovi ispravke vrijednosti iznose 63 miliona KM i u odnosu na isti period prošle godine (po tadašnjoj metodologiji troškovi rezervi za kreditne gubitke), niži su za 45% ili 52 miliona KM, što se pozitivno odrazilo na smanjenje njihovog učešća u strukturi ukupnog prihoda sa 25,6% na 15,0%.

S druge strane, operativni rashodi s iznosom od 248 miliona KM i učešćem od 59,4% u ukupnom prihodu, takođe bilježe blagi pad od 1% ili četiri miliona KM, od toga troškovi plata i doprinosa, kao najveća stavka operativnih rashoda, su smanjenji za neznatnih 1% i iznose 124 miliona KM ili 29,8% ukupnog prihoda, dok troškovi fiksne aktive, nakon blagog rasta od 2%, iznose 80 miliona KM, što je učešće u ukupnom prihodu od 19,1%.

Trend i struktura ukupnih prihoda i rashoda daje se u sljedećim tabelama i grafikonima.

- u 000 KM-

Tabela 27: Struktura ukupnih prihoda

Struktura ukupnih prihoda	30.06.2010.		30.06.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
I Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamatonosni rač. depozita kod depoz.inst.	7.040	1,2	12.392	2,1	2.789	0,5	176	23
Kredit i poslovi lizinga	389.360	67,9	377.293	63,6	363.885	65,9	97	96
Ostali prihodi od kamata	30.063	5,2	33.930	5,7	36.719	6,6	113	108
UKUPNO	426.463	74,3	423.615	71,4	403.393	73,0	99	95
II Operativni prihodi								
Naknade za izvršene usluge	97.906	17,1	101.415	17,1	104.173	18,9	104	103
Prihodi iz posl. sa devizama	15.999	2,8	19.976	3,4	21.294	3,8	125	107
Ostali operativni prihodi	33.097	5,8	48.374	8,1	23.742	4,3	146	49
UKUPNO	147.002	25,7	169.765	28,6	149.209	27,0	115	88
UKUPNI PRIHODI (I + II)	573.465	100,0	593.380	100,0	552.602	100,0	103	93

Grafikon 20: Struktura ukupnih prihoda

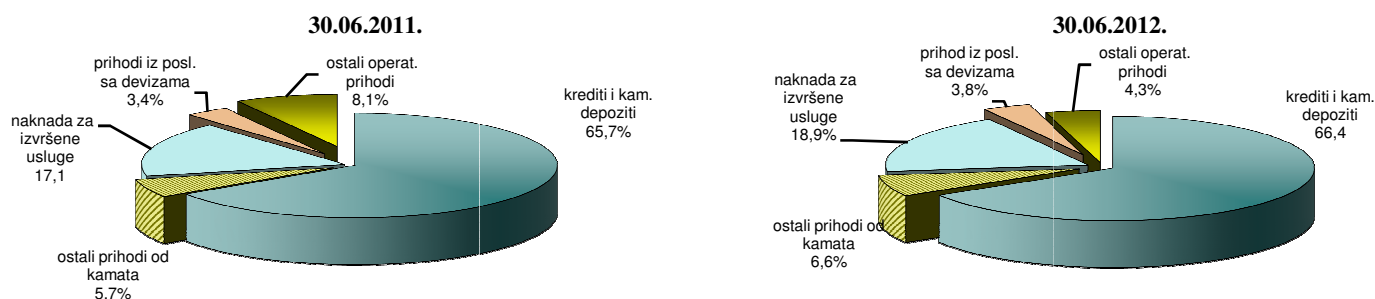
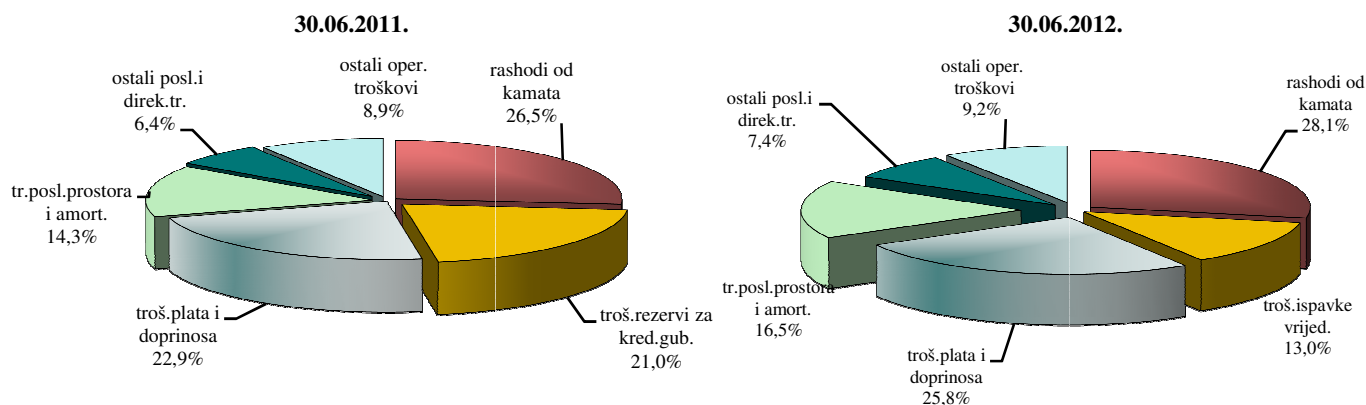

Tabela 28: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	30.06.2010.		30.06.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	8 (4/2)	9 (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8 (4/2)	9 (6/4)
I Rashodi od kamata i slični rashodi								
Depoziti	140.230	21,9	113.539	20,8	107.092	22,2	81	94
Obaveze po uzetim kredit. i ostalim pozajm.	21.931	3,4	22.775	4,2	20.852	4,3	104	92
Ostali rashodi od kamata	7.708	1,2	8.088	1,5	7.376	1,5	105	91
UKUPNO	169.869	26,5	144.402	26,5	135.320	28,1	85	94
II Ukupni nekamatni rashodi								
Troškovi ispravke vrijed. rizične akt., rezerviranja za poten.ob i ostala vrijed.usklađenje ³³	193.149	30,1	114.725	21,0	62.728	13,0	59	55
Troškovi plata i doprinosa	122.521	19,1	125.005	22,9	124.146	25,8	102	99
Troškovi posl.prostora i amortizacija	75.196	11,7	78.087	14,3	79.630	16,5	104	102
Ostali poslovni i direktni troškovi	32.142	5,1	34.845	6,4	35.403	7,4	108	102
Ostali operativni troškovi	48.265	7,5	48.629	8,9	44.175	9,2	101	91
UKUPNO	471.273	73,5	401.291	73,5	346.082	71,9	85	86
UKUPNI RASHODI (I + II)	641.142	100,0	545.693	100,0	481.402	100,0	85	88

³³ Po prethodnoj metodologiji :Troškovi rezervi za opći kred. rizik i potencijalne kreditne gubitke.

Grafikon 21: Struktura ukupnih rashoda

U sljedećoj tabeli dati su najznačajniji koeficijenti za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti banaka.

- u %-

KOEFICIJENTI	30.06.2010.	30.06.2011.	30.06.2012.
Dobit na prosječnu aktivu	-0,44	0,32	0,48
Dobit na prosječni ukupni kapital	-4,10	2,76	3,36
Dobit na prosječni dionički kapital	-5,81	4,05	5,93
Neto prihod od kamata/ prosječna aktiva	1,68	1,86	1,80
Prihod od naknada/ prosječna aktiva	0,96	1,13	1,00
Ukupan prihod/ prosječna aktiva	2,64	3,00	2,80
Poslovni i direktni rashodi ³⁴ /prosječna aktiva	1,47	1,00	0,66
Operativni rashodi/ prosječna aktiva	1,61	1,68	1,67
Ukupni nekamatni rashodi/ prosječna aktiva	3,08	2,68	2,33

Analizom osnovnih parametara za ocjenu kvaliteta profitabilnosti, zbog većeg iznosa ostvarene dobiti u odnosu na isti period prethodne godine, ROAA (zarada na prosječnu aktivu) je sa 0,32% porastao na 0,48% i ROAE (zarada na prosječni dionički kapital) sa 4,05% na 5,93%. Međutim, produktivnost banaka, mjerena odnosom ukupnog prihoda i prosječne aktive (2,80%) bilježi pogoršanje u odnosu na uporedni period prethodne godine (3,00%), zbog smanjenja ukupnog prihoda (-7%), kao, iako neznatnog, i smanjenja prosječne aktive (-1%). Kao posljedica značajnog smanjenja troškova ispravke vrijednosti (prethodne godine: troškovi rezervi za kreditne gubitke) ističe se i poboljšanje koeficijenta poslovni i direktni rashodi u odnosu na prosječnu aktivu, sa 1,00% na 0,66%.

U pogoršanim uslovima poslovanja banaka i zbog negativnih efekata koji i dalje ima ekonomska i finansijska kriza na bankarski sektor u FBiH, profitabilnost banaka će i u narednom periodu najviše biti pod uticajem daljeg kretanja i trenda u kvalitetu aktive, odnosno kreditnih gubitaka i kreditnog rizika, te će zavisiti od efikasnog upravljanja i kontrole operativnih prihoda i troškova. U cilju poboljšanja profitabilnosti, potrebno je da se nastavi trend rasta kreditnih aktivnosti, ne samo da bi banke osigurale rast kamatnih prihoda, nego i zbog njihove osnovne društvene funkcije alociranja prikupljenih finansijskih sredstava u privredne tokove i ekonomiju, uvažavajući pri tome standarde opreznog poslovanja i dobre prakse upravljanja rizicima, primarno kreditnim rizikom. Međutim, treba imati u vidu eventualan uticaj koji bi mogla imati najava austrijskog regulatora za banke „kćerke“ (tržišni udio austrijskih banaka u bankarskom sistemu F BiH iznosi 47%) da će u budućnosti rast kredita biti vezan za rast domaćih depozita. Navedeno bi izazvalo pojačanu konkurenciju banaka za domaćim depozitima, što bi u konačnici

³⁴ U rashode su uključeni troškovi ispravke vrijednosti.

rezultiralo rastom cijena izvora sredstava sa direktnim pritiskom na profitabilnost banaka i aktivne kamatne stope.

Također, dobit banaka, odnosno finansijski rezultat biće u velikoj mjeri pod utjecajem cjenovnog i kamatnog rizika, kako na strani izvora i kretanja cijena izvora finansiranja banaka, tako i mogućnosti ostvarivanja kamatne marže koja će biti dovoljna da pokrije sve nekamratne rashode i na kraju, osigura i zadovoljavajuću dobit na uloženi kapital za vlasnike banaka. Stoga je ključni faktor efikasnosti i profitabilnosti svake banke kvalitet menadžmenta i poslovna politika koju vodi, jer se time najdirektnije utiče na njene performanse.

2.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U cilju veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita i zaštite clijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je od 01. 07. 2007. godine propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope³⁵ za sve banke sa sjedištem u Federaciji BiH i njihove organizacione dijelove koji posluju na teritoriji F BiH, kao i na organizacione dijelove banaka koji posluju u Federaciji BiH. Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu kredita, odnosno prihoda na depozit, izraženu kao procenat na godišnjem nivou.

Efektivnom kamatnom stopom se smatra dekurzivna kamatna stopa koja se obračunava na godišnjem nivou, i to primjenom složenog kamatnog računa, na način da se diskontovana novčana primanja izjednačavaju sa diskontovanim novčanim izdacima odobrenih kredita, odnosno primljenih depozita.

Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama na kredite i depozite odobrene odnosno primljene u izvještajnom mjesecu, u skladu s propisanom metodologijom³⁶.

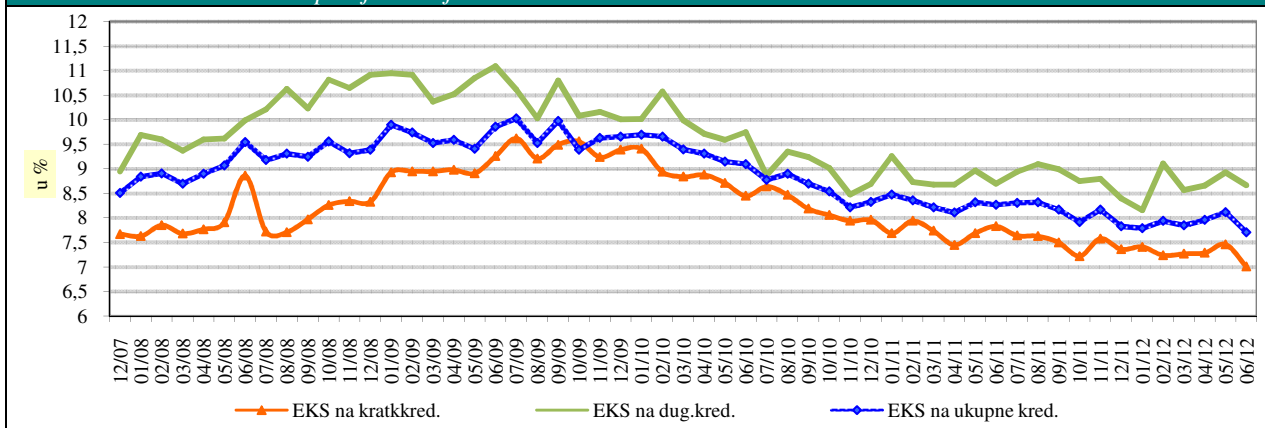
U sljedećoj tabeli daje se pregled ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa (dalje: NKS i EKS) na kredite na nivou bankarskog sistema i za dva najznačajnija sektora (privredu i stanovništvo) za decembar 2010. godine, mart, juni i decembar 2011. godine, te mart i juni 2012. godine.

Tabela 30 : Ponderisane prosječne mjesečne NKS i EKS na kredite												
OPIS	12/2010		3/2011.		6/2011.		12/2011.		3/2011.		6/2012.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne kredite	7,51	7,96	7,18	7,74	7,27	7,86	6,78	7,36	6,60	7,27	6,31	7,01
1.1. Privredi	7,47	7,82	7,15	7,63	7,19	7,68	6,74	7,28	6,54	7,15	6,16	6,75
1.2. Stanovništvu	8,67	12,65	7,9	11,81	9,40	12,80	8,66	11,89	8,67	11,73	7,74	10,94
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne kredite	7,91	8,69	7,87	8,68	7,82	8,75	7,57	8,40	7,72	8,57	7,71	8,67
2.1. Privredi	7,34	7,82	7,37	7,81	7,17	7,67	6,96	7,59	6,62	7,10	6,77	7,46
2.2. Stanovništvu	8,79	10,05	8,49	9,57	8,26	9,46	8,25	8,51	8,50	9,59	8,38	9,54
3. Ukupno ponderisane kam. stope na kredite	7,72	8,33	7,54	8,22	7,55	8,31	7,14	7,83	7,45	7,85	6,9	7,71
3.1. Privredi	7,42	7,82	7,22	7,69	7,18	7,68	6,81	7,38	6,56	7,14	6,33	6,95
3.2. Stanovništvu	8,78	10,18	8,39	9,66	8,32	9,64	8,27	8,69	8,51	9,71	8,35	9,61

³⁵ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine F BiH", br. 27/07).

³⁶ Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope.

Grafikon 22: Ponderisane prosječne mjesečne EKS na kredite

Kod analize trenda kamatnih stopa relevantno je pratiti kretanje ponderisane EKS, a razlika u odnosu na ponderisanu NKS je rezultat naknada i provizija koji se plaćaju banci za odobreni kredit i koji ulaze u obračun cijene kredita. Zato EKS predstavlja stvarnu cijenu kredita.

Ponderisana EKS na kredite iznosi 7,71% u junu 2012. godine, što je niže od decemarskog nivoa od 7,83%, a ista je rezultat blagih oscilacija vrijednosti EKS na kredite u rasponu od 0,41 procentni poen u toku prvih šest mjeseci 2012. godine, sa najvećom vrijednošću zabilježenom u maju od 8,12%, a najmanjom u junu od 7,71%.

Ponderisane EKS na dugoročne kredite u prvoj polovini 2012. godine bilježe veće oscilacije (unutar 0,95 procentna poena) nego na kratkoročne (unutar 0,45 procentnih poena).

Ponderisana EKS na kratkoročne kredite u junu 2012. godine iznosila je 7,01%, što je za 0,35 procentnih poena manje u odnosu na decembar 2011. godine, dok je ponderisana EKS na dugoročne kredite iznosila 8,67%, što je u odnosu na decembar 2011. godine veće za 0,27 procentnih poena.

Kamatne stope na kredite plasirane u dva najvažnija sektora: privredi i stanovništvu³⁷, u posmatranom periodu 2012. godine, bilježile su blage oscilacije. Ponderisana EKS na kredite odobrene privredi, iako još uvijek niža od EKS na kredite stanovništvu, smanjena je sa 7,38% iz decembra 2011. godine na nivo od 6,95% u junu 2012. godine. Trend pada ponderisanih EKS na kredite odobrene privredi zabilježen je i kod kratkoročnih (sa 7,28% na 6,75%) i dugoročnih kredita (sa 7,59% na 7,46%).

EKS na kredite plasirane stanovništvu u junu 2012. godine iznosi 9,61% što je za 0,92 procentna poena više u odnosu na decembar 2011. godine. Trend rasta EKS na kredite odobrene stanovništvu zabilježen je kod dugoročnih kredita (sa 8,51% na 9,54%), sa nešto izražajnijom oscilacijom unutar 1,13 procentna poena u poređenju s rasponom osciliranja kod kratkoročnih kredita (unutar 0,77 procentnih poena), s prisutnim padom ponderisanih EKS kod kratkoročnih kredita za 0,95 procentnih poena u odnosu na nivo iz decembra 2011, i ista iznosi 10,94%.

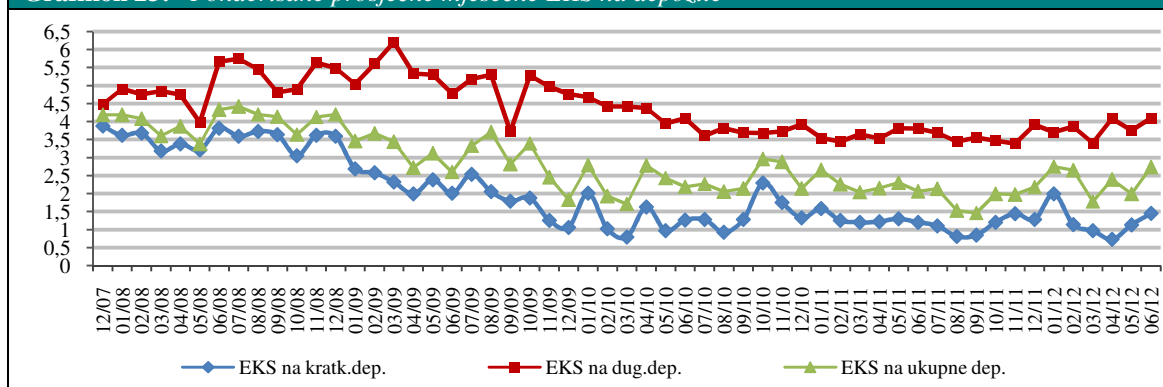
Ponderisane NKS i EKS po oročenim depozitima, izračunatim na osnovu mjesečnih izvještaja, za bankarski sektor prikazane su u sljedećoj tabeli.

³⁷ Po metodologiji razvrstavanja u sektore, obrtnici se uključuju u sektor stanovništva.

Tabela 31 : Ponderisane prosječne mjesečne NKS i EKS na depozite

OPIS	12/2010.		3/2011.		6/2011.		12/2011.		3/2012.		6/2012.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kratkoročne depozite	1,31	1,32	1,2	1,2	1,21	1,20	1,28	1,28	0,97	0,97	1,44	1,45
1.1. do tri mjeseca	0,97	0,97	0,96	0,96	1,01	1,01	0,91	0,91	0,64	0,64	0,48	0,48
1.2. do jedne godine	2,61	2,63	2,19	2,19	2,53	2,51	2,74	2,74	1,77	1,77	3,15	3,18
2. Ponderisane kam. stope na dugoročne depozite	3,89	3,92	3,63	3,65	3,78	3,81	3,88	3,91	3,39	3,41	4,07	4,1
2.1. do tri godine	3,78	3,80	3,55	3,56	3,64	3,65	3,73	3,75	3,23	3,24	4,01	4,03
2.2. preko tri godine	4,48	4,57	4,18	4,26	4,52	4,61	4,56	4,61	4,30	4,40	4,57	4,76
3. Ukupno ponderisane kam. stope na depozite	2,13	2,14	2,04	2,04	2,05	2,06	2,17	2,18	1,77	1,78	2,72	2,74

Grafikon 23: Ponderisane prosječne mjesečne EKS na depozite

Za razliku od kredita, kod kojih uticaj na stvarnu cijenu imaju troškovi povezani s odobravanjem i servisiranjem kredita (pod uslovom da su poznati kod odobravanja), kod depozita gotovo da nema razlike između nominalne i efektivne kamatne stope.

U odnosu na decembar 2011. godine ponderisana EKS na ukupne oročene depozite u junu 2012. godine povećana je za 0,56 procentnih poena (sa 2,18% na 2,74%).

Ponderisana EKS na kratkoročne depozite oscilirala je unutar 1,26 procentnih poena, i u junu 2012. godine je iznosila 1,45% što je za 0,17 procentnih poena više od decemarskog nivoa 2011. godine. Ponderisana EKS na dugoročne depozite također je u blagom rastu, u junu 2012. godine je iznosila 4,1%, što je više za 0,19 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine, sa zabilježenim oscilacijama unutar 0,69 procentnih poena.

Kod kamata na dugoročne depozite, najveće smanjenje proizilazi iz rasta EKS na depozite oročene preko tri godine, i to kod depozita banaka i drugih finansijskih organizacija (sa 3,59% na 5,41%), a sa najvećim padom kod depozita privrede od 1,32 procentna poena (sa 4,67% na 3,35%).

Banke su u junu 2012. godine plaćale privredi manje kamatne stope na oročene depozite (1,75%) nego stanovništvu (2,98%). Kamatne stope na depozite stanovništva su niže u odnosu na decembar 2011. godine (2011.:3,07%), dok su kod privrede veće (2011.:1,75%).

Razlika u EKS privrede i stanovništva proizilazi iz strukture oročenih depozita. Naime, depoziti privrede se najviše oročavaju kratkoročno i to do tri mjeseca (manji dio do jedne godine), a ovi depoziti nose znatno niže kamatne stope. S druge strane, u strukturi depozita koji se oročavaju preko jedne godine (najveći iznos oročenja je do tri godine) dominantni su depoziti stanovništva.

Ponderisane kamatne stope na kredite koji se odnose na ugovoreno prekoračenje po računima i na depozite po viđenju, izračunate su na osnovu mjesečnih izvještaja, daju se u sljedećoj tabeli

Tabela 32 : Ponderisane prosječne NKS i EKS kredite-prekoračenja po računima i na depozite po viđenju

O P I S	12/2010.		6/2011.		12/2011.		3/2012.		6/2012.	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	12	13
1. Ponderisane kam. stope na kredite-prekoračenja po računima	8,29	8,29	8,87	9,03	8,73	8,86	8,45	8,56	8,40	8,53
2. Ponderisane kam. stope na depozite po viđenju	0,22	0,22	0,22	0,22	0,18	0,18	0,32	0,32	0,22	0,22

Na ove stavke aktive i pasive EKS je u pravilu jednaka nominalnoj kamatnoj stopi. Ponderisana EKS na ukupne kredite po prekoračenjima računa za bankarski sektor u junu 2012. godine iznosila je 8,53% (rast od 0,33 procentna poena u odnosu na decembar 2011. godine), a na depozite po viđenju 0,22% , što je više za 0,04 procentna poena u odnosu na decembar 2011. godine.

2.4. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najslabijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sistem u svakoj zemlji, njegovu stabilnost i sigurnost.

Do izbijanja globalne finansijske i ekonomske krize, u normalnim uvjetima poslovanja banaka i stabilnom okruženju, rizik likvidnosti je za banke imao sekundaran značaj, odnosno kreditni rizik je bio u prvom planu i uspostavljeni sistemi upravljanja, odnosno identificiranja, mjerenja i kontrole ovog rizika bili su pod kontinuiranim nadzorom u cilju njegovog unapređenja i poboljšanja.

Kada je došlo do poremećaja na finansijskim tržištima zbog uticaja globalne krize, rizik likvidnosti je naglo dobio na značaju, i upravljanje ovim rizikom postalo je ključni faktor za nesmetano poslovanje, blagovremeno izvršavanje dospjelih obaveza i očuvanje dugoročne pozicije banke, u smislu njene solventnosti i kapitalne osnove. Pored toga treba istaći i da je međuzavisnost svih rizika kojima banka jeste ili može da bude izložena u svom poslovanju također došla do izražaja sa izbijanjem krize.

U posljednjem kvartalu 2008. godine, nakon širenja globalne krize i njenog negativnog uticaja na finansijski i ekonomski sistem u BiH, došlo je do porasta rizika likvidnosti u bankama u F BiH. Iako je došlo do povlačenja dijela štednih depozita i narušavanja povjerenja u banke, ocijenjeno je da nijednog trenutka likvidnost bankarskog sistema nije bila ugrožena, jer su banke u F BiH, zbog regulatornih zahtjeva i propisanih limita, koji se temelje na konzervativnom pristupu, imale značajna likvidna sredstva i dobru poziciju likvidnosti.

U 2009. godini zaustavljena su negativna kretanja iz posljednjeg kvartala 2008. godine, a osnovni pokazatelji likvidnosti, zahvaljujući najvećim dijelom smanjenoj kreditnoj aktivnosti, su poboljšani. U 2010. godini dolazi do blagog pogoršanja pokazatelja, što se sa nešto manjim intezitetom nastavilo i u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine, kao posljedica smanjenja novčanih sredstava po osnovu blagog povećanja kreditnih aktivnosti i investicija u vrijednosne papire, smanjenja depozita, plaćanja kreditnih obaveza, rasta nenaplaćenih potraživanja, te blagog pogoršanja ročne strukture izvora. Ipak, u drugom kvartalu 2012. godine došlo je do zaustavljanja ovog negativnog trenda, a pokazatelji likvidnosti su nešto poboljšani u odnosu na

kraj prvog kvartala, kao posljedica zaustavljanja trenda smanjenja novčanih sredstava, uz blagi rast depozita i kreditnih obaveza. Iako bolji u odnosu na kraj prvog kvartala, pokazatelji su ipak nešto lošiji u odnosu na kraj 2011. godine.

I pored navedenog, likvidnost bankarskog sistema u Federaciji BiH i dalje je dobra, sa zadovoljavajućim učešćem likvidnih sredstava u ukupnoj aktivi, te dobrom ročnom usklađenošću finansijske aktive i obaveza. Međutim, zbog još uvijek prisutnog uticaja i djelovanja finansijske krize u svijetu, te dužničke krize u Eurozoni, koja se negativno reflektira na bankarske sisteme pojedinih evropskih zemalja i banke „majke“ banaka u F BiH, ocjena je da rizik likvidnosti i dalje treba biti pod pojačanim nadzorom. Takođe, treba imati u vidu činjenicu da je uticaj krize na realni sektor još uvijek izražen, čije se negativne posljedice reflektiraju na ukupno privredno i ekonomsko okruženje u kojem banke u BiH posluju, što rezultira kašnjenjem dužnika u otplati dospjelih kreditnih obaveza i rastom nenaplativih potraživanja, odnosno do smanjenja priliva likvidnih sredstava u bankama i konverzije kreditnog rizika u rizik likvidnosti.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti propisani su minimalni standardi koje je banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja ovim rizikom, odnosno minimalni standardi za kreiranje i provođenje politike likvidnosti koja osigurava sposobnost banke da potpuno i bez odlaganja izvršava svoje obaveze na dan dospijeca.

Navedeni propis predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i sadrži kvalitativne i kvantitativne odredbe i zahtjeve prema bankama. Propisani su limiti koje banke trebaju ispunjavati vezano za prosječni dekadni minimum i dnevni minimum novčanih sredstava u odnosu na kratkoročne izvore, kao i minimalni limiti ročne usklađenosti dospijeca instrumenata finansijske aktive i obaveza do 180 dana.

U strukturi izvora finansiranja banaka u Federaciji BiH na dan 30. 06. 2012. godine najveće učešće od 72,2% i dalje imaju depoziti, zatim slijede uzeti krediti (uključujući subordinisane dugove³⁸) s učešćem od 9,7%. Uzeti krediti su sa dužim periodima ročnosti i predstavljaju kvalitetan izvor za dugoročne plasmane, te poboljšavaju ročnu usklađenost stavki aktive i obaveza.

S druge strane, ročna struktura depozita je znatno nepovoljnija³⁹, a nakon dužeg perioda poboljšanja, tokom 2010. godine došlo je do blagog pogoršanja, što je trend koji se, sa nešto manjim intenzitetom, nastavio i u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine. U drugom kvartalu 2012. godine ipak dolazi do zaustavljanja ovog negativnog trenda, što rezultira nešto povoljnijom ročnom strukturom u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

- u 000 KM-

Tabela 33: Ročna struktura depozita po ugovorenom dospijeću

DEPOZITI	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju	5.054.335	45,0	4.983.292	45,1	4.751.588	44,2	99	95
Do 3 mjeseca	344.926	3,1	433.030	3,9	131.778	1,2	126	30
Do 1 godine	1.085.115	9,6	756.233	6,8	896.815	8,3	70	119
1. Ukupno kratkoročni	6.484.376	57,7	6.172.555	55,8	5.780.181	53,7	95	94
Do 3 godine	2.832.507	25,2	3.222.092	29,2	3.424.600	31,8	114	106
Preko 3 godine	1.915.947	17,1	1.655.867	15,0	1.560.805	14,5	86	94
2. Ukupno dugoročni	4.748.454	42,3	4.877.959	44,2	4.985.405	46,3	103	102
UKUPNO (1 + 2)	11.232.830	100,0	11.050.514	100,0	10.765.586	100,0	98	97

³⁸ Subordinisani dugovi: uzeti krediti i stavke trajnog karaktera.

³⁹ Prema preostalom dospijeću

Ukupni depoziti su u odnosu na 31. 12. 2011. godine smanjeni za 3% ili 285 miliona KM, najvećim dijelom po osnovu smanjenja depozita privatnih preduzeća za 16% ili 241 milion KM i bankarskih institucija za 12% ili 146 miliona KM. Ročna struktura depozita po ugovorenom dospelju je relativno dobra, s učešćem kratkoročnih depozita od 53,7% i dugoročnih 46,3%. U odnosu na kraj 2011. godine evidentno je blago poboljšanje ročnosti zbog smanjenja učešća kratkoročnih depozita za 2,1 procentni poen i za isto povećanje dugoročnih depozita.

Promjene u ročnoj strukturi rezultat su smanjenja kratkoročnih depozita za 6% ili 392 miliona KM, najvećim dijelom depozita po viđenju i depozita oročenih do tri mjeseca kod sektora bankarskih institucija, privatnih preduzeća i javnih preduzeća, dok su dugoročni depoziti blago povećani za 2% ili 107 miliona KM što je rezultat rasta depozita stanovništva. Treba istaći da je kod dugoročnih depozita i dalje dominantno učešće dva sektora, i to: stanovništva sa povećanjem učešća sa 57,7% na 59,3% i bankarskih institucija sa smanjenjem učešća sa 18,1% na 14,6%. Depoziti javnih preduzeća su također značajan dugoročni izvor sa povećanjem učešća sa 11,6% na 13,0%. U depozitima oročenim od jedne do tri godine najveće učešće od 65,1% imaju depoziti stanovništva, uz napomenu da je, zbog sporijeg porasta ovih depozita od ukupnih depozita od jedne do tri godine, došlo do blagog smanjenja učešća za 1,3 procentna poena, dok i u periodu preko tri godine najveće učešće od 46,6% imaju depoziti stanovništva uz povećanje učešća od šest procentnih poena, a depoziti bankarskih institucija nakon dužeg perioda i prisutnog trenda smanjenja imaju nešto manje učešće od 36,7% (na kraju 2011. godine 46,1%; 2010. godine 60,9%).

Iako ročna struktura depozita po ugovorenom dospelju prikazuje blago poboljšanje ročnosti, za analizu rizika likvidnosti relevantnija je ročnost depozita po preostalom dospelju, jer prikazuje stanje depozita za period od izvještajnog datuma do datuma dospelja, što je prezentirano u narednoj tabeli.

- u 000 KM-

Tabela 34: Ročna struktura depozita po preostalom dospelju

DEPOZITI	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Štednja i dep. po viđenju (do 7 dana)	5.377.075	47,9	5.184.070	46,9	4.919.995	45,7	96	95
7- 90 dana	776.732	6,9	917.917	8,3	761.866	7,1	118	83
91 dan do jedne godine	2.240.255	19,9	2.219.223	20,1	2.365.869	22,0	99	107
1. Ukupno kratkoročni	8.394.062	74,7	8.321.210	75,3	8.047.730	74,8	99	97
Do 5 godina	2.214.874	19,7	2.330.117	21,1	2.361.246	21,9	105	101
Preko 5 godina	623.894	5,6	399.187	3,6	356.610	3,3	64	89
2. Ukupno dugoročni	2.838.768	25,3	2.729.304	24,7	2.717.856	25,2	96	100
UKUPNO (1 + 2)	11.232.830	100,0	11.050.514	100,0	10.765.586	100,0	98	97

Iz podataka se može zaključiti da je ročna struktura depozita po preostalom dospelju znatno lošija zbog visokog učešća kratkoročnih depozita od 74,8%, i sa trendom blagog poboljšanja u odnosu na kraj 2011. godine. Kratkoročni depoziti su imali pad od 3% ili 273 milion KM, sa smanjenjem učešća za 0,5 procentnih poena, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 0,4% ili 11 miliona KM, uz povećanje učešća sa 24,7% na 25,2%. Ako se pogleda struktura dugoročnih depozita, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do 5 godina (86,9% dugoročnih depozita i 21,9% ukupnih depozita). Ako se uporede podaci o ročnosti depozita po ugovorenom i preostalom dospelju, može se zaključiti da je od 4,99 milijardi KM dugoročno ugovorenih depozita, sa 30. 06. 2012. godine cca 2,27 milijarde KM imalo preostalo dospelje manje od jedne godine.

Postojeća ročna struktura depozita, kao najvećeg izvora finansiranja banaka u F BiH, kod većeg broja banaka postaje sve više limitirajući faktor kreditnog rasta, s obzirom da je najveća potreba banaka za plasiranjem dugoročnih kredita. Stoga se banke suočavaju s problemom kako osigurati kvalitetnije izvore u smislu ročnosti, posebno zbog činjenice da je značajno smanjen priliv

finansijskih sredstava (zaduživanje) iz inostranstva, kako od matičnih grupacija, tako i od finansijskih institucija-kreditora.

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala, i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu i drže ročne debalanse između izvora i plasmana u okviru propisanih minimalnih limita.

-u 000 KM-

Tabela 35: Ročna struktura kredita								
KREDITI	31.12.2010.		31.12.2011.		30.06.2012.		INDEKS	
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
Dospjela potraživanja i plaćene vanbil.obaveze	567.182	5,7	959.822	9,2	1.000.198	9,5	169	104
Kratkoročni krediti	2.129.184	21,3	2.285.804	22,0	2.356.534	22,4	107	103
Dugoročni krediti	7.285.545	73,0	7.167.790	68,8	7.182.393	68,1	98	100
UKUPNO KREDITI	9.981.911	100,0	10.413.416	100,0	10.539.125	100,0	104	101

U posmatranom periodu 2012. godine dugoročni krediti su veći za neznatnih 0,2% ili 15 miliona KM, kratkoročni krediti bilježe porast od 3% ili 71 milion KM, dok su dospjela potraživanja povećana za 4% ili 40 miliona KM. U strukturi dospjelih potraživanja 63% se odnosi na privatna preduzeća, 34% stanovništvo i 3% na ostale sektore.

Sektorska analiza po ročnosti za dva najznačajnija sektora pokazuje da su krediti plasirani stanovništvu 84,9% dugoročni, a od ukupno odobrenih kredita privatnim preduzećima na dugoročne se odnosi 50,5%.

U strukturi aktive krediti, kao najznačajnija kategorija, imaju i dalje najveće učešće od 70,7% što je za 2,1 procentni poen više u odnosu na kraj 2011. godine, zbog smanjenja aktive za 2%, dok su krediti ostvarili blagi rast od 1,2%. Novčana sredstva su smanjena za 10% ili 450 miliona KM, a njihovo učešće, u odnosu na kraj 2011. godine, smanjeno je sa 28,8% na 26,4%.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti je prikazan u sljedećoj tabeli. Prelazak na novu regulativu sa 31. 12. 2011. godine doveo je do značajnog povećanja iznosa ukupnih kredita što je imalo uticaja na pogoršanje pokazatelja: krediti u odnosu na depozite i uzete kredite, u odnosu na prethodne periode. U prvoj polovini 2012. godine došlo je do blagog pogoršanja pokazatelja likvidnosti, uzrokovanog smanjenjem novčanih sredstava i depozita, izuzev koeficijenta kratkoročne finansijske obaveze/ukupne finansijske obaveze koji je poboljšan radi bolje ročne strukture izvora.

- u % -

Tabela 36: Koeficijenti likvidnosti			
Koeficijenti	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.
1	2	3	4
Likvidna sredstva ⁴⁰ / ukupna aktiva	30,2	29,0	26,6
Likvidna sredstva / kratkoročne finans.obaveze	50,8	49,1	45,8
Kratkoročne finans.obaveze/ ukupne finans.obaveze	68,1	69,5	68,8
Kreditni / depoziti i uzeti krediti ⁴¹	79,0	84,2	87,7
Kreditni / depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi ⁴²	77,6	82,8	86,3

⁴⁰ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospijeca manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite.

⁴¹ Iskustveni standardi su: manji od 70%-veoma solidan, 71%-75%-zadovoljavajući, 76%-80%-na granici zadovoljavajućeg, 81%-85%-nedovoljan, preko 85%-kritičan.

⁴² Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj.

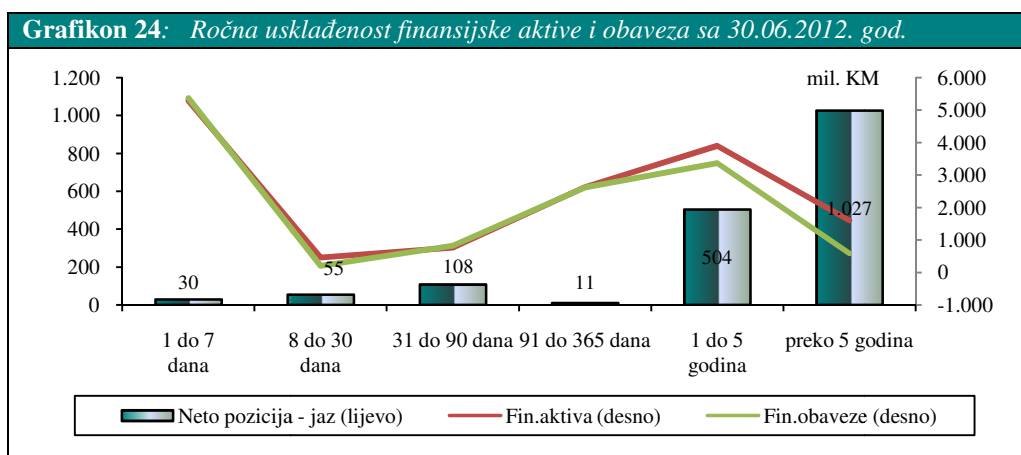
Banke su u 2012. godini redovno ispunjavale obavezu održavanja propisane obavezne rezerve kod Centralne banke BiH. Obavezna rezerva kao značajan instrument monetarne politike, u BiH u uslovima funkcioniranja valutnog odbora i finansijski nerazvijenog tržišta, jedini je instrument monetarne politike putem kojeg se ostvaruje monetarna kontrola, u smislu prevencije brzog rasta kredita i smanjenja multiplikacije, ali i povećanja likvidnosti banaka u uslovima uticaja krize i pojačanog odliva sredstava iz banaka, kao što se to desilo nakon 01. 10. 2008. godine u BiH. S druge strane, primjena regulative o deviznom riziku i održavanje valutne usklađenosti s propisanim limitima, utiče takođe značajno na iznos koji banke drže na računu rezervi kod Centralne banke BiH u domaćoj valuti, čime se osigurava visoka likvidnost banaka pojedinačno i bankarskog sektora.

Sve banke kontinuirano ispunjavaju i to znatno iznad propisanog minimuma, obavezu dekadnog prosjeka od 20% u odnosu na kratkoročne izvore sredstava i dnevnog minimuma od 10% prema istoj osnovici, što se vidi iz sljedećeg pregleda.

- u 000 KM-

1	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5(3/2)	6(4/3)
1. Prosječno dnevno stanje novčanih sredstava	3.887.490	3.759.486	3.406.855	97	91
2. Najniže ukupno dnevno stanje novč.sredst.	3.585.319	3.550.990	3.231.752	99	91
3. Kratkoročni izvori sred.(osnovica za obračun)	6.128.941	6.013.102	5.761.032	98	96
4.Iznos obaveze :					
4.1. dekadni prosjek 20% od iznosa red.br. 3	1.225.788	1.202.620	1.152.206	98	96
4.2. dnevni minimum 10% od iznosa red.br.3	612.894	601.310	576.103	98	96
5.Ispunjenje obaveze : dekadni prosjek					
Višak = red.br.1 – red.br. 4.1.	2.661.702	2.556.866	2.254.649	96	88
6. Ispunjenje obaveze : dnevni minimum					
Višak = red.br.2 – red.br. 4.2.	2.972.425	2.949.680	2.655.649	99	90

Ukoliko se posmatra ročna usklađenost preostalih dospijeća ukupne finansijske aktive i obaveza, može se zaključiti da je usklađenost dobra i nešto bolja u odnosu na 31. 12. 2011. godine.

Na kraju prve polovine 2012. godine kratkoročna finansijska aktiva banaka je bila veća od kratkoročnih obaveza za 204 miliona KM. U odnosu na kraj 2011. godine kada je pozitivni jaz iznosio 136 miliona KM, to je povećanje od 68 miliona KM, što je dovelo i do blagog povećanja koeficijenta pokrivenosti kratkoročnih obaveza sa 101,5% na 102,4%.

Kratkoročna finansijska aktiva je smanjena za 2,8%, a kratkoročne finansijske obaveze za 3,6%. U okviru kratkoročne finansijske aktive smanjenje je zabilježeno kod novčanih sredstava od 10,3% ili 450 miliona KM i vrijednosnih papira koji se drže do dospeljeća od 11,7% ili osam miliona KM. Finansijska aktiva preostalog roka dospeljeća preko jedne godine smanjena je za 0,5% ili 26 miliona KM, najvećim dijelom zbog smanjenja kredita od 1,0% ili 53 miliona KM.

Na strani obaveza s rokom dospeljeća do jedne godine, najveće smanjenje se odnosi na depozite, koji su manji za 3,3% ili 273 miliona KM i obaveze po uzetim kreditima, koje su manje za 17,2% ili 67 miliona KM, što je dovelo do ukupnog smanjenja obaveza sa rokom dospeljeća do jedne godine za 3,6% ili 323 miliona KM. Obaveze s rokom dospeljeća preko jedne godine su neznatno smanjene za 0,4% ili 15 miliona KM, što je posljedica smanjenja depozita od 0,4% ili 11 miliona KM.

Pored navedenog propisanog minimalnog standarda, vrlo važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospeljeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana⁴³.

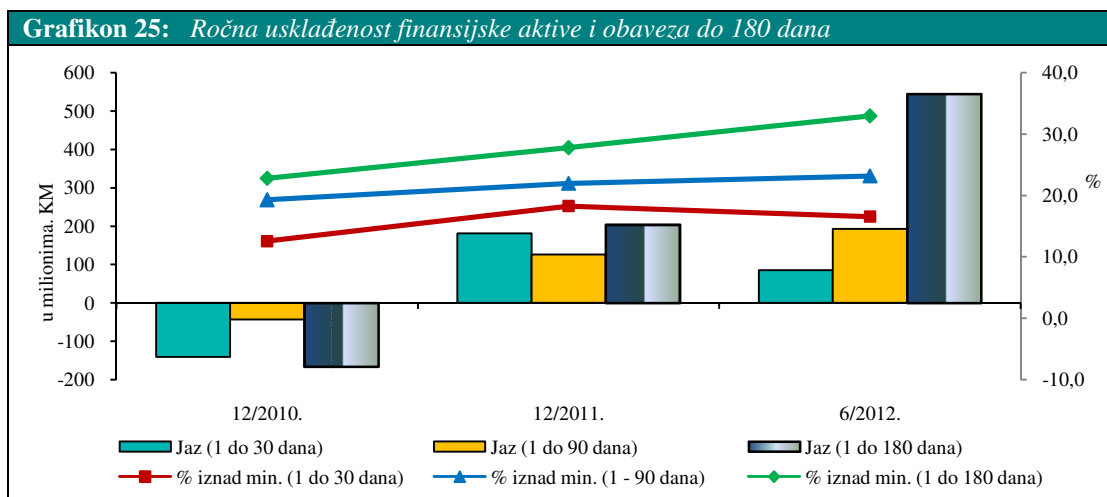
- u 000 KM -

Tabela 38: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana

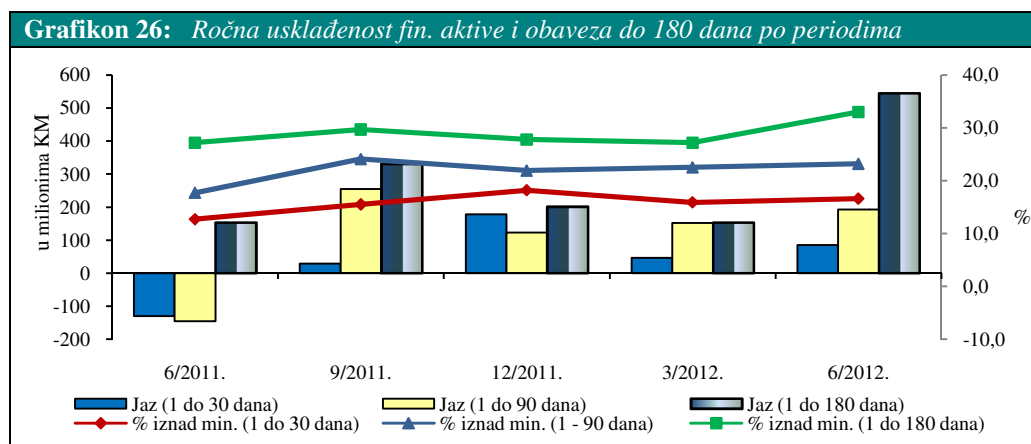
Opis	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.	INDEKS	
	Iznos	Iznos	Iznos	5 (3/2)	6(4/3)
1	2	3	4		
I. 1-30 dana					
1. Iznos finansijske aktive	5.674.836	5.741.184	5.460.035	101	95
2. iznos finansijskih obaveza	5.816.147	5.559.908	5.375.348	96	97
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	- 141.311	181.276	84.687	N/a	47
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,6%	103,3%	101,6%		
b) Propisani minimum %	85,0%	85,0%	85,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	12,6%	18,3%	16,6%		
II. 1-90 dana					
1. Iznos finansijske aktive	6.408.275	6.503.132	6.259.664	101	96
2. iznos finansijskih obaveza	6.450.887	6.377.523	6.066.849	99	95
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	- 42.612	125.609	192.815	N/a	154
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	99,3%	102,0%	103,2%		
b) Propisani minimum %	80,0%	80,0%	80,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	19,3%	22,0%	23,2%		
III. 1-180 dana					
1. Iznos finansijske aktive	7.343.882	7.511.493	7.309.105	102	97
2. iznos finansijskih obaveza	7.509.597	7.307.597	6.764.575	97	93
3. Razlika (+ ili -) = 1-2	- 165.715	203.896	544.530	N/a	267
<i>Obračun izvršenja propisane obaveze u %</i>					
a) Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	97,8%	102,8%	108,0%		
b) Propisani minimum %	75,0%	75,0%	75,0%		
Više (+) ili manje (-) = a - b	22,8%	27,8%	33,0%		

Iz prezentiranih podataka se zaključuje da su se banke na dan 30. 06. 2012. godine pridržavale propisanih ograničenja i ostvarile bolju ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza u odnosu na propisane limite.

⁴³ Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka propisani su procenti za ročnu usklađenost finansijske aktive i obaveza: najmanje 85 % izvora sredstava s rokom dospeljeća do 30 dana mora biti angažirano u plasmane s rokom dospeljeća do 30 dana, najmanje 80% izvora sredstava s rokom dospeljeća do 90 dana u plasmane s rokom dospeljeća do 90 dana, i najmanje 75% izvora sredstava s rokom dospeljeća do 180 dana u plasmane s rokom dospeljeća do 180 dana.

Nakon što je sa 31. 12. 2010. godine iznos finansijskih obaveza bio veći od iznosa finansijske aktive, i to u sva tri vremenska intervala do 180 dana, u 2011. godini dolazi do poboljšanja ročne usklađenosti. Na kraju 2011. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je veća od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma za 18,2% u prvom intervalu, 21,9% u drugom i 27,8% u trećem. Na kraju prve polovine 2012. godine finansijska aktiva je takođe bila veća od finansijskih obaveza u sva tri intervala, ali je došlo do blagog pogoršanja pozicije likvidnosti do 30 dana, zbog nešto većeg smanjenja finansijske aktive (uglavnom novčanih sredstava) od finansijskih obaveza (uglavnom depozita). U intervalu do 180 dana je došlo do poboljšanja u drugom kvartalu 2012. godine, radi nešto većeg povećanja finansijske aktive, prvenstveno kredita, u odnosu na povećanje finansijskih obaveza (depozita), a efekat je bolji kako se povećava interval dospijeca.

Na osnovu svih iznesenih pokazatelja likvidnost bankarskog sistema u F BiH i dalje se ocjenjuje na zadovoljavajućem nivou. Kako je ovaj segment poslovanja i nivo izloženosti likvidnosnom riziku u korelaciji s kreditnim rizikom, a imajući u vidu i efekte finansijske krize na BiH i uticaj na bankarski sektor u F BiH, prvenstveno u kontekstu dodatnog pritiska na likvidnost banaka, s jedne strane, zbog smanjenja depozita i pogoršavanja ročne strukture depozita, te otplate dospjelih kreditnih obaveza i znatno manjeg zaduživanja kod međunarodnih finansijskih institucija, što je u proteklim godinama bio najkvalitetniji izvor finansiranja banaka s aspekta ročnosti, a s druge strane, slabiji je priliv likvidnih sredstava zbog pada naplativosti kredita, treba istaći da će u narednom periodu banke trebati još više pažnje posvetiti upravljanju rizikom likvidnosti, uspostavljanjem i provođenjem politika likvidnosti koje će osigurati izvršenje svih

dospjelih obaveza na vrijeme, a na osnovu kontinuiranog planiranja budućih likvidnosnih potreba uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim, regulativnim i ostalim uslovima poslovnog okruženja banaka.

FBA će putem izvještaja i on site kontrola u bankama pratiti i nadzirati kako banke upravljaju ovim rizikom i da li postupaju u skladu s usvojenim politikama i programima.

2.5. Devizni rizik-devizna usklađenost aktive i pasive bilansa i vanbilansa

U svom poslovanju banke su izložene značajnim rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i devizni rizik (FX) koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke.

U cilju osiguranja primjene i provođenja opreznosnih principa kod obavljanja deviznih aktivnosti banaka, te smanjenja uticaja deviznog rizika na njihovu profitabilnost, likvidnost i kapital, FBA je donijela Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka⁴⁴ kojom se reguliraju minimalni standardi za donošenje i provođenje programa, politika i procedura za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom, te propisana ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na osnovni kapital banke.⁴⁵

Kako bi FBA pratila usklađenost banaka s propisanim ograničenjima i nivo izloženosti deviznom riziku, banke su dužne dnevno izvještavati FBA. Na osnovu kontrole, praćenja i analize dostavljenih izvještaja, može se zaključiti da se banke pridržavaju propisanih limita i da obavljaju svoje FX aktivnosti u okvirima istih.

S obzirom da Centralna banka BiH funkcioniše kao valutni odbor, gdje je EURO valuta sidro valutnog odbora, u praksi banke nisu izložene deviznom riziku kada je u pitanju najznačajnija valuta EURO.

Prema stanju na dan 30. 06. 2012. godine na nivou bankarskog sistema u valutnoj strukturi aktive banaka učešće stavki u stranim valutama iznosilo je 14,6% ili 2,2 milijarde KM (na kraju 2011. godine 14,9% ili 2,3 milijarde KM). S druge strane, valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 49,4% ili 7,4 milijarde KM (na kraju 2011. godine 49,8% ili 7,6 milijardi KM).

U sljedećoj tabeli daje se struktura i trend finansijske aktive i obaveza i devizna pozicija za EURO kao najznačajniju valutu⁴⁶ i ukupno.

⁴⁴ "Službene novine F BiH", br. 3/03, 31/03, 64/03, 54/04.

⁴⁵ Članom 8. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banke propisana su ograničenja: za individualnu deviznu poziciju za EURO najviše do 30% osnovnog kapitala, za ostale valute do 20% i deviznu poziciju banke najviše do 30%.

⁴⁶ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija.

Tabela 39: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EURO i ukupno)

Opis	31.12.2011.				31.03.2012.				INDEKS	
	EURO		UKUPNO		EURO		UKUPNO		EURO	UKUPNO
	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	6/2	8/4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>I. Finansijska aktiva</i>										
1. Novčana sredstva	1.251	15,9	1.783	20,4	1.191	15,4	1.657	19,3	95	93
2. Krediti	70	0,9	93	1,1	48	0,6	69	0,8	69	74
3. Krediti s val. Klauzulom	6.207	79,1	6.464	74,0	6.153	79,4	6.394	74,7	99	99
4. Ostalo	322	4,1	393	4,5	360	4,6	445	5,2	112	113
Ukupno (1+2+3+4)	7.850	100,0	8.733	100,0	7.752	100,0	8.565	100,0	99	98
<i>II. Finansijske obaveze</i>										
1. Depoziti	5.369	71,3	6.034	73,4	5.201	67,8	5.866	70,0	97	97
2. Uzeti krediti	1.225	16,3	1.254	15,3	1.160	15,1	1.185	14,1	95	94
3. Dep. i kred. s val.klauz.	661	8,8	661	8,0	1.021	13,3	1.021	12,2	154	154
4. ostalo	271	3,6	277	3,3	291	3,8	312	3,7	107	113
Ukupno (1+2+3+4)	7.526	100,0	8.226	100,0	7.673	100,0	8.384	100,0	102	102
<i>III. Vanbilans</i>										
1. Aktiva	239		241		242		282			
2. Pasiva	249		377		206		334			
<i>IV. Pozicija</i>										
Duga (iznos)	314		371		115		129			
%	19,0%		22,4%		6,8%		7,6%			
Kratka										
%										
Dozvoljena	30%		30%		30%		30%			
Manja od dozvoljene	11,0%		7,6%		23,2%		22,4%			

Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktivi⁴⁷ dominantno je učešće EURO od 73,7%, što je nešto više od učešća 31. 12. 2011. godine (72,4%), uz zadržavanje nominalnog iznosa na približno istom nivou od 1,6 milijardi KM. Učešće EURO u obavezama je neznatno smanjeno sa 90,8% na 90,3%, uz blagi pad nominalnog iznosa sa 6,9 na 6,7 milijardi KM.

Međutim, u obračun izloženosti FX riziku ulazi i iznos indeksiranih stavki aktive (kredit) i obaveza⁴⁸, koji je posebno značajan u aktivi (74,7% ili 6,4 milijarde KM), nominalno nešto niži u odnosu na 31. 12. 2011. godine (74% ili 6,5 milijardi KM). Na ostale devizne stavke aktive odnosi se 25,3% ili 2,2 milijarde KM sa strukturom: stavke u EURO 18,6% ili 1,6 milijardi KM i ostale valute 6,7% ili 0,6 milijardi KM (na kraju 2011. godine krediti ugovoreni sa valutnom klauzulom u iznosu od 6,5 milijardi KM su imali učešće od 74%, a ostale stavke u EURO 18,8% ili 1,6 milijardi KM). Od ukupnih neto kredita (9,6 milijardi KM), 66,9% je ugovoreno s valutnom klauzulom, uglavnom vezano za EURO (96,2%).

Na strani izvora, struktura finansijskih obaveza uslovljava i determinira strukturu stavki finansijske aktive, za svaku valutu pojedinačno. U deviznim obavezama (8,4 milijardi KM) najveće učešće od 79,3% ili 6,7 milijardi KM imaju stavke u EURO (najviše depoziti), dok je učešće i iznos indeksiranih obaveza minimalan i iznosi 12,2% ili jednu milijardu KM (na kraju

⁴⁷ Izvor: Obrazac 5-Devizna pozicija: dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Prema metodologiji, finansijska aktiva se do 31.12.2011. godine iskazivala po neto principu, odnosno umanjena za rezerve za kreditne gubitke, dok se sa prelaskom na novu metodologiju izračuna umanjena stavki finansijske aktive u skladu sa MRS, od 31.12.2011. godine, iskazuje umanjena za ispravke vrijednosti i rezerve za potencijalne obaveze.

⁴⁸ U cilju zaštite od promjena deviznog kursa banke ugovaraju određene stavke aktive (kredit) i obaveza s valutnom klauzulom (propisom je dozvoljena samo dvosmjerna valutna klauzula).

2011. godine učešće obaveza u EURO bilo je 83,5% ili 6,9 milijardi KM, a indeksiranih obaveza 8,0% ili 0,7 milijardi KM).

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sistema FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sistema FX riziku u prvoj polovini 2012. godine kretala u okviru propisanih ograničenja. Sa 30. 06. 2012. godine dugu deviznu poziciju imalo je 15 banaka, a kratku poziciju četiri banke. Na nivou sistema iskazana je duga devizna pozicija od 7,6% ukupnog osnovnog kapitala banaka, što je 22,4% procentna poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EURO je iznosila 6,8% što je 23,2 procentna poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (neto duga pozicija).

Iako u uslovima funkcioniranja valutnog odbora banke nisu izložene deviznom riziku za najznačajniju valutu EURO, dužne su da se pridržavaju propisanih ograničenja za svaku valutu, kao i za ukupnu deviznu poziciju, te da dnevno upravljaju ovim rizikom u skladu s usvojenim programima, politikama, procedurama i planovima.

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Bankarski sektor Federacije BiH u periodu provođenja reformi je dostigao zavidan nivo. Naredne aktivnosti treba da budu usmjerene na očuvanje njegove stabilnosti kao prioritetni zadatak u aktuelnim stresnim uslovima, te njegov dalji napredak i razvoj. Ovi ciljevi su uslovljeni stalnim i budnim angažmanom svih dijelova sistema, zakonodavnih i izvršnih vlasti, a što je preduslov za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta koji bi podsticajno djelovao na banke i povratno na realni sektor privrede i stanovništva.

Agencija za bankarstvo FBiH u narednom periodu će:

- poduzimati mjere i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za prevazilaženje i ublažavanje negativnih efekata globalne finansijske krize na bankarski sektor u F BiH;
- nastaviti sa provođenjem aktivnosti u okvirima svoje nadležnosti na objedinjavanju supervizije na državnom nivou;
- nastaviti kontinuiran nadzor banaka kontrolama putem izvještaja i kontrolama na lica mjesta sa težištem na kontrolama dominantnih rizičnih segmenata bankarskog poslovanja, s ciljem da bi supervizija bila još efikasnija i u tom smislu:
  - i dalje insistirati na kapitalnom jačanju banaka, posebno onih koje bilježe nadprosječan rast aktive i smanjenje koeficijenta adekvatnosti kapitala,
  - kontinuirano nastaviti nadzirati banke prvenstveno od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti u kojima je koncentrisan veliki iznos štednje i drugih depozita, a u cilju zaštite deponenata,
  - nastaviti sistematsko praćenje aktivnosti banaka na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijedivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
  - održati kontinuitet kontrole platnog prometa,
  - raditi, kao i do sada, na dogradnji podzakonske regulative, polazeći od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva kao dio priprema za priključivanje BiH Evropskoj uniji,
  - uspostavljati i širiti saradnju sa supervizorskim autoritetima u zemljama iz kojih su investitori prisutni u bankarskom sektoru F BiH, kao i s drugim zemljama u cilju što efikasnije supervizije,
  - unaprijedivati saradnju s Udruženjem banaka BiH po svim segmentima bankarskog poslovanja, organizovanje savjetovanja i pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i

podzakonske regulative za bankarstvo, unapređivati saradnju po pitanju stručnog osposobljavanja, prijedloga izmjene svih zakonskih propisa koji su postali ograničavajući faktor u razvoju banaka, uvođenju novih proizvoda, naplati potraživanja i potpuno se uključivati u gradnju i funkcioniranje jedinstvenog registra neurednih dužnika - pravnih i fizičkih lica, sa dnevnom ažurnosti podataka.

- kontinuirano operativno usavršavati informacijski sistem koji će omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju banaka;
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova;
- ulagati napore za ubrzanje okončanja preostalih privremenih uprava i postupaka likvidacije na osnovu zaključka Upravnog odbora;
- posebno ubrzati rješavanje neriješenih pitanja sa Vladom FBiH, a u vezi Privremene uprave u Hercegovačkoj banci d.d. Mostar, vezano za terminale Dretelj.

Takođe je potrebno i dalje snažnije angažovanje i drugih institucija i organa u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH na:

- realizaciji Programa mjera za ublažavanje posljedica globalne ekonomske krize i unapređenja poslovnog ambijenta, prihvaćenog od strane Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju FBiH u decembru 2008. godine, te sukladno dokumentu Vlade FBiH;
- realizaciji zaključka Parlamenta Federacije BiH o uspostavljanju bankarske supervizije na nivou države;
- opredjeljenju o statusu banaka u vlasništvu Federacije BiH;
- kreiranju i dogradnji regulative za finansijski sektor koja se odnosi na djelovanje, status i poslovanje banaka, mikrokreditnih organizacija, preduzeća koja se bave lizingom, osiguravajućih društava, itd.;
- ubrzanju provođenja ekonomskih reformi u realnom sektoru ekonomije kako bi se isti brže približavao nivou ostvarenom u monetarnom i bankarskom sektoru;
- pripremanju za kreiranje zakonske regulative za bankarski sektor i finansijski sistem polazeći i od Bazelskih principa, Bazelskih okvira kapitala i Evropskih bankarskih direktiva;
- uspostavljanju posebnih sudskih odjela za privredu;
- uspostavljanju efikasnijih postupaka izvršenja zaloga;
- donošenju propisa o zaštiti povjerilaca i žirantata, te potpune odgovornosti dužnika;
- donošenju zakona ili poboljšanju postojećih zakonskih propisa kojim se uređuje oblast sigurnosti i zaštite novca u banci i transportu, i sl.

Kao najbitniji dio sistema, banke bi svoje aktivnosti trebale koncentrisati na:

- potpuno posvećenost kvalitetnom i opreznom poslovanju, te odbrani od uticaja krize koja je u sadašnjim uslovima najveća opasnost za banke i za realni sektor privrede i stanovništva;
- daljnje kapitalno jačanje i osiguranje nivoa solventnosti srazmjerno rastu aktive i rizika, većoj profitabilnosti, dosljednijoj primjeni usvojenih politika i procedura u sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, i sigurnosti i zaštiti novca u banci i transportu, a u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije kao potpuno neovisne u izvršavanju svojih obaveza i uloge;
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita i Jedinstvenom Centralnom registru računa kod Centralne banke BiH.

Broj: U.O.- 43-2/12

Sarajevo, 04.09.2012. godine

PRILOZI

- PRILOG 1..... Osnovni podaci o bankama u F BiH**
- PRILOG 2..... Bilans stanja banaka u F BiH po šemi FBA**
- PRILOG 3..... Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u F BiH**
- PRILOG 4..... Štednja stanovništva u bankama u F BiH**
- PRILOG 5..... Izveštaj o klasifikaciji aktive i vanbilansnih rizičnih stavki u bankama u F BiH**
- PRILOG 6..... Bilans uspjeha banaka u F BiH**
- PRILOG 7..... Izveštaj o stanju i adekvatnosti kapitala banaka u F BiH**
- PRILOG 8..... Podaci o zaposlenim u bankama u F BiH**

PRILOG 1

Banke u Federaciji Bosne i Hercegovine - 30.06.2012.godine

Br.	BANKA	Adresa		Telefon	Direktor
1	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd - SARAJEVO	Sarajevo	Trg djece Sarajeva bb	033/275-100, fax:203-122	AMER BUKVIĆ
2	BOR BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Obala Kulina bana 18	033/663-500, fax:278-550	HAMID PRŠEŠ
3	HERCEGOVAČKA BANKA dd - MOSTAR	Mostar	Nadbiskupa Čule bb	036/332-901, fax:332-903	Privr.upravitelj - Nikola Fabijanić - 16.04.2007.
4	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kneza Branimira 2b	036/444-444, fax:444-235	ALEXANDER PICKER
5	INVESTICIONO-KOMERCIJALNA BANKA dd - ZENICA	Zenica	Trg B&H 1	032/448-400, fax:448-501	SUVAD IBRANOVIĆ
6	INTESA SANPAOLO BANKA D.D. BOSNA I HERCEGOVINA	Sarajevo	Obala Kulina bana 9a.	033/497-555, fax:497-589	ALMIR KRKALIĆ
7	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA DD V.KLADUŠA	V.Kladuša	Ibrahima Mržljaka 3	037/771-253, fax:772-416	HASAN PORČIĆ
8	MOJA BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Kolodvorska br. 5.	033/720-070, fax:720-100	OGNJEN SAMARDŽIĆ
9	NLB BANKA dd - TUZLA	Tuzla	Maršala Tita 34	035/259-259, fax:250-596	ALMIR ŠAHINPAŠIĆ
10	POŠTANSKA BANKA BiH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Put zivota 2.	033/564-000, fax: 564-050	Privr.upravitelj - Stjepan Jovičić - 05.10.2010.
11	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO dd - SARAJEVO	Sarajevo	Alipašina 6	033/277-700, fax:664-175	AZEMINA GOLO
12	PROCREDIT BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Emerika Bluma 8.	033/250-950, fax:250-971	EDIN HRNJICA
13	RAIFFEISEN BANK dd BiH - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne bb.	033/755-010, fax: 213-851	MICHAEL MÜLLER
14	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH	Sarajevo	Igmanska 1	033/277-900, fax: 668-952	RAMIZ DŽAFEROVIĆ
15	SPARKASSE BANK dd - SARAJEVO	Sarajevo	Zmaja od Bosne br. 7.	033/280-300, fax:280-230	SANEL KUSTURICA
16	TURKISH ZIRAAT BANK BOSNIA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dženetića Čikma br. 2.	033/252-230, fax: 252-245	ALI RIZA AKBAŞ
17	UNICREDIT BANK dd - MOSTAR	Mostar	Kardinala Stepinca bb	036/312-112, fax:312-121	BERISLAV KUTLE
18	UNION BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	Dubrovačka 6	033/561-000, fax: 201-567	SENAD REDŽIĆ
19	VAKUFСКА BANKA dd - SARAJEVO	Sarajevo	M. Tita 13.	033/280-100, fax: 663-399	AMIR RIZVANOVIĆ
20	VOLKSBANK BH dd - SARAJEVO	Sarajevo	Fra Andela Zvzdovića 1	033/295-601, fax:295-603	REINHOLD KOLLAND

**BILANS STANJA BANAKA U FBiH PO ŠEMI FBA
AKTIVNI POdBILANS**

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.
	A K T I V A			
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	4.443.614	4.378.076	3.928.549
1a	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	452.188	528.721	482.697
1b	Kamatonski računi depozita	3.991.426	3.849.355	3.445.852
2.	Vrijednosni papiri za trgovanje	233.178	300.228	352.156
3.	Plasmani drugim bankama	145.007	79.940	104.742
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	9.981.911	10.413.416	10.539.125
4a	Kreditni	9.414.597	9.453.474	9.538.870
4b	Potraživanja po poslovima lizinga	132	120	57
4c	Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	567.182	959.822	1.000.198
5.	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	142.074	158.237	180.370
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	521.625	503.802	487.287
7.	Ostale nekretnine	31.139	36.947	38.382
8.	Investicije u nekonsolidovana povezana preduzeća	44.753	42.186	39.465
9.	Ostala aktiva	193.609	281.189	288.308
10.	MINUS:Ispravke vrijednosti*	661.213	1.004.863	1.057.387
10a	Ispravke vrijednosti na stavke pozicije 4. Aktive*	635.792	931.151	983.690
10b	Ispravke vrijednosti na pozicije Aktive osim pozicije 4. *	25.421	73.712	73.697
11.	UKUPNA AKTIVA	15.075.697	15.189.158	14.900.997
	O B A V E Z E			
12.	Depoziti	11.232.830	11.050.514	10.765.586
12a	Kamatonski depoziti	10.134.101	10.053.986	9.316.448
12b	Nekamatonski depoziti	1.098.729	996.528	1.449.138
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	1.723	1.762	1.803
13a	Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0		
13b	Stanje neizmirenih - pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	1.723	1.762	1.803
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	7.000	2.000	3.500
15.	Obaveze prema vladi	0		
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	1.403.451	1.319.299	1.253.227
16a	sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	381.305	387.585	320.740
16b	sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	1.022.146	931.714	932.487
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	226.847	206.159	198.355
18.	Ostale obaveze	507.221	529.359	527.692
19.	UKUPNE OBAVEZE	13.379.072	13.109.093	12.750.163
	K A P I T A L			
20.	Trajne prioritetne dionice	25.028	26.059	26.059
21.	Obične dionice	1.148.269	1.167.513	1.187.513
22.	Emisiona ažia	136.485	136.485	136.485
22a	na trajne prioritetne dionice	8.420	8.420	8.420
22b	na obične dionice	128.065	128.065	128.065
23.	Neraspoređena dobit i rezerve kapitala	489.557	376.102	418.222
24.	Kursne razlike	0		
25.	Ostali kapital	-102.714	81.681	71.165
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti		292.225	311.390
27.	UKUPNI KAPITAL (20. do 25.)	1.696.625	2.080.065	2.150.834
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL (19 +26)	15.075.697	15.189.158	14.900.997
	PASIVNI I NEUTRALNI POdBILANS	659.059	671.241	680.337
	UKUPNA BILANSNA SUMA BANAKA	15.734.756	15.860.399	15.581.334

*U 2009. I 2010.godini: rezerve za kreditne gubitke

PRILOG 3

**PREGLED AKTIVE, KREDITA, DEPOZITA I FINANSIJSKOG REZULTATA
BANAKA U F BiH na dan 30.06.2012. godine**

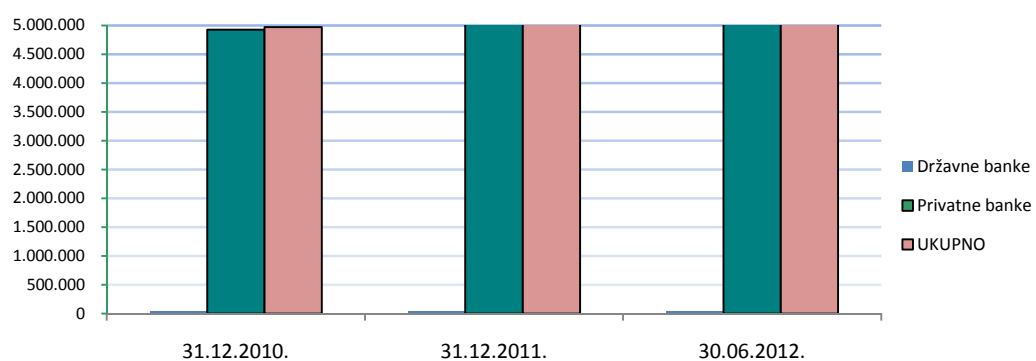
u 000 KM

R. br.	BANKA	Aktiva		Krediti		Depoziti		Finansij ski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1	BOR BANKA dd SARAJEVO	246.413	1,65%	196.681	1,87%	123.762	1,15%	1.074
2	BBI BANKA dd SARAJEVO	380.975	2,56%	235.487	2,23%	263.620	2,45%	611
3	HERCEGOVAČKA BANKA dd MOSTAR	84.000	0,56%	22.691	0,22%	96.871	0,90%	-493
4	HYPO ALPE-ADRIA-BANK dd MOSTAR	1.457.000	9,78%	974.893	9,25%	1.000.684	9,30%	-5.194
5	INVESTICIONO KOMERCIJALNA BANKA dd ZENICA	177.466	1,19%	94.785	0,90%	125.243	1,16%	1.160
6	INTESA SANPAOLO BANKA dd BiH	1.400.866	9,40%	1.158.916	11,00%	863.643	8,02%	8.280
7	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA dd VELIKA KLADUŠA	61.549	0,41%	37.888	0,36%	37.633	0,35%	137
8	MOJA BANKA dd SARAJEVO	158.294	1,06%	118.879	1,13%	130.710	1,21%	17
9	NLB TUZLANSKA BANKA dd TUZLA	815.057	5,47%	639.350	6,07%	624.571	5,80%	3.004
10	POŠTANSKA BANKA doo SARAJEVO	50.964	0,34%	28.779	0,27%	38.126	0,35%	-113
11	PRIVREDNA BANKA dd SARAJEVO	214.435	1,44%	149.545	1,42%	152.041	1,41%	394
12	PROCREDIT BANK dd SARAJEVO	313.721	2,11%	280.125	2,66%	221.335	2,06%	71
13	RAIFFEISEN BANK BH dd SARAJEVO	3.791.470	25,44%	2.473.966	23,47%	2.797.122	25,98%	24.335
14	SPARKASSE BANK d.d. SARAJEVO	893.307	5,99%	750.854	7,12%	770.272	7,15%	4.252
15	TURKISH ZIRAAT BANK dd SARAJEVO	167.469	1,12%	86.906	0,82%	83.945	0,78%	625
16	UNION BANKA dd SARAJEVO	200.908	1,35%	85.762	0,81%	142.891	1,33%	394
17	UNI CREDIT BANKA BH dd SARAJEVO	3.497.118	23,47%	2.489.112	23,62%	2.532.067	23,52%	29.660
19	VAKUFСКА BANKA dd SARAJEVO	245.493	1,65%	179.261	1,70%	183.877	1,71%	229
18	VOLKSBANK BH dd SARAJEVO	744.492	5,00%	535.245	5,08%	577.173	5,36%	2.722
	UKUPNO	14.900.997	100%	10.539.125	100%	10.765.586	100%	71.165

NOVA ŠTEDNJA STANOVNIŠTVA U BANKAMA U F BiH

u 000 KM

	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.
Državne banke	47.148	50.259	53.332
Privatne banke	4.926.361	5.311.178	5.483.337
UKUPNO	4.973.509	5.361.437	5.536.669

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANSA I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 30.06.2012. godine**

- KLASIFIKACIJA STAVKI AKTIVE BILANSA -

u 000 KM

Red br.	STAVKE AKTIVE BILANSE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Kratkoročni krediti	2.052.709	277.593	23.893	1.237	1.102	2.356.534
2.	Dugoročni krediti	5.959.725	675.854	251.545	140.336	61.139	7.088.599
3.	Ostali plasmani	212.609	37	52	64	1.347	214.109
4.	Obračunata kamata i naknada	40.834	9.501	4.529	7.367	41.570	103.801
5.	Dospjela potraživanja	64.654	59.408	63.882	221.728	560.275	969.947
6.	Potraživanja po plaćenim garancijama	277	15	300	86	29.573	30.251
7.	Ostala bilansna aktiva koja se klasifikuje	314.204	8.604	758	1.684	21.683	346.933
8.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE (zbir pozicija od 1. do 7. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	8.645.012	1.031.012	344.959	372.502	716.689	11.110.174
9.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	169.838	93.980	82.608	213.873	716.648	1.276.947
10.	ISPRAVKA VRIJEDNOSTI BILANSNE AKTIVE	103.861	87.862	86.538	150.174	628.940	1.057.375
11.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	104.368	48.244	31.410	78.529	87.504	350.055
12.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI	65.836	41.931	22.938	84.187	59.919	274.811
13.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCJENJENE GUBITKE PO BILANSNOJ AKTIVI						107.017
14.	BILANSNA AKTIVA KOJA SE NE KLASIFIKUJE (bruto knjigovod. vrijednost)						4.848.210
15.	UKUPNA BILANSNA AKTIVA (bruto knjigovodstvena vrijednost)						15.958.384

PREGLED AKTIVE BILANSA KOJA SE NE KLASIFIKUJE I IZNOSA PLASMANA OBEZBJEĐENIH NOVČANIM DEPOZITOM

14.a	Gotovina u blagajni i trezoru i novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali	2.382.740
14.b	Sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima kod banaka sa utvrđenim investicionim rejtingom	1.499.681
14.c	Materijalna i nematerijalna imovina	510.180
14.d	Stečena finansijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja u toku godinu dana od dana sticanja	3.549
14.e	Vlastite (trezorske) dionice	
14.f	Potraživanja za više uplaćene poreske obaveze	11.741
14.g	Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	152.999
14.h	Potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitovani od strane Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS i potraživanja obezbjeđena njihovim безусловnim garancijama plativim na prvi poziv	287.320
	UKUPNO pozicija 14	4.848.210
8a.	Iznos plasmana obezbjeđenih novčanim depozitima	153.137

**KLASIFIKACIJA AKTIVE BILANSA I VANBILANSNIH RIZIČNIH STAVKI
na dan 30.06.2012. godine**

- KLASIFIKACIJA VANBILANSNIH STAVKI -

u '000 KM

Red br.	VANBILANSNE STAVKE	KLASIFIKACIJA					UKUPNO
		A	B	C	D	E	
1.	Plative garancije	368.777	53.188	147	46	15	422.173
2.	Činidbene garancije	479.039	90.355	2.215	718	7	572.334
3.	Nepokriveni akreditivi	54.720	8.957				63.677
4.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	1.233.018	92.510	7.808	1.748	619	1.335.703
5.	Ostale potencijalne obaveze banke	13.770	867		118	4.382	19.137
6.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE KOJE SE KLASIFIKUJU (zbir pozicija od 1. do 5. - osnovica za obračun regulatornih rezervi za kreditne gubitke)	2.149.324	245.877	10.170	2.630	5.023	2.413.024
7.	OBRAČUNATE REGULATORNE REZERVE ZA KREDITNE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	20.817	2.938	2.824	1.035	4.716	32.330
8.	REZERVIRANJA PO GUBICIMA ZA VANBILANSNE STAVKE	25.179	14.383	1.136	622	308	41.628
9.	POTREBNE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	22.177	12.324	544	1.384	150	36.579
10.	FORMIRANE REGULATORNE REZERVE IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBIL. STAVKAMA	368.777	53.188	147	46	15	422.173
11.	NEDOSTAJUĆI IZNOS REGULATORNIH REZERV IZ DOBITI ZA PROCIJENJENE GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA						5.730
12.	VANBILANSNE STAVKE KOJE SE NE KLASIFIKUJU						429.088
13.	UKUPNE VANBILANSNE STAVKE						2.842.112
6a.	Iznos potencijalnih obaveza obezbjedenih novčanim depozitom						58.709

BILANS USPJEHA banaka u F BiH

u 000 KM

ELEMENTI	OSTVARENO 30.06.2011.		OSTVARENO 30.06.2012.		INDEX 4 / 2
	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	Iznos	učešće u ukupnom prihodu	
PRIHODI					
Prihod od kamata	423.615	94%	403.393	97%	95
Kamatni troškovi	144.402	32%	135.320	32%	94
Neto kamatni prihodi	279.213	62%	268.073	64%	96
Prihod od naknada i ostali operativni prihodi	169.765	38%	149.209	36%	88
UKUPNI PRIHOD	448.978	100%	417.282	100%	93
TROŠKOVI					
Ispravke vrijednosti*	114.725	26%	62.728	15%	55
Troškovi plaća i doprinosa	125.005	28%	124.146	30%	99
Troškovi fiksne aktive i režije	78.087	17%	79.630	19%	102
Ostali troškovi	83.474	19%	79.578	19%	95
UKUPNI TROŠKOVI (bez kamata)	401.291	89%	346.082	83%	86
NETO PRIHOD PRIJE POREZA	47.687	11%	71.200	17%	149
Porez na prihod	-20		-35		175
NETO PRIHOD	47.667	11%	71.165	17%	149

*U 2010.godini: rezerve za kreditne gubitke

PRILOG 7

IZVJEŠTAJ O STANJU I ADEKVATNOSTI KAPITALA BANAKA U F BiH AKTIVNI BILANS

u 000 KM

R.br.	O P I S	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.
1	OSNOVNI KAPITAL BANKE			
1.a.	Dionički kapital, rezerve i dobit			
1.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -novčane uplate	1.157.918	1.177.932	1.197.932
1.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.nekumulat. dionice -uložene stvari i prava	12.550	12.550	12.550
1.3.	Iznos emisionih ažia ostvarenih pri uplati dionica	136.485	136.485	136.485
1.4.	Opšte zakonske rezerve (rezerve propisane zakonom)	183.807	192.752	116.174
1.5.	Ostale rezerve koje se ne odnose na procjenu kvaliteta aktive	228.867	262.501	310.464
1.6.	Zadržana – neraspodijeljena dobit iz prethodnih godina	165.532	225.861	180.112
1.a.	UKUPNO (od 1.1. do 1.6.)	1.885.159	2.008.081	1.953.717
1.b.	Odbitne stavke od 1.a.			
1.7.	Nepokriveni gubici prenešeni iz prethodnih godina	92.058	251.187	188.533
1.8.	Gubitak iz tekuće godine	157.933	45.512	5.800
1.9.	Knjigovodstvena vrijednost vlastitih (trezorskih) dionica u posjedu banke	81	81	81
1.10.	Iznos nematerijalne imovine	63.249	57.180	52.245
1.b.	UKUPNO (od 1.7. do 1.10.)	313.321	353.960	246.659
1.	IZNOS OSNOVNOG KAPITALA: (1.a.-1.b.)	1.571.838	1.654.121	1.707.058
2	DOPUNSKI KAPITAL BANKE			
2.1.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -novčane uplate	2.829	3.090	3.090
2.2.	Dionički kapital - obične i trajne priorit.kumulat. dionice -uložene stvari i prava	0	0	0
2.3.	Opšte rezerve za kreditne gubitke na kategoriju A – Dobra aktiva	209.612	211.856	211.652
2.4.	Iznos obračunate dobiti u tekućoj godini revidirane i potvrđene eksternom revizijom	52.090	62.564	0
2.5.	Iznos dobiti za koju je FBA izdala rješenje o privremenoj obustavi raspodjele	0	0	0
2.6.	Iznos subordinisanih dugova najviše 50% iznosa Osnovnog kapitala	159.056	139.754	131.950
2.7.	Hibridne konvertibilne stavke - najviše do 50% iznosa Osnovnog kapitala	0	0	0
2.8.	Iznos stavki-obaveza trajnog karaktera bez obaveze za vraćanje	66.399	49.312	66.405
2.	IZNOS DOPUNSKOG KAPITALA: (od 2.1. do 2.8.)	489.986	466.576	413.097
3	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA BANKE			
3.1.	Dio uloženog dioničkog kapitala koji je po ocjeni FBA primljena, a precjenjena vrij.	0	0	0
3.2.	Ulozi u kapital drugih pravnih lica koji prelaze 5% visine Osnovnog kapitala banke	15.938	18.408	18.408
3.3.	Potraživanja od dioničara sa znač. glas.pravom - odobrena suprotno propisima	0	0	0
3.4.	VIKR prema dioničarima sa znač. glas. pravom u banci bez saglasnosti FBA	0	0	0
3.5.	Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu		19.386	57.924
3.	IZNOS ODBITNIH STAVKI OD KAPITALA BANKE: (od 3.1. do 3.5.)	15.938	37.794	76.332
A.	IZNOS NETO KAPITALA BANKE (1.+2.-3.)	2.045.886	2.082.903	2.043.823
B.	RIZIK PONDERISANE AKTIVE I KREDITNIH EKIVALENATA	11.713.116	11.216.376	11.136.647
C.	POR (PONDERISANI OPERATIVNI RIZIK)	942.707	965.932	977.024
D.	PTR (PONDERISANI TRŽIŠNI RIZIK)	0	0	0
E.	UKUPNI PONDERISANI RIZICI B+C+D	12.655.823	12.182.308	12.113.671
F.	STOPA NETO-KAPITALA (ADEKVATNOSTI KAPITALA) (A.:E.) X 100	16,2%	17,1%	16,9%

PRILOG 8

PODACI O ZAPOSLENIM U BANKAMA F BiH

R.br.	BANKA	31.12.2010.	31.12.2011.	30.06.2012.
1	BOR BANKA dd SARAJEVO	54	57	60
2	BOSNA BANK INTERNATIONAL dd Sarajevo	207	235	240
3	HERCEGOVACKA BANKA dd MOSTAR	75	72	72
4	HYPOTHEKALNA BANKA dd MOSTAR	568	647	641
5	INTESA SANPAOLO BANKA dd BiH	519	525	534
6	INVESTICIONO KOMERCIJALNA BANKA dd ZENICA	178	173	173
7	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA dd VELIKA KLADUŠA	67	71	71
8	MOJA BANKA dd SARAJEVO	143	171	168
9	NLB TUZLANSKA BANKA dd TUZLA	474	471	454
10	POŠTANSKA BANKA dd SARAJEVO	91	90	88
11	PRIVREDNA BANKA dd SARAJEVO	211	191	186
12	PROCREDIT BANK dd SARAJEVO	501	427	409
13	RAIFFEISEN BANK BH dd SARAJEVO	1.630	1.576	1.562
14	SPARKASSE BANK dd SARAJEVO	426	432	448
15	TURKISH ZIRAAT BANK dd SARAJEVO	150	158	161
16	UNI CREDIT BANKA BH dd MOSTAR	1.362	1.338	1.316
17	UNION BANKA dd SARAJEVO	180	177	176
18	VAKUFСКА BANKA dd SARAJEVO	222	229	230
19	VOLKSBANK BH dd SARAJEVO	330	329	341
	UKUPNO	7.388	7.369	7.330